

ISSN 1392-4753

TRIMITAS

Broliai ir sesės šauliai, „Trimito“ skaitytojai,

daugelis patyrėme, kad metams baigiantis valandos ima peršokinėti per skaičius ciferblate, o savaitės dienos gerokai aptrupa, susitraukia, sumenksta. Keliskart viršiję leistiną greitį lekiamo gūdžiausio tamson, kur kaip kasmet mūsų laukia didysis pažadas ir slėpinga viltis. Kad ir vėl pradėtume nuo pažadėtosios pradžios. Kad drąsiai eitume toliau: tęsdami tai, kas pradėta, neišklysdami iš kelio, netrikdomi vienadienio šurmulio ir triukšmų. Kryptingai tęsdami, kas užsibrėžta, kas svarbu ne vien tik tau.

„Visi mes, broliai, ir seni, ir jauni raginkim kits kitą, padėkim viens kitam, palaikykim tautos pasitikėjimą ir savo jėgomis, ir gerais siekimais. Nes ištis mūsų tautos ir mūsų pačių jėgos ir galios yra didelės, bet jos neveikia iki jų nesukels pasitikėjimas ir siekti pasiryžusi valia,“ 1928 m. Kaune sveikindamas bendraminčius Naujųjų metų proga teigė Vladas Putvinskis-Pūtvis.

Tikėkime, pasitikėkime, veikime, nepristigdami valios bei ryžto.
Šauliškų metų!

Lolita Sipavičienė
„Trimito“ redaktorė

Šiame numeryje

Aktualija

- Ką žada 2016-ieji Lietuvos šaulių sąjungai? 2
Tarptautinė LŠS konferencija
„Saugumo situacija Baltijos regione, grėsmės ir atsakas“ 4
Sąvokų kovos ir hibridiniai karai. Kas liks nugalėtojas? 9
Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės vėliava
perduota mjr. Mindaugui Miliui 11

Pokalbis

- Šaulystė – mano pasirinkimas 12

Ugnies išgavimas ir palaikymas

- (pasidaryk knygutę pats) 17

Mes, jaunieji

- Dešimt tūkstančių žingsnių pagarbios atminties 22
Turime kuo didžiuotis 24
Tapti tikrais piliečiais ir tobulėti 24
Pratybos „Medinis kardas 2015“ – ne vaikiškais
kardais mojuoti 25
Ir širdimi kartu dainuokim... 26

Sportas

- Žaidynėse išaiškėjo sportiškiausia komanda 27
Šaudymo varžybos „Taiklusis šaulys – 2015“ 27

Atmintis

- Paradoksiška Antano Žmuidzinavičiaus aukų rinkimo misija ... 28
Partizaniškos Kūčios 32

- Nauji leidiniai, kultūra 34

„Trimitas“ 2015 m. Nr. 6 (1303)

Lietuvos šaulių žurnalas

Leidžiamas nuo 1920 m. birželio

Atkurtas 1990 m. liepą. Išeina kas antrą mėnesį

Leidėjas

Lietuvos šaulių sąjunga www.sauliusajunga.lt

Redakcijos kolegija:

Liudas Gumbinas, LŠS vadas ats. plk. lt.,
Ernestas Lukoševičius, LŠS išeivijos šaulys,
Gediminas Jankus, Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios
rinktinės šaulys,
Jonas Godliauskas, LŠS Centro valdybos narys,
Karininko A. Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės
šaulys,
Mindaugas Nefas, LŠS Centro valdybos, „Saja“ narys,
Plk. P. Saladžiaus šaulių 9-osios rinktinės šaulys,

Leonas Stonkus, LŠS Centro valdybos, Vakarų (jūros)

šaulių 3-osios rinktinės šaulys,

Kęstutis Vaitonis, CV narys,

Alfonso Smetonos šaulių 5-osios rinktinės šaulys.

Redaktorė Lolita Sipavičienė

Korespondentas Valdas Kilpys

Kalbos redaktorė Danguolė Narbutienė

1, 2 ir 4-ame viršeliuose Valdo Kilpio nuotraukos

„Trimito“ redakcijos adresas: Laisvės al. 34, 44240
Kaunas, Lietuva, tel.: (8 37) 22 46 47, (8 685) 6 53 01.
El. p. redakcija@sauliusajunga.lt; Leidinio indeksas 5291

Atstovai užsienyje:

LŠS išeivijoje (JAV) vadas J. R. Butkus (FB paskyra
Lietuvos šaulių sąjunga išeivijoje – Centro valdyba)
Toronto (Kanada) V. Pūtvio kuopos vadas V. Pečiulis

Sąskaita prenumeratai

Šiaulių bankas, sąskaitos Nr. LT14 7180 9000 0060 6626

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių
mintimis.

Rankraščiai negražinami ir neregistruojami.

Dėl spaudos broko kreiptis į spaustuve.

Spausdino KOPA,

dizaino ir leidybos UAB, Kampo g. 7, LT-50153,
Kaunas.

© Trimitas, 2015

ISSN 1392-4753

Tiražas 800 egz.

Ką žada 2016-ieji Lietuvos šaulių sąjungai?

Lietuvos šaulių sąjungos vadas
ats. plk. lt. Liudas Gumbinas

Brangūs broliai ir sesės šauliai, sveikinu įžengusius į Naujuosius 2016-uosius metus. Linkiu džiaugsmingų ir prasmingų metų.

Peržvelgus pastaruosius metus galime pasidžiaugti sparčiu mūsų šalies augimu, besiplečiančia mūsų piliečių veiklos geografija, akiračiu ir žinių bagažu, tolerancija kitoms kultūroms ir nuomonėms. Galime didžiuotis Lietuvai tapus modernia Europos valstybe. Neabejotinai šie pozityvūs pokyčiai neaplenkia ir Lietuvos šaulių sąjungos, kurios nariai yra XXI amžiaus visuomenės atspindys, t. y. sąmoninga, veržli, išsilavinusi, globali, tačiau savo lietuvišku identitetu išsiskirianti visuomenės dalis.

Tačiau akivaizdu, kad ateinantys metai bus kitojie nei prabėgę 2015-ieji ne tik savo progresu, bet ir naujais iššūkiais.

Ką žada 2016-ieji Lietuvos šaulių sąjungai?

Pirmiausia, neabejoju, kad LŠS toliau stiprės kaip organizacija dėl kelių pagrindinių priežasčių: saugumo temos aktualumas ir toliau skatins visuomenę ir žiniasklaidą domėtis Šaulių sąjunga ir jos veikla, organizacija bus matoma; naujų narių atėjimas ne tik pagyvino organizaciją, bet sekė šiuo pavyzdžiu motyvuoja ir kitus kolegas bei sąmoningus Lietuvos piliečius; vadų kompetencijos kėlimas, šaulių rengimas ir resursų didėjimas turės teigiamos įtakos organizacijos veiklos efektyvumui.

Lietuvos kariuomenės ginklų gavimas ir paskirstymas rinktinėse. „Šauliai ir šautuvai“ taps artimesni ginklo valdyme klasėse ir šaudyklose. Šauliai kovinio šaudymo pratimą turės įvykdyti ne rečiau kaip kartą per metus, tačiau palaikyti įgūdžius galės ir dažniau. Bus plėtojama LŠS ginklinių infrastruktūra, glaudžiau bendradarbiaujama su KASP, siekiama, kad pagal galimybes ginklai būtų ne tik rinktinių, bet ir kuopų ginklinėse. Planuojamas rinktinių perginklavimas NATO standartus atitinkančia ginkluote, o rusišką ginkluotę paliekant mokymo tikslams. Įsigysime naujų ginklų, tokių kaip pistoletai GLOCK, taiklių šaulių ginklų iš LŠS paramos ginklų fondo.

Kariniame rengime be minėtų kovinių šaudymų visose rinktinėse numatoma įdiegti bazinio šaulio kursą, organizuoti jaunesniųjų vadų rengimą. Tikiu, kad mums pavyks suformuoti pirmuosius kovinius būrius ir juos priskirti Lietuvos kariuomenei. Tai būtų itin didelis laimėjimas atkurtoje LŠS istorijoje ir pavyzdys, kad tikėjimas ir nuoseklus darbas apdovanoja sėkmę. Kovinių būrių atsiradimas dar labiau sustiprins bendradarbiavimą su Lietuvos kariuomene ir šaulių dalyvavimą bendrose pratybose. 2016 m. planuojamos ir Šaulių sąjungos lygmens pratybos, skirtos veikti krizės situacijoje kuo artimesnėmis realiomis sąlygomis.

Gegužės mėnesį įvyks eilinis LŠS suvažiavimas, kuriame bus svarstoma LŠS strategija 2016–2020 metams, LŠS statuto atnaujinimas, Rinktinių susirinkimo reglamentas, LŠS valdymo organų rinkimas ir kiti svarbūs klausimai.

Ateinančiais metais daugiau dėmesio bus skiriama kuopų vadams ir jaunųjų šaulių būrelių vadovams, t. y. pagal LŠS galimybes kuopų vadams planuojama mokėti dienpinigius, siekiant dalinai kompensuoti jų patirtas ryšio ir transporto išlaidas, susijusias su šauliška veikla, o jaunųjų šaulių būrelių vadovų veiklą remti pagal Neformaliojo vaikų rengimo krepšelio projektą.

Naujoji LŠS tipinė rinktinių struktūra yra ambicinga, tačiau tai yra įrankis LŠS įstatyme Sąjungai priskirtų funkcijų ir uždavinių įgyvendinimui. Šia struktūra siekiama, kad kiekvienas šaulys realizuotų save pagal savo potencialą ir galimybes, o taikos metu Sąjunga taptų realia pagalbininke stiprinant viešąją saugumą ir ugdati pilietiškumą, krizės atveju – Ginkluotojų pajėgų ir sąjungininkų pagalbininke, o priešininko užimtoje teritorijoje vykdytų ginkluotąjį ir piliečių nesmurtinį pasipriešinimą.

Uniformų klausimas šauliams yra ne mažiau opus nei ginklų. 2016-ieji planuojami kaip lūžio metai, kuomet bus siekiama ne tik atnaujinti šaulio uniformos modelius, bet ir išspręsti aprūpinimo klausimus vieningo modelio uniformomis ir jų ansambliais. Uniforma – nėra tiesiog apranga, tai – drausmė, pasitępimas ir garbė.

Vieneto kariai, šiuo atveju šauliai, yra vado atspindys, todėl visų lygių vadų grandies stiprinimas yra vienas iš kitų metų prioritetų. Kvalifikacijos kėlimas, kompetencija, asmeninio pavyzdžio demonstravimas, motyvacija ir lyderystė – tai savybės, kurių tikimasi iš vadų. Nesuprantama ir netoleruotina, kai jaunesnieji vadai dėl žinių ir drausmės stokos pavaldinių akivaizdoje (socialiniuose tinkluose, žiniasklaidoje) nepagarbiai atsiliepia apie LŠS valdymo organus, taip darydami žalą savo asmens ir Sąjungos reputacijai. Kitais metais bus akcentuojama vadų drausmė, išvysime ir tam tikrų permainingų vadų grandyse.

Sąjungos stiprybė vienybėje, tačiau vienybės galima tampa susijusi su narių skaičiumi, todėl šaulių rinktinės sieks įgyvendinti Sąjungos tikslą – peržengti 10 tūkstančių narių skaičių, o ilgainiui lygiuotis į tarpukario šaulių skaitlingumą, kuris siekė per 60 tūkst. narių.

2015-aisiais atidaryta pirmoji LŠS lazerinė šaudykla Tauragėje taps tradicija kasmet įgyvendinti po LŠS projektą. 2016 m. vienoje iš rinktinių bus įrengta dar viena lazerinė šaudykla (svarstoma apie Karininko A. Juozapavičiaus šaulių rinktinę), taip pat dalininko teisėmis prisidėsime įrengiant modernią šaudyklą Marijampolėje.

Efektyvesnės komunikacijos gerinimas taps dar vienu tikslu 2016-aisiais. Išvysime teigiamų pokyčių LŠS internetinėje svetainėje, socialiniuose tinkluose, taip pat numatomas šiuolaikinių IT sprendimų įdiegimas komunikacijai gerinti. Suprantama, kad internetas neatsvers gyvo bendravimo, todėl vadovybės apsilankymai ir betarpiškas bendravimas su šauliais yra ne mažiau svarbūs.

Stiprindami jaunųjų šaulių veiklą akcentuosime jaunųjų šaulių būrelių plėtrą mokyklose, aktyviau ben-

todėl turime būti pasirengę matyti naujų su organizacija susijusių straipsnių, reportažų, kuriuose Sąjunga bus tik prisidengiama kovoje su politiniais oponentais. Taip pat neišvengsime drausmės pažeidimų, kuomet šauliai naudos uniformas ir šaulių vardą ne tik šauliškoje veikloje (ankstesniuose rinkimuose teko matyti besireklamuojantį kandidatą su šaulio uniforma). Kiekvieno šaulio ir vadų sąmoningumas, drausmė ir pareiga branginti šaulio – tautos kario vardą, atskiriant jį nuo politinių įsitikinimų ir veiklos.

Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomajame pulke vykusiose tarptautinėse jaunųjų šaulių pratybose „Žalgiris 2015“ dalyvavo ir LŠS vadas ats. plki. lt. Liudas Gumbinas. Pokalbis su čia dislokuotu Jungtinių Amerikos Valstijų kariu

dradarbiausime su tautinių bendrijų moksleiviais, tradicinėje tarptautinėje jaunųjų šaulių stovykloje „Žalgiris“ (angl. *Baltic Guards*) be trijų Baltijos šalių ir Ukrainos moksleivių tikimės vėl išvysti Jungtinės Karalystės kadetų.

2016-ieji svarbūs metai ir Lietuvos politikai, t. y. rinkimai į LR Seimą. Iš tiesų rinkimai jau kuris laikas vyksta, ir tai tampa iššūkiu Sąjungai išlikti apolitiškai ir tarnauti Lietuvai bei jos žmonėms, atsiribojant nuo asmeninių politinių simpatijų, o kartais ir asmeninių interesų. Šių iššūkių rinkimams įsibėgėjant tik daugės,

Ateinantys metai bus kitokie, tačiau naujų iššūkių pasaulyje, regione ar Sąjungoje, tikėtina, neišvengsime. Grėsmės mūsų visuomenės saugumui, pabėgėlių atvykimas ir integracija Lietuvoje, parama Ukrainai, ardomoji veikla, nukreipta prieš valstybę ir LŠS organizaciją, tai tik dalis iššūkių, kurie lydės mus 2016-aisiais, todėl šauliai ir esame svarbūs bei reikalingi, nes be visuomenės susitelkimo ir paramos vienos valstybės institucijos saugios ir klestinčios Lietuvos nesukurs.

Broliai ir sesės šauliai,

2016-aisiais metais kiekvieną šaulį kviečiu ne tik ketinamais, bet ir realiais veiksmais stiprinti mūsų Šaulių sąjungą:

1. Brangink šaulio vardą, stenkis vykdyti šaulio (V. Putvinskio- Pūtvio) priesakus.

2. Žinok savo padalinio (skyriaus, būrio) brolius, seses ir tiesioginius vadus.

3. Pasirink šaulio tarnybos kryptį: kovinio būrio šaulys, šaulys, šaulys rėmėjas, jaunasis šaulys. Pastaba: šios kryptys sietinos su LŠS vizija.

4. Dalyvauk rengiant šaulius: iš-eik Bazinį šaulio kursą, gilink šaulio žinias ir įgūdžius koviniame šaudyme, specializuotuose mokymuose. Jaunasis šaulys – I-IV pakopa.

5. Laiku mokėk nario mokesį, skirk iki 2 proc. pajamų mokesčio Lietuvos šaulių sąjungai.

6. Prenumeruok Šaulių sąjungos žurnalą „Trimitas“, prisidėk šviečiant šaulius ir visuomenę, ypač moksleivius.

7. Padidink Šaulių sąjungos gretas bent vienu nauju šauliu.

8. Dalyvauk bent dvejose savanorystės akcijose per metus.

9. Būk sąmoningas ir sąžiningas pilietis, padėk policijai ir kitoms institucijoms palaikyti viešąją tvarką, kurk klestinčią ir saugią Lietuvą.

10. Atmink, kad kiekvienas iš mūsų gali daryti pokyčius, stiprink Šaulių sąjungą net ir nesulaukęs palaikymo.

Valdo Kilpio nuotr.

Tarptautinė LŠS konferencija „Saugumo situacija Baltijos regione, grėsmės ir atsakas“

Valdas Kilpys

Bendras reikalas

Lapkričio pabaigoje prie vieno iš Vilniaus viešbučių anksti ryte šurmuliavo didžiulis karinėmis uniformomis vilkinčių žmonių būrys. Prie įėjimo stėjo diplomatiniais numeriais pažymėti automobiliai, iš kurių lipo diplomatai, karo atašė ir kiti aukšti pareigūnai. Tą dieną čia vyko Lietuvos šaulių sąjungos organizuota tarptautinė konferencija apie saugumo situaciją Baltijos regione. Apie grėsmes ir pasirengimą jas įveikti konferencijoje diskutavo Lietuvos ir užsienio diplomatai, politikai, karininkai, nevyriausybinio organizacijų atstovai, politologai.

Pagrindinė tarptautinė Lietuvos šaulių sąjungos konferencijos „Saugumo situacija Baltijos regione: grėsmės ir atsakas“ organizatorė ir idėjinė vadė Aurelija Katkuvienė pasakojo, kad šiuometinė, antroji, Lietuvos šaulių sąjungos konferencija vėl buvo organizuota bendru šaulių indėliu, jų entuziazmu. „Bendras užsidedimas įkvėpia ir „užveda“ visus, – pasakojo šaulė, – atsiranda tokia sinergija. O kai visi turime bendrą tikslą, tai jokie sudėtingi darbai nebegąsdina.“ Jos teigimu, tokios konferencijos yra puiki proga skleisti pilietinės gynybos idėjas visuomenėje. „Mūsų kviestus pranešėjus ir ekspertus kalbino žiniasklaidos atstovai, todėl pilietinės gynybos tematika skleidžiama dar plačiau, geriau. Jau dabar esame sulaukę daug pagyrimų, todėl šį darbą tikrai tęsime“, – sakė šaulė A. Katkuvienė.

Beje, konferencijos diskusijų „vairą“ savo rankose tvirtai laikė taip pat šauliai – žymūs žurnalistai Andrius Tapinas ir Rita Miliūtė. Tie, kurie į salę netilpo, renginį galėjo stebėti per kompiuterį, naujienų portale „Delfi“.

Sveikinimai

Sveikindamas susirinkusiuosius Lietuvos šaulių sąjungos vadas ats. plk. lt. Liudas Gumbinas džiaugėsi, kad šauliai laikosi priesako „Švieskis ir šviesk“ ir organizuojamos konferencijos yra puikus to pavyzdys. Pabrėždamas konferencijos unikalumą Lietuvos šaulių sąjungos vadas akcentavo, kad ji skirta visai visuomenei. „Tegul ši konferencija būna pavyzdys, ką iš tiesų gali visuomenė, šauliai, kurie turi ryžtą nuveikti prasmingus darbus“, – sakė ats. plk. lt. L. Gumbinas. Jo teigimu, kalbant apie Lietuvos šaulių sąjungą svarbūs trys akcentai: švietimas, atgrasymas ir organizacijos tapimas realia jėga, kuri gali padėti valstybės institucijoms grėsmės atveju.

Prezidentės patarėjas nacionalinio saugumo klausimais Valdemaras Serapinas pažymėjo, kad Prezi-

dentė Dalia Grybauskaitė aukštai vertina Lietuvos šaulių sąjungos darbus ugdant pilietišką jaunimą ir perskaitė šalies vadovės sveikinimą. „Nuo „žaliųjų žmogeliukų“ Ukrainoje iki teroristų Paryžiuje – visur karas įgauna slaptas formas. <...> Tokioje kovoje turime pademonstruoti ne tik NATO ginklų jėgą, bet ir nepalaužiamą visuomenės valią. <...> Naudodamasi proga noriu padėkoti Šaulių sąjungai, kuri jau daugelį metų aktyviai rūpinasi patriotiškumo ir karinio pasirengimo ugdymu. Ačiū, kad aktyviai prisidedate prie pilietinės visuomenės ir stiprios valstybės puoselėjimo“, – sakoma Prezidentės sveikinime.

Sveikindamas konferencijos dalyvius Užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius džiaugėsi, kad šauliškumas vienija visus, ir žmonės tiesiog nėra abejingi. „Laikai pasikeitė iš esmės ir jei kažkada anksčiau kalbėjome apie konvencines, įprastas grėsmes, tai dabar kalbame apie kažką tokio, ką vadiname hibridiniu karu. <...> Svarbiausia, kad išlaikytumėm patriotizmą tą gerąją, nesubanalinta žodžio prasmę“, – sakė L. Linkevičius.

Krašto apsaugos viceministras Marijus Velička akcentavo, kad pagrindinės grėsmės per pastaruosius metus nepasikeitė. Jis pažymėjo, kad grėsmes reikia atpažinti ir apie jas kalbėti. „Grėsmės kyla netikėtai, o jas neutralizuoti reikia žaibiškai. Kuo daugiau kalbėsime apie galimus pavojus, tuo labiau būsime pasirengę juos atremti“, – sakė M. Velička.

Vilniaus arkivyskupo Gintaro Grušo teigimu, kalbant apie įvairias grėsmes būtina žvelgti giliau, siekti atpažinti mus supančių problemų ištakas. Arkivyskupas akcentavo dezinformacijos ir „pusiau tiesos“ daromą žalą. „Ieškokite tiesos, ieškokite pilnos tiesos, – kvietė J. E. G. Grušas, – nes tik ji mus išlaisvins.“

Glenas Hovardas (Glen Howard)

Pagrindinį pranešimą skaitęs Jungtinių Amerikos Valstijų karo analitikas, *Jamestown Foundation* prezidentas Glenas Hovardas nuo pirmųjų žodžių dėmesį atkreipė į tam tikrą neadekvatų Rusijos suvokimą pasaulyje, ypač JAV. „Nuo pirmųjų Rusijos karių įsiveržimo į Gruziją valandų JAV turėjo suprasti šios valstybės kėslus, bet tai neįvyko. Jei būtume įsisąmoninę Gruzijos konflikto pamokas, Ukrainos atvejį nebūtų buvęs toks sunkus, nes daugelis taktikų, kurios buvo naudojamos Gruzijoje, buvo panaudotos ir Ukrainos atveju“, – sakė G. Hovardas.

Pasak pranešėjo, situacija Baltijos valstybėse yra itin pavojinga, ir pirmąją hibridinio karo auką buvo įvardytas pasienyje pagrobtas Estijos saugumo policijos pareigūnas Estonas Kohveris (Eston Kohver). Istorijoje to dar niekada nėra nutikę, kad būtų pagrobtas NATO valstybės pareigūnas. Kalbėdamas apie Lietuvos ir JAV ekspertų bendradarbiavimą G. Hovardas pabrėžė būtinumą skleisti informaciją

apie saugumo situaciją JAV universitetuose, valstybės institucijose ir kitose reikšmingose vietose. „Jei mes norime kažką sužinoti apie Lietuvą, mes turime sumokėti 3000 dolerių už BNS naujienų prenumeratą. Ar tai normalu?“ – klausė pranešėjas, akcentavęs ir kitus informacijos sklaidos būdus bei priemones, kurių Lietuva nesiima plėtodama žinomumą JAV.

Baltarusijos tematika sukėlė nemažai diskusijų. G. Howardas laikėsi nuomonės, kad ši valstybė yra galimas Lietuvos sąjungininkas arba bent neutralus žaidėjas (nėra Rusijos bazių, karių ir t. t.). Tačiau

nuolatinę kovą, kuri vyksta vertinant Rusiją. „Reikia ypatingų diplomatinių pastangų, kad pakeistume Briuselio poziciją. <...> Reikia analitinių centrų ir vietoje vieno Lietuvos analitiko, dirbančio užsienyje, reikalinga bent trisdešimt tokių“, – teigė G. Landsbergis.

Pasak pranešėjo, informacinis karas Briuselyje vyksta nepaliaujamai. „Švelnūs“ įtakojimo lygmuo sietinas su konferencijomis, kitokio pobūdžio renginiais, tačiau esama ir kito, stipresnio. Jis remiasi nuomonės formuotojų, sprendimų priėmėjų veiksmis. G. Landsbergio teigimu, itin didelis spaudimas daromas dėl sankcijų. Nepaliaujamai sklaidžiama klai-

Sąjungos vadas ats. plk. lt. L. Gumbinas džiaugėsi, kad šauliai laikosi priesako „Švieskis ir šviesk“: organizuojamos konferencijos yra puikus to pavyzdys

daugelio vietinių politikų, ekspertų nuomone, šis požiūris yra kiek per optimistiškas. Dar viena ryški žinia, kurią nuolat akcentavo pranešėjas – Lietuva neturi „strateginio gylio“, t. y. sąjungininkų pajėgų atvykimo laikas ir erdvė yra mums nenaudingai ilgi ir nepatikimi, todėl būtinas tam tikrų pajėgų, logistinių vienetų išdėstymas iš anksto. „Žiūrėkite į žemėlapi – ten rasite visus atsakymus“, – ne kartą sakė didelio susidomėjimo ir ne mažiau klausimų sulaukęs G. Hovardas.

Gabrielius Landsbergis

Europos Parlamento narys Gabrielius Landsbergis savo pranešimo ašimi pasirinko Rusijos tematiką. Dirbdamas Europos Parlamente politikas akcentavo

dinga informacija dėl ES priimtų ekonominių sprendimų, ir tai po truputį keičia politikų nuomones. Europarlamentaras atviravo, kad artėjančios permainos „europiniame mąstyme“ gali būti mums nepalankios.

„Šiandien aš labiau bijau ne dėl populistinių, bet dėl tradicinių europinių partijų: jei keičiasi politika, tai ji kinta dėl didžiųjų partijų veiksmų“, – nuogąstavimais dalijosi generalinis konferencijos rėmėjas G. Landsbergis.

Gintautas Mažeikis

Nuo komplimentų auditorijai pranešimą pradėjęs VDU prof. Gintautas Mažeikis teigė, kad sąvokų susidvejinimas yra viena iš esminių problemų. „Labai svarbu, kas suformuoja „sąvokų lauką“. Jei tai da-

rome ne mes, esame įtraukiami į mums nenaudingą dienotvarkę. Tai nuolat pasikartojanti Rusijos strategija“, – sakė pranešėjas. Bet yra ir pozityvių pavyzdžių, kai „pokalbio lauką“ formavome mes patys, t. y. Lietuva. Tada Rusijos propaganda atrodo gana beviltiška. Vienas iš pavyzdžių, kuriuos pateikė VDU profesorius – Ukrainos įvykių pradžioje daryti Lietuvos žingsniai.

G. Mažeikis identifikavo du grėsmių tipus: teritorines ir *išteritorintas*. Tai savotiški interesų laukai, kuriuose reikalingas aktyvus veikimas. „Žvelgdamas į Baltarusiją stebiu, kaip į Lietuvą iš ten važiuoja vis daugiau opozicijos atstovų. Mūsų interesas yra juos priimti, ginti. Reikia tiesti tiltus ir juos ginti. Tačiau dažnai pasitaiko, kai pažadame, tačiau nebeginame“, – tvirtino pranešėjas.

tai juokingas vienas procentas, sakė Ž. Pavilionis, omenyje turėdamas itin menkas lėšas, skiriamas gynybai. Pasak jo, Lietuvai geru pavyzdžiu turėtų būti estai, kurie nesiblaško nei dėl šauktinių tarnybos, nei dėl dviejų nuo BVP gynybai skiriamų procentų.

Ilgus metus diplomatinėje tarnyboje dirbantis pranešėjas teigė, kad buvimas „kietu“ yra pirmiausia sugebėjimas kurti koalicijas. „Kai matau Londono Oksfordą baigusius lietuvių, kurie net negalvoja grįžti – man darosi baisu. Juos perima Rusija, ir tai mūsų neturėtų džiuginti“, – kalbėdamas apie išsilavinusių emigrantų susigrąžinimo būtinumą akcentavo Ž. Pavilionis.

Pranešėjas pabrėžė Vakarų politinės paradigmos kitimą – vėl grįžta meilė Rusijai. „Jei ji visa grįš, tai kitas taikinyς esame mes. Jei mes tikime savo laisve,

Pasak Jamestown Foundation prezidento Gleno Hovardo, situacija Baltijos valstybėse yra itin pavojinga

Kalbėdamas apie situaciją Rusijoje G. Mažeikis akcentavo, kad tenyščiai elito atstovai nėra pasirengę veržtis diržus. Jie net nėra tikri, ar Kremliuje sprendimus priima adekvatūs žmonės. Tai būtina atsiminti ir toliau „statyti tiltus“. „Šie tiltai yra mūsų ten vykstančiųjų menininkų, politikų ar kitų sričių specialistų saugumo garantija platesniu kontekstu, nes nuvykę ten jie turi vietinį palaikymą, o tai yra be galo svarbu“, – darė išvadą propagandos ekspertas iš VDU.

Žygmantas Povilionis

Diplomatas, buvęs Lietuvos ambasadorius JAV Žygmantas Povilionis savo pranešime naudojo antropologines sąvokas: kumštį, galvą ir dvasią. „Izraelis nesigula su priešu į lovą. Jie patys formuoja savo saugumo aplinką“, – emociškai konstatavo diplomatas. Jo teigimu, kol kas Lietuva „leading from behind“ (angl. k. lyderiauja nuo pabaigos). Mūsų „kumštis“ –

turime plėsti erdvę per Ukrainą ir kitas kaimynes. Privalome numatyti priešų veiksmus dešimt – dvidešimt metų į priekį ir investuoti į tokius projektus“, – šios Ž. Pavilionio mintys skambėjo itin aštriai ir klausytojų buvo sutiktos plojimais.

Priekaištų dėl keistų prioritetų sulaukė ir Seimo deputatai. „Kodėl nevažiuojama į JAV Kongresą? Tai galingiausias parlamentas, o mes vykstame į Kazachstaną, Iraną ir panašiai. Kodėl vykstame ten, kur mūsų niekas neišgelbės?“ – retoriškai klausė Ž. Povilionis.

Brg. gen. Meelis Kiili

Estijos gynybos lygos (EGL) (*Kaitseliit*) vadas brg. gen. Meelis Kiilis (Meelis Kiili) džiaugėsi ir tvirtino, kad jaučiasi tarsi namuose matydamas tiek daug draugų. „Išgirdau tiek malonių žodžių apie Estiją, kad pradėjau dvejojti, ar tai apie mano šalį“, – juokavo kalbėtojas. Paskui trumpai pristatė *Kaitseliit*

atsiradimo istoriją ir kitus esminius faktus apie organizaciją.

„Saugumo kilimas“ yra tarsi daili metafora, bet ji veikia. Mes, *Kaitsele* nariai, pirmieji atsakome į pavojus, nes esame dislokuoti visoje valstybės teritorijoje“, – sakė brg. gen. M. Kiilis. Su šypsena jis tvirtino vadovaujant demokratinei organizacijai. „Mes turime tokį tarsi ir parlamentą, kuriam turiu atsiskaityti dėl pinigų ir kitų dalykų“, – teigė jis. „Estijos gynybos lygoje yra tik 2 proc. tikrosios tarnybos karių, o visi kiti – savanoriai. Esame tarsi šeima, nes stojant į mūsų organizaciją reikia dviejų narių rekomendacijų“, – tvirtino giminingos organizacijos vadas.

Kalbėdamas apie leidimą EGL nariams namie laikyti kovinius ginklus brg. gen. M. Kiilis susirinkusiųjų klausė, kaip galima nepasitikėti savo nariais, jei jie išlaikę visus reikiamus testus, turi kvalifikaciją ir tiesiog yra aktyvūs piliečiai? Pasak pranešėjo, per dešimt metų nebuvo nei vieno incidento su ginklais, kurie laikomi namie, nors estų atveju namie laikomi ne tik automatiniai šautuvai, bet ir kulkosvaidžiai ir net granatsvaidžiai.

Jaak Aaviksoo

Estijos Parlamento narys, buvęs gynybos ministras Jaakas Aaviksoo (Jaak Aaviksoo) teigė, kad „gynyba yra visų mūsų reikalas ir jei susimausime – tai bus tik mūsų bėda.“ Dar viena kalbėtojo akcentuota žinia – Rusija yra nenusakoma, neprognozuojama, bet su ja reikia bendrauti. Pasak kalbėtojo, visose teritorijose, kur prasidėjo kariniai konfliktai, prieš tai buvo nestabili situacija, nes agresorius visada stengiasi prieš intervenciją destabilizuoti padėtį valstybėje. Tai absoliuti taisyklė.

„Mes per ilgai gyvenome iliuzijomis ir nusipelnėme tokio pasaulio, kokį turime dabar. Džiaugiuosi, kad saugumas tapo dienotvarkės dalimi ir nesvarbu, ar šalis turtinga, ar stiprios jos ginkluotosios pajėgos, tačiau svarbūs yra du dalykai: tvirtumas, noras gintis ir atgrasymas.

Be šito šalis nebus stipri“, – sakė J. Aaviksoo.

Jo teigimu, jau niekada nebus tokios taikos, kokią regėjome prieš dvidešimt metų. Mūsų taikos metas yra kitoks karas.

Artis Pabriks

Buvęs Latvijos gynybos ir užsienio reikalų ministras Artis Pabriksas (Artis Pabriks) pabrėžė, kad mi-

gracija nėra savaiminė krizė. Tai bendriausia prastos saugumo situacijos pasekmė. Pasak A. Pabriksa, ES ši klausimą sprendžia duodama tik nuskausminamųjų, kai reikia gydyti gendantį dantį. Jei Rusija, pasinaudodama bendru nestabilumu Europoje, imtųsi agre-

Susidomėjimas LŠS organizuota konferencija buvo didelis

„Privalome numatyti priešų veiksmus dešimt – dvidešimt metų į priekį“, – teigė Ž. Pavilionis

syvių veiksmų, Baltijos šalims tai taptų egzistenciniu klausimu, kai kitoms šalims – tik „situacijos pablogėjimu“.

„Kalbėdami apie pabėgėlius turime likti atvira širdimi, tačiau kas sakė, kad smegenys turi sekti iš paskos?“ – atvirai klausė pranešėjas iš Latvijos. Jo teigimu, pasyvumas politikoje yra brangesnis, nei aktyvumas. Būtent taip nutiko kalbant apie imigraciją.

Panaši situacija santykiuose su Rusija. Visur sekame iš paskos, bet ne priešakyje.

Daugelio susirinkusiųjų nuostabai A. Pabriksas aiškiai pasisakė prieš šauktinių tarnybą Latvijoje. Argumentai paprasti: šauktinių susirinkimo greitis, lėšos ir Latvijoje patvirtinta gynybos strategija, kurios nesirengiama keisti.

Liz Wahl

Deny, deflect, distort – tai trys žodžiai, kuriuos pateikė pasaulyje gerai žinoma savo viešu atsisakymu dirbti Rusijos propagandiniame kanale „Russia Today“ žurnalistė Liza Wahl, kalbėdama apie Rusijos sklei-

Apskritojų stalo diskusijoje dalyvavo itin įtakinga diskutuotojų kompanija

džiamos propagandos esmę. Lietuviškai tai galima versti kaip neigimą ir iškraipymą be jokių skrupulų.

Laikantis šių principų gaminama dezinformacija yra gana paveiki. L. Wahl pateikė įvairių pavyzdžių iš konkrečių įvykių aprašymo ir rodymo Rusijos propagandiniame kanale. Konferencijos dalyviai turėjo progą pamatyti vaizdinę medžiagą, kurioje kalbama apie Ukrainos įvykius iš Rusijai naudingų, melu persunktų pozicijų.

Dar vienas pavyzdys iš dezinformacijos skleidimo fronto buvo Malaizijos lėktuvo MH 17 numušimo istorija, kur pranešėja pateikė tik iškalbingas propagandinių Rusijos žiniasklaidos priemonių antraštes. Paklausta apie motyvus, kurie vakariečius žurnalistus skatina dėtis prie atvirai melagingo televizijos kanalo, L. Wahl atsakė, kad žurnalistams žadami nemenki atlyginimai, jie viliojami puikiomis karjeros galimybėmis. „Tačiau kažkuriuo momentu supranti, kad tavyje pradedama veikti savicenzūros mechanizmai. Negali būti sąžiningas pats sau, todėl iki šiol nesigailiu padaryto sprendimo palikti Rusijos propagandinį kanalą“, – sakė L. Wahl.

Apskritojų stalo diskusija

Kaip įprasta tokio pobūdžio renginiuose, paskutinė dalis buvo skirta apskritojų stalo diskusijai. Susirinko itin įtakinga diskutuotojų kompanija: Nacio-

nalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas Artūras Paulauskas, Izraelio ambasadorius Lietuvoje Amiras Maimonas (Amir Maimon), Suomijos ambasadorius Lietuvoje Mäki Reinikka Harri, Suomijos gynybos atašė Jounis Voutilainen (Jouni Voutilainen), Lietuvių fondo tarybos pirmininkas Marius Kasniūnas. Diskusiją vedė žurnalistė šaulė Rita Miliūtė.

Izraelio ambasadorius pasidalijo patirtimi iš savo keliolikos metų tarnybos Izraelio specialiosiose pajėgose. „Valia gintis yra esminis faktorius. Svarbiausia yra žmonės ir reikia investuoti į juos. <...> Mes išgyvename turėdami tiek priešiška nusiteikusių kaimynų aplink tik dėl to, kad nelaukiame, kol pavojus pasireikš, o

duodame atkirtį, kol jo dar nėra. Ir kitas svarbus dalykas yra atgrasymas. Tai du aspektai, kuriais remiasi mūsų gynyba“, – sakė A. Maimonas. Jo teigimu, kalbant apie šauktinius reikia mąstyti ne vien apie karinę jėgą, nes tai yra kur kas daugiau: patriotizmo ugdymas, lojalumas valstybei, bičiulystė. Izraelio kariuomenė grįžta ne kariuomene, bet jos rezervu. Jaunimui tai yra rimta motyvacija. Tarnyba yra ir vertybių ugdymo vieta. Tai labai svarbu. Draugai tavęs nepaliks – tai pamatinis suvokimas kiekvienos šalies kariui.

Apie kiekvieno žmogaus, kario vertę pasakojo ir M. R. Harri. „Pas mus ir karininkus, ir karius laidoja vie-

nodai“, – sakė suomių diplomatas. J. Voutilainen pasakojo, kad Suomijoje gynybai pasirengę 60 000 žmonių, kurie, būdami civiliai, žino savo užduotis karo atveju, nes nuolat treniruojasi su kariuomene. „Jei pratybos nebus sunkios, tai civiliai žmonės gali prarasti valią gintis. Mes tai griežtai kontroliuojame. Jei lyginsime visas tris Baltijos šalis ir Suomiją, tai tikiu, kad 2020 metais, žvelgiant kariniu požiūriu, galima bus kalbėti apie „dar vieną Suomiją“, – neslėpdamas optimizmo kalbėjo Suomijos gynybos atašė.

M. Kasniūnas akcentavo savanorystės svarbą. „Skatinkite savanorystę ir laikykite ryšius su išeivija, kad, neduokdie, kažkam atsitikus mes galėtume perduoti tiksliai žinią“, – teigė išeivis. A. Paulauskas paminėjo dvigubos pilietybės problemą, kuri dažnai trukdo tinkamai komunikacijai su išeivijos atstovais.

Diskusijos pabaigoje kalba pasisuko apie privalomą tarnybą kariuomenėje valstybės tarnautojams ir kitiems asmenims, dirbantiems valstybei. A. Paulausko teigimu, Lietuvoje kol kas tai taikyti nelabai įmanoma, nes, kalbant apie dabartinius šauktinius, dera atsiminti, kad jie šaukiami „loterijos principu“. Tačiau jei bus grįžta prie anksčiau galiojusio principo, kai tarnauti buvo einama iš karto po mokyklos, tada siūlymas dėl valstybės tarnyboje esančių asmenų pri- valomos tarnybos būtų racionalus.

Autoriaus nuotr.

Sąvokų kovos ir hibridiniai karai. Kas liks nugalėtojas?

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Valdas Kilpys

Prasmės infliacija?

Ar seniai jums buvo, kad kalbant su oponentu kokia nors su ideologija susieta tema pašnekovas visiškai nesupranta, ką gi iš tiesų turite mintyje? Tiesa, įmanomas variantas, kad pašnekovas nenori suprasti, bet vis dėlto tikėtina, kad susidūrėte su atveju, kai į tą patį žodį talpinamos priešingos arba skirtingos prasmės. Čia kaip tautinio anekdoto herojams žemaičiui ir dzūkui susitikus nešant bulvių maišą: „smaugu“ vienam reiškė sunkumą, o kitam gerą ūpą.

Prasmių infliacija yra būdinga mūsų laikotarpiui ir šį procesą įmanoma iliustruoti begale pavyzdžių, kurie tiesiogiai siejami ir su šauliškumo idėjomis. Tarkim, nuvertėjęs garbės žodis, kurio nesilaikymas seniau atimdavo iš jį sulaužiusiojo galimybę pelnyti bent minimalų pasitikėjimą. Toks žmogus iškrisdavo iš visuomenės, buvo laikomas itin nepatikimu tvarkyti bet kokius reikalus.

Po truputį nyksta priesaikos žodžių „svoris“. Tai, kas anksčiau būdavo skaitoma su didžiausia pagarba ir įsiklausymu, dabar taip nebesureikšminama. Prisiminkite kad ir savo šauliškos priesaikos (pasižadėjimo) akimirkas. Ar šis šventas ritualas, kurio visa esmė yra atsakomybė užkraunančių žodžių ištartimas, jums suvirpino širdį?

Tiesa, esama ir priešingų pavyzdžių, kai konkretus žodis ar sąvoka yra ginama iš paskutiniųjų. Panašiai yra nutikę su Holokausto ir genocido sąvokomis. Prieš kelerius metus šia tema buvo kilusi gana arši diskusija. Vieni teigė, kad sovietų nusikaltimai Lietuvoje nėra genocidas, nes taip būtų nuvertinamas Holokaustas. Kitiems masinis žmonių žudymas ir trėmimas, nesvarbu ar tai būtų lietuviai, armėnai ar ukrainiečiai, vadintinas genocidu.

Taigi atskirų žodžių, sąvokų ir net atskirų pasakojimų prasmės nyksmas yra visuotinė dabarties tendencija, kuri pasireiškia net kalbant apie karą. Vadinamasis jo „hibridiškumas“ pirmiausiai reiškia, kad beveik neįmanoma kalbėti apie statiškas, tvirtas ir aiškias prasmes. Viskas ten susimaišę, susipriešinę ir nekonvenciška.

Karo sampratų raida. Istorinis kontekstas

Karas nuo seno buvo politikos tąsa. Ten, kur nepavykdavo susitarti, prasidėdavo karai ir hibridinių karų sąvoka buvo gana miglota. Kita vertus, nederėtų manyti, kad anuometiniai karvedžiai nesinaudojo įvairiomis technikomis, kurios žiūrint dabarties akimis drąsiai vadintinos hibridinių karų užuomazgomis.

Imkime kad ir kinų karo vadą Sun Tzu (Sun Zu), kurio kūrinio „Karo menas“ visai padorų vertimą turime ir lietuvių kalba. Jis nesidrovėdamas vadina karą „apgavystės menu“. 400 m. iki Kristaus gyvenęs karo vadas puikiai suvokė visuminio, ne vien fizinio, poveikio priešui svarbą, todėl jo mintimis rėmėsi Napoleonas, vokiečių generolai Antrojo pasaulinio karo metais ir netgi amerikiečiai, planuodami operaciją „Audra dykumoje“.

XII a. Čingischano mongolų imperijos kariai, ruošdamiesi pulti priešą, sąmoningai skleidė gandus apie savo karių gausą ir žiaurumą. Įbauginti priešai prarasdavo valią priešintis ir pralaimėdavo. XIX a. Prūsijos generolas K. Clausevicus (1780–1831) laikėsi taktikos, kuri priversdavo priešininkus pasiduoti be mūšio. Pirmasis pasaulinis karas tapo atskaitos tašku, nuo kurio prasidėjo aktyvus propagandos, psichologinių technikų ir įvairių manipuliacijų taikymas karo metu. II pasaulinio karo metu nacių „propagandos ministras“ J. Gebelsas plačiai taikė bauginimo technikas.

Ypač daug šioje srityje pasiekė britai, kurie sukūrė specialius psichologinių operacijų vykdymo padalinius. Vieno tokio padalinio vadovas S. Delmeris keliomis radijo stotimis sėkmingai transliavo įvairias programas, kurios buvo populiarios tarp vokiečių kareivių. Naudodamiesi itin galingais radijo siųstuvais britai sėkmingai žlugdė priešininkų kovinę dvasią naudodami ypač subtilius metodus (buvo derinamos muzikinės programos pramaišiu su ideologines nuostatas formuojančiomis laidomis). Būtent šie žmonės laikytini šiuolaikinių hibridinių karų pradininkais.

Kova dėl sąvokų

Bene pirmasis aiškiai ir nedviprasmiškai kovą dėl sąvokų įvardijo popiežius Benediktas XVI. Jis teigė, kad jei sąvokos tampa reliatyviomis ir primestomis tam tikros siauros grupės, yra nukrypstama į „moralinį reliatyvizmą“. Kitaip tariant, nuo sąvokų prasmės priklauso daug daugiau nei atrodo iš pirmo žvilgsnio. Kas įspraus į jas sau reikalingus ir naudingus suvokimus, tas ir laimės.

Pabandykime įvardyti aštriausias „sąvokų kovos arenas“ arba, paprasčiau kalbant, kur gi labiausiai savo interesus į sąvokas bruka interesų grupės.

a) Žmogaus teisės. Senokai įsisiūbavo „varžybos“ dėl žmogaus teisių. Kiekvienas jas varto ir suka sau naudinga linkme. Pavyzdžiui, ar galima teigti, kad „europinės žmogaus teisės“ savyje netalpina krikščioniškų vertybių? Arba priešingai. Gal žmogaus teisės yra tai, apie ką kalba radikalūs kairieji? Gal priešingai: dešinieji turi teisę manyti, kad jų ideologija yra teisių pagrindas? Jei egzistuoja garsiai propaguojama „teisė į informaciją“, tai kas galėtų paneigti, kad dalis

žmonių turi „teisę į nežinojimą?“ Jei vieni kalba apie „teisę į rūkymą“, tai kiti drąsiai gali deklaruoti savo „teisę į sveiką aplinką“. Jei nuolat kalbama apie „teisę rinktis“, tai kas galėtų paneigti atskirų žmonių „teisę į nesirinkimą“? Kitaip tariant, po „teisių kevalų“ galima pakišti, ką tik pageidauji. Nelygu noras ir įtaka. Ir gebėjimas manipuluoti sąvokomis, nes tas, kuris tai daro dėdamas didesnes pastangas ir turi daugiau įtakos viešojoje erdvėje, laimi.

b) Homoseksualų tematika šiek tiek siejasi su „žmogaus teisų“ tematika. Homoseksualius asmenis atstovaujančių grupių interesai tapatinami su „teise rinktis“. Kartais net primenama apie kovas dėl teisės moterims balsuoti ar rasistinių įstatymų panaikinimą. Tačiau atsiribojus nuo šių išvedžiojimų dera priminti, kad kalbame tik apie vieną, nors ir labai svarbų, žmogaus gyvenimo aspektą – lytiškumą. Ar dera jį taip suabsoliutinti ir teikti aukščiausiose institucijose kaip atskirą „teisę“?

c) Abortų, dirbtinio apvaisinimo ir panaši tematika dabarties laiku yra tapusi bene ryškiausia sąvokų kovos arena. Pabandysiu tai parodyti konkrečiais pavyzdžiais. Tarkim, jei dar negimęs embrionas vadi-

mentas, kada susikalbėjimas tampa neįmanomas. Atrodo, kad Lietuvos viešosios erdvės atveju ši lygi jau pasiekėme.

Bene geriausias pavyzdys čia galėtų būti pirmoji 2014 m. Lietuvos šaulių sąjungos organizuota tarptautinė konferencija „Pilietinė gynyba hibridiniame kare“. Tada, kai ji vyko, sąvoka „hibridinis karas“ dar buvo ši bei tą reiškianti, jos prasmė buvo nedevalvuota. Užtat ir susidomėjimas buvo itin didelis. Jei įdėmiau pasidomėtumėte, kiek po to vyko konferencijų, seminarų ir kitokio pobūdžio renginių, kurių pavadinime figūravo žodis „hibridinis“, nustebtumėte – kelios dešimtys.

Todėl visiškai nenuostabu, kad VDU prof. Gintautas Mažeikis antrojoje LŠS konferencijoje skaitytame pranešime atkreipė dėmesį į būtinybę formuoti nuosavus „diskusijų laukus“, kur manipuliacija sąvokomis priešininkui yra gerokai apsunkinta. Jis tiesiog neb turi galimybės į jas „įbrukti“ sau naudingų dalykų. Sovietai lieka ne ką geresniais okupantais už nacius, pokario rezistentai netampa „banditais“, o visa tauta netapatinama su „žydšaudžiais“. Ir tai tik keli pavyzdžiai.

namas „biologine gyvybe“, tai reiškia, kad jis neturi jokių teisių ir gali būti šalinamas kaip įsigeis jo „biologinė mama“. Jei jį vadiname „gyvu asmeniu“, tai jis įgyja tokias pat teises kaip gimęs žmogus. Aborto supaprastinimas iki „medicininės problemos“ – labai populiarė tendencija, kuria sekant žmogaus gyvenimas traktuotinas kaip „liga“. Turbūt nereikia aiškinti, kad nuo vienos sąvokos traktavimo priklauso tūkstančio kūdikių (ne)gimimo reikalai, milijardų eurų vertės medicininių paslaugų verslas, o plačiau žiūrint gal net valstybių ateitis.

„Diskusijų laukas“

Mokslo nuostatos kviečia nevartoti sąvokų per plačiai, nevadinti tais pačiais vardais bet ko, nes tuo atveju prarandama galimybė apskritai kažką aptarti, mąstyti. Tuščios sąvokos mus panardina arba į plepalų jūrą, arba į stereotipų okeaną. Kai viešumoje be saiko pradedamos vartoti propagandos, informacinio karo, hibridinių karų sąvokos, ateina mo-

Kaip pasipriešinti klaidinančios informacijos srautui?

Pabaigoje neišvengsime tradicinio klausimo – ką daryti? Kur ieškoti teisingiausio sąvokos interpretavimo ar tiesiog kaip atsispirti subtiliai propagandai? Atsakymai iš tiesų nesudėtingi, nes jų yra tik du:

a) Bet koks kvailinimas dažniausiai vykdomas emociniame lygmenyje, todėl racionalus ir kritinis protas čia būtinas. Jei liksite paveikus emociniams dirgikliams (kraujo, veriančių vaizdų su vaikais, erotikos ir kt.), tai, nepykite, jus kažkas kvailina. Tiesiog tokia jūsų dalis, jei it varna iš pasakėčios nesugebate laikyti sučiaupto snapo, kai apačioje suokia lapę.

b) Tiesiog gyventi visavertę dvasinį ir emocinį gyvenimą. Tada jūs būsite neįveikiamas jokiais manipuliacijomis. Perskaitytos knygos, pokalbiai su išmanančiais, kokybiška muzika, spektakliai, žodžiu, kultūrinis gyvenimas ir aktyvi veikla visuomenėje – visa tai turtina žmogaus dvasią ir suformuoja geriausią imunitetą manipuliacijoms.

Autoriaus nuotr.

Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės vėliava perduota mjr. Mindaugui Miliui

Gruodžio 1-ąją Vilniaus karininkų ramovėje vyko Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės vadų pasikeitimo ceremonija. Šaulių sąjungos vadas ats. plk. lt. Liudas Gumbinas rinktinės vėliavą perdavė majorui Mindaugui Miliui. Tai pirmas kartas per atkurtos nepriklausomos Lietuvos laikotarpį, kai šaulių rinktinei pradeda vadovauti profesinės tarnybos karys.

Nuo pirmųjų nepriklausomybės atkūrimo metų M. Milius įsijungė į kovinio rengimo programų, metodikų ruošimo procesus Lietuvos karo akademijoje, stažavosi įvairiuose specializuotuose kariniuose kursuose Lietuvoje ir Vokietijoje. Nuo 2005-ųjų – Krašto apsaugos ministerijos Informacijos apsaugos skyriaus vedėjas. Mjr. M. Milius Vilniaus Gedimino technikos universitete yra baigęs Inžinerinės ekonomikos ir vadybos studijų programos gamybos vadybos specializacijos specialybę ir įgijęs magistro kvalifikacinį laipsnį.

Karininko klausti, ar yra patenkintas nauju paskyrimu, gal nederėtų, tačiau vis tiek klausiu: ar atsidūrėte ten, kur svajojote?

Svajonės realizavimo keliu žengiau prieš 24-erius metus, pradėjęs kario tarnybą. Naujuoju paskyrimu džiaugiuosi, nes vertinu dinamišką veiklą, iššūkius ir komandinį darbą. Per keletą tarnybos dienų įsitikinau, kad viso šito rinktinėje apstu.

Šaulių tapote, berods, spalį, o anksčiau ar turėjote kontaktų su mūsų organizacijos nariais? Jei taip, prašau detaliau.

Ankstesnėse pareigose teko spręsti įvairius su krašto apsaugos sistemos vidaus saugumo reglamentavimu ir išlaptintos informacijos apsaugos politikos formavimu susijusius klausimus. Paminėtų klausimų kontekste dar prieš kelerius metų pastebėjau Lietuvos šaulių sąjungos išskirtinumą dėl jos statuso ir sąsajų su Krašto apsaugos ministerija ir Lietuvos kariuomene. Šauliams reikia leidimų dirbti su išlaptinta informacija, Lietuvos šaulių sąjungos padaliniai saugo Lietuvos kariuomenės karinius vienetus, dalyvauja planuojant valstybės ginkluotą gynybą ir pan., todėl sprendimų projektuose visada įvertindavau „Lietuvos šaulių sąjungos aspektą“. Ši patirtis man labai pravers einant rinktinės vado pareigas.

Ar paskyrimas į Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės vado pareigas jums yra didelis iššūkis?

Karinių grėsmių formų kaita, teroristų ir ekstremistinių grupuočių išpuoliai Europos Sąjungos valstybėse, propagandinio karo įtakos didėjimas kelia naujus iššūkius, į kuriuos privalome reaguoti. Privalome būti pasirengę atremti visas grėsmes, nepaisydami jų dydžio ar formos. Šiandienos, t. y. nerimo, netikrumo ir pasitikėjimo stokos laikotarpiu, piliečių pasiryžimas ruošti Tėvynės gynybai auga. Karaliaus Mindaugo šaulių 10-oji rinktinė turi didžiulį poten-

cialą augti ir tobulėti. Išnaudoti jį ir užtikrinti šaulių pasirengimą atremti įvairialypes grėsmes, tai išties didelis iššūkis ir atsakomybė. Esu tikras, kad remiamas rinktinės bendražygių šiuos iššūkius įveiksiu.

Ar jau numatėte pirmiausiai atliktinus darbus, kokie jie?

Sieksiu, kad rinktinė taptų gausesnė, vieninga, tradicijas puoselėjanti, tautos pasitikėjimo verta Lietuvos šaulių sąjungos dalis. Pagrindiniai darbai bus orientuoti į pasirengimą ginklu ir valia ginti Tėvynę. Tam reikia kokybiškų karinio rengimo programų, padaliniai turi būti formuojami taip, kad gebėtų įvykdyti skiriamas užduotis, vadai ir instruktoriai turi būti tinkamos kvalifikacijos, būtina kuopas aprūpinti pasirengimui ir užduočių įgyvendinimui reikiamomis priemonėmis, palaikyti aukštą šaulių moralę ir dar nuveikti daug kitų dalykų. Daugumos paminėtų darbų nereikės pradėti „nuo nulio“ – poros tarnybos savaitių pakako suprasti, kad Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės štabe, kuopose tarnauja pasišventę, iniciatyvūs ir profesionalūs šauliai, kurie jau pasiekė puikių rezultatų.

Kokias žmogaus savybes vertinate aukščiausiais, ko negalite pakęsti?

Vertinu patikimas, organizuotas ir sąžiningas asmenybes, nepakenčiu isteriškų, netolerantiškų žmonių.

Šiek tiek apie save ir šeimą: kuo užsiimate laisvalaikį, kuo džiaugiatės, ko mokotės, ką tobulinate, ką skaitote, kokia sporto šaka(-as) „išpažįstate“...?

Nuostabiausią pasaulį moterį – Ingą – vedžiau prieš 15 metų. Auginame dukrą, kuriai 12 metų. Mėgstu laisvalaikį leisti gamtoje, kelionėse ar įvairiuose renginiuose kartu su šeima, šeimos draugais. Didelį dėmesį skiriu saviugdai. Pagrindinės mano saviugdų kryptys – saugumas, informacinės technologijos, teisė, anglų ir rusų kalbos. Palaikau kovinio šaudymo įgūdžius, aktyviai sportuoju (bėgimas, mėgėjiškas kultūrizmas, plaukimas). Kasmet perskaitau po kelis grožinės literatūros kūrinius, domiuosi šeimos geneologija. Daug pomėgių, tačiau visi jie randa vietos mano gyvenime.

Bendravo Lolita Sipavičienė

Šaulystė – mano pasirinkimas

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Lolita Sipavičienė

„Valstybė turi būti paruošta gintis, kovoti, kariauti už save. Tauta turi būti du kartu paruošta tam pačiam, du kartu smarkiau negu valstybė ir dar du kartu didesniai frontų skaičiui negu valstybė.“

(Vladas Putvinskis)

Sau ir savo šalies labai gali darbuotis vienas. Gali burtis bendraminčių draugėn – tada, suvienijus mintis bei jėgas, įmanoma nuveikti daugiau. Gerokai daugiau. Į Šaulių sąjungą žmonės ateina vedini siekio būti naudingi savo šaliai. Toks pasirinkimas veda tolyn ir augina žmogų.

Apie apsisprendimą, Šaulių sąjungos įtaką renkantis ir pasirenkant teisingai, apie organizaciją, kuri vedė link svajonės, kuri užaugino dvasią, apie pareigą ir atsakomybę savo šaliai kalbamės su šauliais kariūnais, studijuojančiais Lietuvos karo akademijoje.

Kristina Putnaitė-Klimienė

Plk. P. Saladžiaus šaulių
9-osios rinktinės šaulė

2004 metais į ligoninę, kur gulėjau, atėjo kariškiai ir pasakojo apie kariuomenę. Susižavėjau ir pasakiau sau: „Stosiu į karo akademiją ir gyvenimą susiesiu su kariuomene.“ Pasveikusi pradėjau ieškoti, kur galėčiau „paragauti kariško gyvenimo duonos“. Krašto apsaugos savanorių pajėgose sužinojau, kad esu per jauna ir negaliu prisijungti. Ieškojau toliau ir atradau Šaulių sąjungą. Išsiaiškinusi supratau, kad tai yra mano galimybė. Tačiau susidūriau su problema: mano mieste (Molėtuose) šaulių būrio nebuvo, bet buvau per daug užsidegusi, kad nuleisčiau rankas. Susisiekiusi su Utenos šaulių rinktinės (dabar Plk. P. Saladžiaus rinktinė – red. past.) vade nusprendžiau pati įkurti šaulių būrį. Pavyko. Taigi Šaulių sąjunga man suteikė galimybę susipažinti su karišku gyvenimu.

Noriu pabrėžti, kad Šaulių sąjunga yra puiki vieta asmenims, kurie trokšta daugiau patirti ir save išmėginti, sužinoti apie kariuomenę ir nuspręsti, ar nori tęsti kario kelią, ar jis ne tau. Man Sąjunga padėjo apsispręsti, kad gyvenimą siesiu tik su kariuomene. Tai sakau draugams ir taip pat savo broliams: „Prisijunkite prie mūsų, nes mes tarsi šeima, kurioje gali patirti daug išpūdžių, save išbandyti ir, žinoma, drauge smagiai ir turiningai praleisti laiką.“ Bet ne tik tai. LŠS ugdo patriotišką žmogų, padeda formuoti jo asmenybę. Nors man patriotiškumas buvo įskiepytas nuo vaikystės, bet šį jausmą šauliška veikla pagilino.

Noriu pabrėžti, kad Šaulių sąjunga yra puiki vieta asmenims, kurie trokšta daugiau patirti ir save išmėginti, sužinoti apie kariuomenę ir nuspręsti, ar nori tęsti kario kelią, ar jis ne tau. Man Sąjunga padėjo apsispręsti, kad gyvenimą siesiu tik su kariuomene. Tai sakau draugams ir taip pat savo broliams: „Prisijunkite prie mūsų, nes mes tarsi šeima, kurioje gali patirti daug išpūdžių, save išbandyti ir, žinoma, drauge smagiai ir turiningai praleisti laiką.“ Bet ne tik tai. LŠS ugdo patriotišką žmogų, padeda formuoti jo asmenybę. Nors man patriotiškumas buvo įskiepytas nuo vaikystės, bet šį jausmą šauliška veikla pagilino.

Nors šiuo metu dėl mokslų ir laiko trūkumo su šauliais bendrauju šiek tiek mažiau, tačiau ryšiai nenutrūko, nes Sąjunga man yra labai brangi. Todėl ir šią vasarą dalyvavau šaulių stovykloje, kur tapau šauliukų būrio vade ir išmėginau įgūdžius vadovaujant. Labai smagu vėl būti kartu su šauliais, nes tai organizacija, kurios veikloje dalyvauti yra labai gera.

Viktorija Šauklytė

Vakarų (jūros) šaulių 3-iosios rinktinės
Palangos 6-osios kuopos šaulė

Į Šaulių sąjungą atėjau, nes nuo penktos ar šeštos klasės žinojau, kad noriu tarnauti kariuomenėje ir su ja sieti savo ateitį. Kai mokytoja klausdavo, kuo būsimė užaugs, visos „panelės“ atsakydavo tradiciškai: seselėmis, mokytojomis, vaikų darželio auklėtojomis, o mano atsakymas visada buvo – pareigūnė. Žinoma, tuo metu negalvojau apie kariuomenę, tačiau neilgai trukus savo svajonę sukonkretinau. Dešimtoje klasėje sužinojau apie Šaulių sąjungą ir tai, kad Palangoje yra Lietuvos šaulių sąjungos 3-iosios rinktinės „filialas“. Kadangi čia nebuvo šaulių, ėmiausi iniciatyvos: paskambinau rinktinės vadovybei, o ji, sužinojusi, kad Palangoje atsirado norinčiųjų dalyvauti Sąjungos veikloje, paskyrė kuopos vadą. Tada prasidėjo Palangos 6-osios kuopos veikla. Po metų prisijungiau, o ėmusi dalyvauti dar labiau įsitikinau, kad noriu tarnauti kariuomenėje.

Taigi Šaulių sąjunga man suteikė tvirtą pagrindą stojant į LKA, o prieš tai – Krašto apsaugos savanorių pajėgas, kur atvykusi į bazinį kursą jau buvau pranašesnė už daugelį savo kurso draugų. Rikiuotė, topografija, ryšių pagrindai ir šiaip baziniai kariniai dalykai man jau buvo žinomi, o dar pasistengus pavyko kursą baigti su pagyrimo raštu.

Pradėjęs dalyvauti šaulių veikloje žmogus elgiasi atsakingiau, įgyja daugiau pasitikėjimo savimi, nes supranti, kad esi vienas iš nedaugelio, užsiimančiųjų tokia išskirtine veikla. Nors pradėjau studijuoti LKA, nenutraukiau veiklos Sąjungoje: kai galiu sudalyvauju pratybose ar teorinėse paskaitose. Netrukus kartu

Viktorija (kairėje) su sese šaule, kariūne Giedre Grigūnaitė

su kursioke šaule vyksime į I ir II pakopos stovyklą. Šįkart kaip būrio vadės.

Patriotiškumas man visada buvo didžiausias klausimas... kas tai iš tikro yra, ar aš esu patriotė. Mano šeimoje ši vertybė nebuvo akcentuojama, todėl turėjau pati išsiaiškinti, kokią vietą ji užima mano gyvenime. Mokykloje, mano supratimu, taip pat tai nebuvo akcentuojama, arba aš to nepastebėjau. Tačiau pradėjusi lankyti šaulių užsiėmimus pajutau keistą jausmą, kuris greičiausiai ir vadinasi patriotiškumas... Pajutau, kad dėvėti uniformą, žygiuoti rikiuotėje su savo būrio draugais ir mokytis tokių dalykų, kuriais daugelis net nesusidomėtų, sukelia pasididžiavimo jausmą. Dalyvaudama baziniame kariniame kurse jaučiau tą patį pasididžiavimą eidama su visa ekipuote, kuprine, šaudydama koviniais šoviniais. Supratau savo atsakomybę. Be galo gera žinoti, kad darydama tai, ką darau, galėčiau išgelbėti savo šeimą, draugus, kaimynus, kolegas. Supratau, kad yra patriotiškumo jausmas – jis vestų mane ir į karo lauką. Tuo labiau, kai esu karė, ir savo gyvybę jau esu „atidavusi“ savo šaliai ir tautai. Šalies ir tautos laisvė man yra labai svarbus ir neatsiejama laimingos ir visavertės šalies pagrindas.

Į kariuomenę turi eiti motyvuoti žmonės. Priversti ateiti nebus geri kariai. Tai reiškia, kad būrių vadams ar instruktoriams bus labai sunku juos mokyti, o jie tik temps būrį ar kuopą žemyn. Jei nori gulėti šiltai pataluose ir neatlikti pareigos, kurią mums perleido mūsų proseneliai, kovoję už tėvynę partizaniniame kare, tai tegu. Pakanka žmonių, kurie dėl savo šalies paaukotų gyvybę net nesudvejoję. Ir į tokius žmones mes turime kreipti didžiausią dėmesį, jiems turime dėkoti ir iš jų imt pavyzdį, o ne klausti ir raginti tuos, kuriems yra visiškai nusipjaut ant mūsų šalies gerovės.

Vaidotas Meškys

LDK Kęstučio šaulių
7-osios rinktinės šaulys

Šaulių sąjunga yra patriotizmo nešėja. Būdamas joje įgijau neišdildomos patirties, kuri bus svarbi mano, būsimo Lietuvos karininko, gyvenime. Paklaustas, ar verta pasirinkti Šaulių sąjungą, nedvejojdamas atsakyčiau, kad taip. Sąjungos

veikla ypač svarbi šiuolaikiniam jaunimui. Kiekvieno lietuvių širdyje turi degti maža kibirkštėlė, kuri ima stipriau žibėti išgirdus žodį Lietuva. Taigi ši organizacija yra pati tinkamiausia jaunajai kartai ugdyti.

Būdamas Lietuvos šaulių sąjungos nariu apsisprendžiau, kad kariuomenė yra skirta man ir neabejodamas stojau į Akademiją. O šauliu tapau, nes patiko karinė veikla, disciplina bei tvarka. Tai ir pasakiau sau: „Kodėl gi ne?“ Žinoma, šaudymas, stovyklos irgi prisidėjo prie pasirinkimo. Šaudymas yra vienas iš smagiausių užsiėmimų, kuriuo užsiima šauliai. O stovykloje buvau tik vienoje – pirmos pakopos, joje padėjau ruošti jaunuosius šaulius. Buvo smagu perteikti savo patirtį, kartu juoktis bei džiaugtis laimėjimais. Esu įsitikinęs, kad būvimas šauliu keičia žmogų. Šaulių sąjunga yra sukarin-

ta organizacija, taigi joje išskiepama disciplina, priprantama laikytis tvarkos bei išmokstama gerbti ir vertinti vienas kitą. Deja, šiandien jaučiuosi šiek tiek atitrūkęs nuo organizacijos veiklos, kadangi didžiąją laiko dalį praleidžiu Vilniuje, tačiau LKA išlaiko glaudžius ryšius su Šaulių sąjunga. Akademijoje vyksta užsiėmimai šauliams, šaulių instruktoriai yra Akademijos kariūnai.

Dalyvaudamas Šaulių sąjungos veikloje bei daugiau nei po dvejų metų tarnybos Krašto apsaugos savanorių pajėgose, Žemaičių apygardos 3-iosios rinktinės 307-ojoje pėstininkų kuopoje galėjau drąsiai teigti: „Taip, esu patriotas ir myliu savo šalį.“ Atėjęs į Akademiją pasisėmiau dar didesnio pasitikėjimo ir meilės savo šaliai. Lietuvos himno giedojimas, valsytbinės bei istorinės vėliavų pakėlimas ryte bei nuleidimas vakare, įvairios patriotinės paskaitos gilina tikėjimą savo šalimi bei meilę jai.

Esu įsitikinęs, kad kiekvieno kariūno, studijuojančio LKA, širdyje Tėvynė reiškia daug. Kiekvienas iš mūsų esam pasiryžę padėti galvą dėl jos. O žmogiškosios vertybės – šeima, namai, tauta, jos laisvė – man reiškia daug: žemė, kurioje gyvename, yra mūsų, ir niekas, vedinas blogų tikslų, lai nedrįsta pastatyti kojos ant jos, kur gyvena mūsų tėvai, seneliai, draugai, kur laktys mūsų vaikai bei anūkai. Lietuva yra nepriklausoma ir, tikiuosi, neatsiras tokių naivuočių, kurie galvos, kad lengvai paims mūsų laisvę bei mūsų širdis. Lietuva – stipri tauta, reikės – kovosim ir be kovos nepasiduosime.

Kariuomenė yra vieta, kurioje nėra lengva, tačiau reikia atsiminti, kad kiekvieno piliečio pareiga, kilus kariniam konfliktui, ginti šalies laisvę ir nepriklausomybę, saugoti savo artimuosius bei draugus. Jei žmogus nebus įgijęs žinių, kaip jis galės ginti savo artimus, savo šalį? Nebent sėdės kampe pasislėpęs ir prašys Dievo pagalbos. Sunkumų bijojimas neatves į šviesią ir gražią ateitį. Tai, kas lengvai pasiekama, gali būti kiekvieno, o tai, kas sunku – tik išskirtinėms, savimi pasitikinčioms bei stiprioms asmenybėms. Tad jaunimui linkiu niekada nenuleisti rankų ir stengtis iš gyvenimo pasiimti kuo daugiau, neatsisakyti to, kas siūloma. Kartais sunku visur suspėti, tačiau tai tik užgrūdina.

Ievos Budzeikaitės nuotr.

Ovidijus Kuzminas

Gen. P. Plechavičiaus šaulių
6-osios rinktinės šaulys

Lietuvos šaulių sąjunga buvo mano tarnybos Lietuvai pamatai. Pamatai, statomi vertybiniu pagrindu, susidraugavus su aktyviu laisvalaikio pratybose ar žygiuose dar būnant jaunuoju šauliu. Nedvejojau savo apsisprendimu baigdamas 4-ąją gimnazijos klasę.

Nepaisant to, kad pagrindinius baziniuose Lietuvos kariuomenės kursuose ugdomus įgūdžius įgijau Šaulių sąjungoje, dar būdamas nepilnamečiu, negaliu teigti, kad „atsistojus ant Akademijos slenksčio“ visą bagažą atsinešiau iš Sąjungos, nes pusantrų metų tar-

navau Lietuvos kariuomenėje. Svarbiausias dalykas, kurį atsinešiau iš Šaulių sąjungos, yra tvirtas apsisprendimas tarnauti ir aiškus suvokimas, dėl ko tai darau. O žinios ir įgūdžiai ateina su laiku...

Į Lietuvos šaulių sąjungą atvedė senelis, vos ne primygtinai, bet iki tol dar reikėtų priešistorės. Ankstyvosios paauglystės metu pradėjau tikro maištininko kelią ir prieš tėvus, ir prieš egzistuojančias taisykles. Nebuvau nusiteikęs prieš valstybę, daugiau prieš patį save. Šiandien suprantu, kad tai niekur nevedė, tiksliau, vedė tik žemyn, bet tada tikrai nuoširdžiai tikėjau, kad esu protingesnis už mane tramdančią aplinką. Tuomet senelis, kuris buvo vienas iš pirmųjų prisiekusiųjų Lietuvos Respublikai, nepriklausomybės laikotarpiu prisidėjo kuriant ginkluotąsias pajėgas ir buvo labai stiprus autoritetas mano besivystančiai asmenybei, nusivedė mane į Šiaulių rinktinės štabą turėdamas vilties, kad susidomėsiu šauliška veikla. Nuo 2009 metų perteklinė energija buvo nukreipta tinkama linkme. Džiaugiuosi daugiau ne tuo, kuo dabar esu, bet tuo, kuo netapau padedamas Sąjungos.

Žinoma, buvimas Šaulių sąjungoje žmogaus nekeičia. Keičiasi žmogus, rinkdamas patirtis per Sąjungos veiklas, kad ir kokios jos būtų: nuo elementarios socializacijos iki pradinio karinio parengimo. Ar galima tą patį rezultatą pasiekti nebūnant šauliu? Neabejotinai, bet manau, kad Lietuvos šaulių sąjunga veikia kaip katalizatorius, kuris paspartina asmeninio tobulėjimo procesus ir pagreitina teigiamų indėlių į valstybę atsiradimą, ypač Tėvynę mylinčioms žmonėms.

Kaip karys Šaulių sąjungą vertinu kaip organizaciją, kurios pagrindinė užduotis yra krašto gynyba. Tačiau gynyba nėra tik konkretūs taktiniai veiksmai, kuriais buvau labiausiai susižavėjęs prieš pasirinkdamas kario kelią. Gynyba apima socialines, ekonomines ir kitas kasdienio gyvenimo sritis, o faktas, kad specializacijų bei asmenybių įvairovė mes, šauliai, labai lenkiame kariuomenę nekinetinių operacijų spektro apimtyse. O kur dar visos visuomeninės veiklos taikos metu... Ir būtent tai yra priežastys tapti Šaulių sąjungos nariu kiekvienam neabejingam Tėvynei asmeniui. Kiekvienam savo bičiuliui, draugui ir giminaičiui siūlyčiau stoti į šaulių gretas, nes „ne žodžiais, o darbais mes Tėvynę mylim.“

Meilė Tėvynei ir kitos vertybės. Meilė Tėvynei atėjo iš šeimos ir elementarios logikos. Seneliai iš mamos pusės nepraleisdavo valstybinių švenčių renginių, o man nuo mažumės tai tapo norma – dalyvaudavau kartu. Dar iki tampant šauliu nepakęsdavau ilgų ir banalių kalbų minėjimų metu, ypač tų, kurios skambėdavo šaltais vasario ar kovo rytais. O loginis aspektas čia yra paprastas: žmogus yra savo likimo kalvis ir gerovę kuria jis pats. Jei žmogui pasiseka, jis yra linkęs prisiimti nuopelnus sau ir nepaisyti aplinkybių bei priežasties ir pasekmės santykio. Tačiau nepasisėkus pradedama ieškoti kaltų, nes pripažinti savo neveiksumą dažnai yra virš asmeninio ego ribų. Vieni kaltina valdžią, kurią patys išsirenka. O kartais atvirkščiai – neišrenka tinkamų dėl trūkstamų balsų – tamsuoliai sugeba išpeikti valstybę, kurios dalis patys yra. Ir kuomet atsiras individuali ir kolektyvinė atsakomybė už praeities rezultatus, bus paprasčiau susikoncentruoti į ateities darbus ne tik dėl savęs, bet ir aplinkinių.

Tauta man nėra tokia vertybė kaip piliečiai. Kalbu apie „pilietiškus piliečius“ nepriklausomai nuo tautybės: rusas, lenkas, baltarusis, ukrainietis.... Piliečiai, taip pat šeima, yra apčiuopiamiausia tarnybos Lietuvai priežastis, jei kalbama apie krašto gynybą.

Laisvė – dar viena pamatinė ir gintina vertybė kiekvienam kariui, kiekvienam piliečiui. Manau, kad visiška laisvė ir jos nebuvimas yra kraštutinumai, kurie neegzistuoja. Apskritai laisvė yra sąlygina, nes šalia jos atsiranda pareigos, kurios žmogų varžo. Carinės Rusijos ir Sovietų sąjungos okupacijos metu buvo labai aiškus tų ribų peržengimai lietuvių tautos nenaudai. Ačiū už pamokas, padarysim viską, kad tai nepasikartotų.

Namai (fizine prasme) man irgi nėra tokia vertybė kaip bendras teritorijos vientisumas. Neišskiriu savo namo sklypo svarbos, lygindamas jį su kokio nors Visagino rajone gyvenančio Lietuvos piliečio sklypo reikšmingumu. Ir jei pas kitą Lietuvos pilietį į kiemą pradės lipt „beriozkom“ apsilikę agresoriai (kartais nebūnu politiškai korektiškas, ypač Rusijos Federacijos atžvilgiu), aš ginsiu jo sklypą lygiai taip pat, kaip ginsiu ir savo.

Vadovautis tam tikromis šaulių taisyklėmis, pvz., Putvinskio priesakais, yra neišvengiama kiekvieno kario kelyje, nepriklausomai nuo to šaulys jis ar ne. Panašiai, kaip neįmanoma dorai gyventi nesilaikant esminių dekalogo principų, nepaisant, kokio tikėjimo žmogus esi. Ką tikrai išskirčiau – visuomeniškumą, nes šiais laikais žmonės nedažnai imasi iniciatyvų ar papildomo darbo, kad kažkam pagelbėtų, kažką ugdytų. Tai yra esminis bruožas, atsineštas iš Šaulių sąjungos.

Šiandien, be abejo, atitrūkau nuo Šaulių sąjungos veiklos. Tokia ta tarnybos specifika: pratybos, mokslai, komandiruotės, asmeniniai pomėgiai, šeima. Viską suderinti įmanoma, tik kartais valandų paroje pasidaro mažoka. Dabartinėmis išgalėmis stengiuosi šviesti jaunuosius šaulius, jiems perteikti asmenines patirtis, supažindinti su Lietuvos kariuomene, motyvuoti renkantis kario kelią. Šiandien bendramoksliai daugiau bendraujame kaip bendrakursiai, vis rečiau kaip šauliai. Tačiau natūralu, kad kitokioje terpėje, kurioje gausu savų pareigų ir visiškai kitas statusas (kariūno), mes dažnai buvimo šauliu neiškeliamo į pirmą planą. Būtina paminėti, kad LKA labiausiai pasitikiu tais kariūnais, su kuriais įstojau į Lietuvos šaulių sąjungos gretas Šiauliuose, o vėliau kartu pradėjome kario savanorio tarnybą.

Apie drąsą. „Verktiniams“ žodžiais nepadėsi, čia ugdymo spragos. Tai jų pasirinkimas ir teisė manyti kitaip, nors, mano supratimu, tai neteisinga. Reikėtų plačiau žiūrėti į situaciją. Jei žmogui nepatinka ginklai, galbūt jis gali tarnybą valstybei atlikti alternatyviais būdais (prižiūrėdamas ligotus žmones, socialinėse įstaigose ir kt.), tačiau Lietuvoje to dar nėra. O per prievartą nenorinčiojo neišmokysi net elementarių dalykų, tik viso mokomo padalinio parengimo potencialas kris.

Mokslai LKA. Mokytiis sudėtinga, bet mokytiis tenka nedažnai. Aišku, viskas priklauso nuo kiekvieno gebėjimo įsisavinti medžiagą ar studijų programas, pvz., tarptautinių santykių atstovai tikrai daug skaito ir analizuoja užsienio literatūros šaltinius. Tuo tarpu man, kaip tikslųjų mokslų atstovui, mokytiis Alma Mater Militaris tikrai nėra sudėtinga: 1. Pasiklausai

paskaitos medžiagos. 2. Pasipraktikuoji kartą kitą. 3. Prisimeni prieš egzaminą ir 4. Egzaminą išlaikai. Jei sau kelčiau minimalius reikalavimus, visiškai užtektų 1 ir 4 punkto. Žinoma, čia labai individualu. Jei kažkam studijinis dalykas nesiseka, gali būti, kad dėl įtemptos dienotvarkės spragas šalinti teks miego sąsuka ir net to kartais nepakaks... Bet civilinėmis studijomis mokslai, toli gražu nesibaigia. Karinis rengimas 1–3 kurse išdėliotas taip, kad per trumpą – dažniausiai savaitės laikotarpį – reikia išmokyti teoriją ir atsiskaityti nesuskaičiuojamą kiekį medžiagos. Ir taip tenka du ar tris kartus per metus. Nieko baisaus: truputį nepamiegosi, tačiau problema ne tokia – greitas mokymas be kartojimo negali atnešti gerų rezultatų. Ir tai jaučia dauguma: žinios „iškalamos“ atsiskaitymui, bet po jo nedaug užsilieka.

Giedrė Grigūnaitė

*Vakarų (jūros) šaulių 3-iosios
rinktinės Palangos 6-osios
kuopos šaulė*

Tapti šaule buvo mano pačios apsisprendimas: norėjau pažinti ir įsiliesti į karišką gyvenimą bent minimaliai, taip pat ir norėjau prisidėti prie savo šalies gerovės. Įtaką padarė ir draugė, kuri pakvietė į Šaulių sąjungą, kur išmokau labai daug. Pirmiausia elementarių karybos žinių ir įgūdžių (topografija, taktika, rikiuotė, ginklai, šaudybą ir pan.). Be to, plačiau pamačiau, koks yra kario gyvenimas, dienotvarkė, kuo išskirtinė ši profesija. Šaulių sąjunga man padėjo ugdyti svarbiausias charakterio savybes: pasitikėjimą ir tikėjimą, drąsą, užsispyrimą, pagarbą, mandagumą, patriotiškumą, sąžiningumą, sužinojau, kaip svarbu jausti vieningumą. Būdamas Sąjungos nariu žmogus stiprėja ir tobulėja ne tik morališkai ar psichologiškai, bet ir fiziškai – gali ne-trukdomas eiti kūno ir dvasios tobulinimo keliu.

Ir dabar palaikau ryšį su Palangos šaulių 6-ąja kuopa bei rinktine. Grįžusi namo visuomet susitinku su kuo nors iš kuopos, pakalbame apie kuopos gyvenimą, stengiuosi sudalyvauti organizuojamuose susitikimuose ar pratybose. Gruodžio 20 d. kartu planuojame žygį maršrutu Palanga–Klaipėda „Jamam pajūri“. Tikiuosi, kad pavyks sudalyvauti sausio 3–7 dienomis vyksiančioje jaunųjų šaulių stovykloje, kur pateiksiu savo patirtį ir žinias.

Visada skatinau ir skatinu draugus, pažįstamus tapti Sąjungos nariais ir pateikiu minėtus argumentus. Galiu labai daug kalbėti apie Sąjungą, šaulių veiklą... Didžiausia įtaką tapti tikra patriote padarė Šaulių sąjunga bei tarnyba Krašto apsaugos savanorių pajėgose. Tik atėjusi į Šaulių sąjungą galiausiai apsisprendžiau stoti į Karo akademiją, nes kariniai dalykai mane žavėjo, domino. Visuomet norėjau tapti dalele Lietuvos kariuomenės.

Patriotiškumas savo šaliai ir noras jai tarnauti mane atvedė į kariuomenę ir LKA. Kalbėdama plačiau išskirčiau keturis pagrindinius dalykus, kuriuos privalu gerbti, mylėti ir saugoti, būtent: mūsų šalies valstybinę vėliavą, uniformą, kalbą ir šeimą. Laisvai plazdanti vėliava rodo, kad esame nepriklausomi, turime savo valstybę, su nuostabia gamta, kultūra, tauta, tradicijomis, istorija. Kaskart pažvelgus į trispalvę per kūną nueina šiurpuliukai: žinau, kiek daug turiu ir kokia svarbi, bet labai trapi yra laisvė. Uniforma yra šventas dalykas, nuostabi galimybė bei garbė ją dėvėti. Ji sako, kad yra žmonių, kuriems rūpi šalies gerovė, kurie pasiryžę aukotis vardan Lietuvos. Kalba – tautos motina. Tai vienybės ir tikėjimo simbolis. Šeima – nediskutuo-tina vertybė. Tai vienas kraujas, viena istorija, vienas gyvenimas. Šeimos susitikimas, tėvų apsikabinimas grįžus namo yra pats šilčiausias, gražiausias dalykas.

Dabartinis mano požiūris į gyvenimą, vertybes, tam tikri nusistatymai ir interesai aprėpia net tik šaulišką ideologiją, bet ir karinę. Ir Lietuvos kariuomenė, ir Lietuvos šaulių sąjunga aukština ir skleidžia daug-maž tokias pat kertines vertybes, formuoja tokį patį požiūrį. Kartais tenka papasakoti, pakviesti moksleivius į šaulių organizaciją, tokia galimybė džiaugiuosi.

Tarnyba kariuomenėje.

Mano nuomone, daugiausia dėmesio turėtų būti teikiama suinteresuotiems tarnyba kariuomenėje ir pasiryžusiems dirbti tautos naudai žmonėms. Juos reikėtų labiau motyvuoti ir skatinti prisidėti prie krašto apsaugos sistemos, nesvarbu, kokią tarnybą pasirinktų. O asmenims, kurie būgštauja ir sle-

piasi, galėčiau palinkėti drąsos, nes akivaizdžiai matosi, kad jos trūksta. Jei jos neturi, tuomet bent tikėjimo ir pagarbos. Tikėjimo kariais, šauliais ir kitais piliečiais, kurie tarnauja Tėvynės labui. Pagarbos ir supratimo, kad tų baigščiųjų laisvą gyvenimą saugo kažkas kitas, t. y. mes, jei jie patys nesugeba bent dėl savęs ar pačių artimiausių žmonių parodyti šiek tiek drąsos ir ateiti į Lietuvos kariuomenę ar Lietuvos šaulių sąjungą bei išmokyti gynybos pagrindų.

Sunkumų Karo akademijoje iškyla, tačiau su jais susidorojam. Vienos dienos ar savaitės yra sunkesnės, kitos lengvesnės, tad galima truputį atsikvėpti. Universitetinės studijos nėra labai sunkios, o dėstytojai nusiteikę geranoriškai, yra supratingi. Kariniai dalykai yra sunkesni, prie jų dažniausiai vargsti iki išnaktų ar net per naktis, fizinio lavinimo programa įdomi. Tad apibendrindama galiu pasakyti, kad studijos LKA teikia daugiau malonumo nei sunkumų. O ir jie įveikiami, tik reikia noro ir pastangų.

DŽIAUGIAMĖS IR DIDŽIUOJAMĖS SAVO ŠAULIAIS – TAUTOS IR TĖVYNĖS KARIAIS.

Giedrė (kairėje) ir Viktorija Šauklytė – draugės, šaulės, kariūnės, „kambariokės“

ATMINTINOS DATOS

SAUSIS

1 d. Naujieji metai. * Lietuvos vėliavos diena.
2 d. 1992 m. įkurtas Kunigaikščio Vaidoto motorizuotasis pėstininkų batalionas (dabar – Kunigaikščio Vaidoto mechanizuotasis pėstininkų batalionas). * 1992 m. įkurta KAM Aviacijos tarnyba. Lietuvos karo aviacijos atkūrimo ir Karinių oro pajėgų įkūrimo diena.
6 d. Trys karaliai.
8 d. 1927 m. įkurta Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjunga.
13 d. Laisvės gynėjų diena. * Karo inžinerijos pradžia Lietuvos kariuomenėje. 1919 m. pradėta kurti Lietuvos kariuomenės Inžinerijos kuopa.
15 d. Klaipėdos krašto diena (1923 m.).
16 d. 1919 m. kovoje su bolševikais žuvo pirmasis iš Lietuvos partizanų Aleksandras Vainauskas.
17 d. 1991 m. įkurta Savanoriškoji krašto apsaugos tarnyba – SKAT (dabar – Krašto apsaugos savanorių pajėgos, KASP).
25 d. 1919 m. Kaune įkurta Lietuvos karo mokykla, nuo 1929 m. – Pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokykla.
26 d. 1564 m. Ūlos mūšyje (prie Polocko) Mikalojaus Radvilos Rudojo vadovaujama Lietuvos kariuomenė sumušė apie 5 kartus didesnę Ivano Rūsčiojo kariuomenę.
30 d. 1588 m. patvirtintas Trečiasis Lietuvos Statutas, du šimtmečius galiojęs pagrindinis Lietuvos teisės kodeksas.

VASARIS

1 d. 1890 m. gimė Povilas Plechavičius, Lietuvos kariuomenės organizatorius, generolas, Vietinės rinktinės vadas.
2 d. 1348 m. Strėvos mūšyje kryžiuočių ordinas įveikė LDK kariuomenę.
5 d. Lietuvos didžiosios kunigaikštienės Birutės vardo diena.
8 d. 1919 m. žuvo pirmasis iš Lietuvos karių savanorių Povilas Lukšys.
12 d. 1919 m. atsikurianti Lietuvos kariuomenė sumušė bolševikus prie Jiezno.
13 d. 1919 m. Alytuje žuvo pirmasis iš Lietuvos karininkų Antanas Juozapavičius.
15 d. 1989 m. išvesta sovietų kariuomenė iš Afganistano.
16 d. Lietuvos valstybės atkūrimo diena (1918 m.). * 1949 m. pasirašyta Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio Tarybos deklaracija – konstitucinės reikšmės dokumentas, liudijantis Lietuvos valstybės tęstinumą okupacijos sąlygomis. * 1921 m. Kaune atidarytas Karo muziejus. * 1944 m. per Kauno radiją gen. Povilas Plechavičius paskelbė apie Lietuvos vietinės rinktinės steigimą. * 1944 m. Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas paskelbė deklaraciją, kurioje buvo išreikšti svarbiausi lietuvių tautinio pogrindžio (antitacizinio ir antisovietinio) tikslai ir uždaviniai. * 1270 m. Karusės ledo mūšyje lietuviai įveikė Livonijos kryžiuočius.
19 d. 1999 m. įsteigta Karo inžinerijos mokykla.
21 d. 2000 m. Ruklos mokomajam pulkui suteiktas Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos vardas.
22 d. 1991 m. įkurtas Krašto apsaugos departamento mokomasis junginys. * 1991 m. atkurta Karo medicinos tarnyba.
24 d. Estijos nepriklausomybės paskelbimo diena (1918 m.).

KOVAS

1 d. 1918 m. atliktas pirmasis Lietuvos karo aviacijos lėktuvo skrydis. * 1993 m. KAM Aviacijos tarnyba reorganizuota į Karinės oro pajėgas. * 1993 m. įkurtas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytenio motorizuotasis pėstininkų batalionas (dabar – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytenio bendrosios paramos logistikos batalionas).
4 d. Lietuvos globėjo šv. Kazimiero diena.
5 d. 1929 m. mirė Lietuvos šaulių sąjungos vienas iš įkūrėjų, ideologas V. Putvinis-Kis-Pūtvis. * 1279 m. Aizkrauklės mūšyje Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kariuomenė sumušė Livonijos ordaną.
6 d. 1918 m. gimė brg. gen. Adolfas Ramanauskas-Vanagas (1949–1956 m. Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio ginkluotųjų pajėgų vadas).
7 d. 1954 m. Čikagoje atkurta Lietuvos šaulių sąjunga tremtyje.
8 d. Tarptautinė moterų solidarumo diena.
9 d. 1999 m. Karių profesinio tobulinimo centrai (dabar – Kovinio rengimo centras) suteiktas Lietuvos kariuomenės generolo Adolfo Ramanausko vardas.
11 d. Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena (1990 m.).
12 d. Lietuvos karo aviacijos įkūrimo diena. 1919 m. įkurta Aviacijos dalis ir Karo aviacijos mokykla.
14 d. 1894 m. gimė brg. gen. Kazys Skučas.
15 d. 1909 m. gimė gen. Jonas Zemaitis-Vytautas (nuo 1949 m. Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio Tarybos prezidento pirmininkas, partizanų generolas, ejęs Gynybos pajėgų vado pareigas). * Lietuvos kariuomenės Karo policijos įkūrimo diena.
18 d. Vakarų (jūros) šaulių 3-iosios rinktinės įkūrimo diena (1923 m.).
20 d. Žemės diena.
23 d. 1609 m. Salacgrivos mūšyje lietuviai, vadovaujami Jono Karolio Chodkevičiaus, sumušė švedus ir laimėjo pirmąjį jūrų mūšį.
25 d. 1831 m. Lietuvoje prasidėjo sukilimas prieš Rusijos imperiją (jungtinės sukilėlių kariuomenės Lietuvoje vadas gen. Antanas Gelgaudas).
26 d. 1898 m. gimė Antanas Gustaitis, brigados generolas, Lietuvos karo aviacijos viršininkas, aviacijos konstruktorius, sukūręs ANBO lėktuvų seriją.
27 d. Šv. Velykos.
29 d. Lietuvos įstojimo į NATO diena (2004 m.).
31 d. 1879 m. gimė gen. lttn. Juozas Kraucevičius (aviatorius, 1921–1922 m. l. e. kariuomenės vado pareigas).

BALANDIS

1 d. 1919 m. Kaune įvyko iškilmingas Karo mokyklos atidarymas. * 1995 m. MPB „Geležinis Vilkas“ Vytauto Didžiojo motorizuotasis pėstininkų batalionas reorganizuotas į Kauno Vytauto Didžiojo atskirąjį jėgerių batalioną (dabar – Vytauto Didžiojo jėgerių batalioną).
3 d. 2008 m. įkurtos Lietuvos kariuomenės Specialiųjų operacijų pajėgos.
5 d. 1993 m. įkurtas Atskirasis komendantinis batalionas (dabar – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino štabo batalionas).
9 d. 1794 m. Lietuvoje prasidėjo nacionalinio išsivadavimo sukilimas.
15 d. Kultūros diena.

16 d. 1794 m. Šiauliuose paskelbtas pirmasis Lietuvos kariuomenės sukilimo aktas, sukilėlių vadu paskelbtas Jokūbas Jasinskis.
23 d. 2008 m. Vilniuje įkurtas Lietuvos kariuomenės Jungtinis štabas. * 1794 m. Jokūbo Jasinskio vadovaujami sukilėliai išvadavo Vilniaus miestą nuo carinės Rusijos įgulos.
24 d. 1794 m. Vilniaus rotušės aikštėje paskelbtas Lietuvos sukilimo aktas ir sudaryta Lietuvos tautinė aukščiausioji taryba.
25 d. 1990 m. įkurtas Krašto apsaugos departamentas (nuo 1991 m. – Krašto apsaugos ministerija).
27 d. KOP Oro erdvės stebėjimo ir kontrolės valdybos diena. 1992 m. KAM Aviacijos tarnybos Radiolokacinio aprūpinimo skyrius pradėjo vykdyti Lietuvos Respublikos oro erdvės kontrolę Vilniaus oro uoste.
30 d. 2004 m. Artilerijos batalionui suteiktas generolo Romualdo Giedraičio vardas.

GEGUŽĖ

1 d. Motinos diena. * Tarptautinė darbo diena. * Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą diena (2004 m.).
3 d. Pirmosios rašytinės Konstitucijos Europoje diena (1791 m.).
4 d. Šv. Florijono diena.
6 d. Lietuvos priešlėktuvinės apsaugos diena. 1935 m. Lietuvos kariuomenėje įkurtas Priešlėktuvinės apsaugos štabas.
7 d. Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena. * 1863 m. gegužės 7–9 d. sukilimo Biržų kautynės – didžiausias Lietuvos sukilėlių susirėmimas su Rusijos imperijos kariuomene.
8 d. Lietuvos mutinės įkūrimo diena. * Antrojo pasaulinio karo aukų atminimo diena (1945 m. nacitinė Vokietija kapituliavo prieš antihitlerinę koaliciją).
9 d. Europos diena.
14 d. 1928 m. Kaune, Karo muziejaus sodelyje, atidengta Juozo Zikaro Laisvės statula.
* Pilietinės pasipriešinimo diena. 1972 m. Kaune susidegino Romas Kalanta.
15 d. Steigiamojai Seimo susirinkimo diena (1920 m.).
16 d. 1945 m. vyko Kalniškės mūšis – vienas iš didžiausių mūsų lietuvių rezistencijos istorijoje.
19 d. 1995 m. Kunigaikščio Vaidoto tiesioginės paramos logistikos batalionui įteikta kovinė vėliava. * 1991 m. Krakūnų pasienio poste žuvo pasienietis šaulys Gintaras Žagunis.
21 d. Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės diena. *
26 d. 2000 m. Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomajam pulkui įteikta kovinė vėliava.
28 d. 1995 m. Karaliaus Mindaugo mechanizuotajam pėstininkų batalionui įteikta kovinė vėliava (dabar – Karaliaus Mindaugo husarų batalionas).

BIRŽELIS

1 d. Tarptautinė vaikų gynimo diena. * 1920 m. išleistas pirmasis šaulių laikraščio „Trimitas“ numeris. * 1989 m. Kaune vykusiame „Tremtinio“ klubo ir Demokratų partijos mitinge buvo oficialiai paskelbtas šaulių sąjungos atkūrimas. * 1991 m. įkurtos apskrinių ir rajonų komendantūros, pradėjusios vykdyti karo prievolės administravimą Lietuvoje.
3 d. Sąjūdžio diena. 1988 m. susibūrė Sąjūdžio iniciatyvinė grupė.
5 d. Tėvo diena.
6 d. 1992 m. Lauko kariuomenės brigadai suteiktas „Geležinio Vilko“ vardas, dabar – Mechanizuotoji pėstininkų brigada „Geležinis Vilkas“. * 2011 m. Lietuvos kariuomenės Specialiųjų operacijų pajėgų Ypatygos paskirties tarnybai įteikta kovinė vėliava.
10 d. 1924 m. suformuotas Lietuvos kariuomenės tankų batalionas.
12 d. KOP Aviacijos bazės diena. 1992 m. pakilo pirmasis KOP lėktuvas su lietuviškais ženklais.
14 d. Gedulo ir vilties diena (1941 m. prasidėjo masiniai trėmimai). * 1952 m. vyko masiniai partizanų ir jų rėmėjų šeimų trėmimai, kurių tikslas buvo suduoti galutinį smūgį partizaniniam pasipriešinimui Lietuvoje.
15 d. Okupacijos ir genocido diena (1940 m. Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą).
16 d. 1992 m. įkurta Lietuvos karo akademija.
18 d. 1831 m. įvyko Panerių kautynės – Lietuvos sukilėliai kovėsi ir pralaimėjo Rusijos imperijos kariuomenei. * 2004 m. įteikta Lauko (dabar – sausumos) pajėgų vadovybės kovinė vėliava. * Lietuvos karinių oro pajėgų atkūrimo diena (1992 m.).
22 d. Iki šios dienos 1940 m. įkalinta, ištremta 80 proc. šaulių sąjungos padalinių vadų, štabų, tarnybų narių.
23 d. Birželio sukilimo diena (1941 m. birželio 23–26 d. vyko sukilimas prieš sovietų okupaciją).
24 d. Šaulio diena. * Rasos (Joninių) diena.
25 d. 1934 m. iš Kauno pakilo trys plk. lttn. A. Gustaičio sukonstruoti lėktuvai ANBO IV ir iki liepos 19 d. sėkmingai apskrido Europą.
27 d. 1919 m. įkurta Lietuvos šaulių sąjunga.
29 d. Pasieniečių diena.

LIEPA

1 d. 1998 m. įsteigtas Krašto apsaugos sporto klubas, nuo 2004 m. – Lietuvos kariuomenės Sporto klubas. * Pabrabėje įkurtas Centrinis kariuomenės poligonas (1993 m.). * 2011 m. Sausumos pajėgų vadovybės Sausumos pajėgų centras tapo atskiru Sausumos pajėgų vienetu ir jam suteiktas partizano Juozo Lukšos vardas (dabar – Sausumos pajėgų Juozo Lukšos mokymo centras).
2 d. 1933 m. įvyko pirmasis Lietuvos šaulių sąjungos moterų šaulių visuotinis suvažiavimas. * 1997 m. priimtas Lietuvos Respublikos šaulių sąjungos įstatymas.
4 d. 1992 m. atkurta Karinės jūrų pajėgos.
6 d. Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) diena.
10 d. 1935 m. įkurta Lietuvos kariuomenės priešlėktuvinės apsaugos rinktinė.
11 d. 1940 m. paskelbtas įsakymas dėl LŠS likvidavimo.
13 d. Durbės mūšio diena. 1260 m. kuršių žemėje, ties Durbės ežeru, žemaičių kariuomenė sumušė kryžiuočius.
15 d. Žalgirio mūšio diena (1410 m.). * LŠS tapo pavaldi kariuomenės vadui (1935 m.).
17 d. Dariaus ir Girėno žuvimo diena. * Pasaulio lietuvių vienybės diena.

Jei savo vaistinėlėje ar kišenėje nešatės lūpoms nuo suskirdimo skirtą vazeliną, tuomet taip pat turite puikią pagalbinę priemonę. Jums tik reikia medvilninės medžiagos gabalėlį (pvz., atraizą nuo marškinėlių ar paklodės) įtrinti lūpų vazelinu, po to tą skudurėlį suvynioti lyg cigaretę ir uždegti – priemonė degs lėtai, bet užtikrintai (galėsite įdeginėti drėgną laužą prakurą ar net pasišviesti tamsioje patalpoje).

IŠGYVENIMAS / 8

Jeigu vazelinu sutepsite jau minėtų vatos skritulėlių vidų, turėsite keletą minučių degančią priemonę (šiai vatos skritulėlis sudega per keliolika sekundžių). Tokių vatos skritulėlių galite nešėti dėžutėje nuo saldinių ar pneumatinio ginklo šovinukų.

Kaip puikiai žiežirbas gaudanti pintis Jums gali pasitarnauti pati smulkiausia plieno vilna, šiai jau skirta baldams šlifuoti. Jos galima rasti prekybos centro „Ermitažas“ lentynose.

IŠGYVENIMAS / 9

Žinoma, be degtukų ugnį paprasčiausia išgauti žiebtuvėliu. Jeigu dujinio žiebtuvėlio dujos pasibaigė, neskubėkite jo išmesti – gali būti, kad ugniai išgauti užteks ir žiebtuvėlyje įstatyto skiltuvo akmenėlio.

Užtikrintai ugnį išgausite, jei naudosite specialius skiltuvus. Kai kurie iš jų komplektacijoje turi ir magnio plokštelę, kurią padrožus peiliu išgaunamos aukšta temperatūra degančios drožlės. Tokios drožlės padeda uždegti net ir drėgną prakurą. Pramoninių skiltuvų didžiausi plusai yra tai, kad jie yra daugkartiniai, žiežirboms išgauti užtenka peilio ar kietesnio metalo plokštelės, nebijo drėgmės.

IŠGYVENIMAS / 4

Kalio permanganatas, aušinimo skystis ir popierius

IŠGYVENIMAS / 13

Gabalėlį plieno vilnos reikia įsukti į, pvz., tualetinio popieriaus lapelį, po to skiltuvu įskelti žiežirbą. Tuomet atsargiai pučiant reikia stiprinti „vilnos“ įkaitimo lygį, kol ji uždegs popierių.

IŠGYVENIMAS / 10

Užtikrinčiau uždegsite laužą, jei jo įkūrimui naudosite, pvz., spynelėms atitirpdyti skirtą skystį, kuris puikiai dega.

Gera dega ir rašikliai, skirti rašymui ant baltų lentų. Galima išimti jų šerdį, bet galima uždegti pačią rašiklio plunksną.

IŠGYVENIMAS / 7

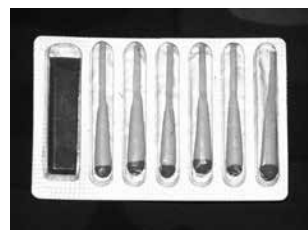
Ugnį galima išgauti panaudojant ir automobilio akumuliatorių, elektrinės instaliacijos laidus bei vatą iš automobilio vaistinėles.

Jei laidai ploni, Jums reikia maždaug 70 cm ilgio dviejų atraižų. Galus nužievinkite po 2–4 cm. Viena gale suformuokite kilpą, kurią užmaukite ant akumuliatoriaus polių. Iš popieriaus pasidarykite spaustukus (kelis kartus sulenkite popieriaus lapą), kurie apsaugos Jūsų piršus nuo neįtikinamo nudegimo. Jais paimkite laidus pakankamai arti nužievintų galų. Uždekite juos vieną ant kito vatos gniužulėlyje – laidai įkais iki raudonumo ir uždegs ją. Būkite atidūs – laidų izoliacija greičiausiai išsilydys ar net užsidegs. Jei laidai stori, pvz., radote grindims šildyti skirtus laidus, tuomet vatą reikėtų stengtis uždegti kartotinai liečiant apnuogintus galus – išsiskirs kibirkštys, kurios uždegs vatą.

IŠGYVENIMAS / 14

Degtukai gali būti tik impregnuoti, t. y. apsaugoti nuo drėgmės. Yra pramoniniu būdu impregnuotų degtukų.

Tačiau juos galima pasirengti ir patiems: laku nagams arba žvakių vašku padenkite degtukų galvutes. Labai svarbu yra net specialiai parengtus degtukus apsaugoti nuo drėgmės poveikio. Paprasčiausias būdas – patalpinti juos į sandarų polietileno maišelį, sudėti į plastikinį buteliuką nuo medikamentų, patalpinti į 7,62x51 mm tūtą ir ją užlieti vašku.

IŠGYVENIMAS / 3

Pintys, prakuros ir degimą sustiprinančios priemonės

Tačiau neužtenka išgauti žiežirbos. Liepsnai įdegti būtina tinkama pintis ir prakura. Viena iš geriausių po ranka esančių priemonių yra vatiniai veido skritulėliai, skirti makiažui nuvalyti. Praskleidus skritulėlio išorinius sluoksnius viduje susidaro labai puri medžiaga, lengvai gaudanti žiežirbas. Kaip stiprų įdegėją galima naudoti ne tik magnio drožles, bet ir paraką, tačiau jis nuo žiežirbų ne taip jau lengvai ir užsidega. Ugniai palaikyti gerai pasitar nauja nebijantis drėgmės kuras – gumos gabalėlis.

IŠGYVENIMAS / 6

Naudojant plieno vilną ir mobiliojo telefono bateriją arba panašų energijos šaltinį taip pat galima išgauti reikalingą pirminę žiežirbą, iš kurios jau minėtu būdu įpučiama liepsna.

Ypač kruopščiai pasirengus, panaudojus *Duracell* dviejų AA bateriją, šiek tiek plieno vilnos arba plonytės vielutės bei vatos ar degintos medvilnės, taip pat yra galimybė išgauti ugnį. Reikia praverti baterijos galą (ten kur minusas), įkišti vieną vielutės galą į vidų, kitą priliesti prie apnuoginto korpuso. Įvyksta „trumpinimas“, dėl ko vielutė staigiai įkaista, ir taip priverčia smilkti plieno vilną ar degintą medvilnę, nuo kurios įpučiama ugnis į vatą ar popierių.

IŠGYVENIMAS / 11

ir ekipuotėje esančiomis priemonėmis. Beje, tokių įgūdžių neturėjimas 1985 m. Lietuvoje praūžusios trijų parų pūgos metu keliems žmonėms kainavo gyvybes – jie tiesiog buvo užpustyti savo automobiliuose kelionės metu ir sušalo.

Mūsų partizanai buvo tikri ekspertai, kaip greitai įkurti ugnį bet koku oru. Vienas iš naudotų metodų – prakura ir eglisakių pundelis žygio metu buvo laikomi prie kūno, kad nuo jo sklindanti šiluma juos džiovintų. Belikdavo sustojimo metu tik įskelti žiežirbas ar uždegti išaugotus sausus degtukus, ir lauželis jau būdavo parengtas.

Sioje atmintinės dalyje apžvelgsime, kokias ugnį užtikrinančias priemones verta turėti asmeninėje ekipuotėje, kokią prakurą galima iš anksto parengti, kuo gali pasitarnauti automobilis.

Ekipuotėje esančios priemonės

Kalbėdami apie išgyvenimo paketą, jau susipažinome su ugnį užtikrinančiomis priemonėmis. Pažvelkime, kaip jas efektyviai naudoti ir praplėskime jų sąrašą.

Lengviausiai ugnies šaltinį Jums užtikrins specialūs degtukai, degantys lyjant ir pučiant stipriam vėjui.

IŠGYVENIMAS / 2

Tiesa, plonus laidus galima parengti ir taip, kad jų izoliacija vis dėlto nedegtų.

Reikia jau minėto ilgio laidą perlenkti per pusę ir toje vietoje nužievinti nuo izoliacijos, o po to suformuoti kilpą. Priešingoje pusėje likusius du nuogus galus apsukti apie vienas kitą taip, kad vienas galas vis dėlto būtų labiau išsikišęs.

Atkreipkite dėmesį ir į tai, kad kilpos ant akumulatoriaus polių būtų užmautos stangriai. Jei liks tarpelių, priešinguose laidų galuose nebus srovės.

Panaudojant tepalą, skardinę talpą nuo gerimų, kibirą ar pan., smėlį ar bet kokią žemę bei medžiaginį dagtį/knatą galima pagaminti tepalinį šildytuvą/šviestuvą. Pirmiausia į talpą pripilame smėlio, po to – tepalo (galima ir šiek tiek benzino, žibalo ar dyzelio) ir šį mišinį išmaišome. Įstatome knatą bei padegame jį. Būkite atsargūs – degantys naftos produktai yra nuodingi, naudokite šį įrenginį gerai vėdinamoje vietoje.

IŠGYVENIMAS / 15

Automobilyje esančios priemonės

Šiais laikais kasdienybė, pramogos, kelionės, karyba neįsivaizduojami be automobilio ar kitų motorizuotų priemonių. Ekstremalioje situacijoje jame galima rasti daug naudingų priemonių, reikalingų ugniai išgauti ir palaikyti. Jei automobilį dar ir iš anksto tinkamai sukomplektuosite, jis taps tiesiog „aukso kasykla“.

Štai automobilio vaistinėlę papildę kalio permanganato milteliais ir/ar glicerinu, turėsite labai svarbų elementą ugnies išgavimui be degtukų.

Taigi jums reikia 5 g iki miltelių pavidalo sutrinto kalio permanganato, laikraščio ar kitokio popieriaus lapo ir trijų lašų aušinimo skysčio. Eiliškumas: suglamžome popierių, kad jis suminkštėtų ir susidarytų oro klostės. Ant jo į krūvelę pilame kalio permanganatą ir užlašiname tris lašus žalio ar mėlyno aušinimo skysčio. Iš karto laikraštį suglamžome į gniūžtę. Paprastai per minutę ar dvi įvyksta cheminė reakcija ir popierius užsidega sodria ugnimi. Svarbiausia išlaikyti minėtas proporcijas, neuždelsiti suglamžant popierių bei per daug nesuspausti į stangrią gniūžtę – deguonies perteklius ar jo trūkumas gali eliminuoti reakciją.

Naudojant gliceriną lieka tik jį tik užpilti ant 5–10 g kalio permanganato (nebūtina jį sutrinti iki miltelių), kuris savo ruožtu yra supiltas ant popieriaus, ir laukti – netrukus įvyks reakcija ir popierius užsidegs.

IŠGYVENIMAS / 12

Ugnį galima išgauti naudojantis papildinamuoju stiklu ir saule.

IŠGYVENIMAS / 5

Ugnies išgavimas ir palaikymas

Ats. mjr. **Albertas Daugirdas**

Šaulys, kariuomenės kūrėjas

Išgyvenimo tematikoje ugnies išgavimas ir jos palaikymas yra vienas iš esminių elementų. Kartais tai kur kas svarbiau nei vanduo ir maistas. Kai 1972 m. Andų kalnuose 4 km aukštyje nukrito lėktuvas su keturiomis dešimtimis regbio komandos žaidėjų ir juos lydinčių asmenų, svarbiausia pirmomis valandomis buvo susidoroti su žudančiu šalčiu. Komandos kapitonas sėkmingai suvaldė situaciją, tačiau jau iš ryto išaiškėjo, kad vienintelis pasišildymo šaltinis iki išsigelbėjimo (tai nutiko tik po 70 dienų) bus tik draugo kūnas ir saulės spinduliai. Priežastis – ant ledyno nebuvo visiškai jokio kuro, o lėktuvo degalų likučiai išseko akimirksniu. Afganistane mūsų kariai yra vykdę patrulius vietovėje siaučiant didžiulėms pūgoms, kai 100 m atstumas automobiliu įveikiamas tik per 4 val., nes nuolat reikia atsikasinėti užpustytą kelią. Taigi buvo priartėta prie situacijų, kai galėjo tekti šildytis tik automobilyje

IŠGYVENIMAS / 16

IŠGYVENIMAS / 1

19 d. 1992 m. įkurtas 7-asis dragūnų pamario gynybos batalionas (dabar – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio dragūnų batalionas).
20 d. 1794 m. Lietuvos sukilėlių daliniai Vilniuje sėkmingai atrėmė Rusijos kariuomenės puolimą.
28 d. 1944 m. įkurta Tėvynės apsaugos rinktinė kovai prieš Raudonąją okupaciją.
29 d. 1794 m. Salocių kautynės. Lietuvos sukilėlių Žemaičių divizija, vadovaujama gen. lt. Romualdo Giedraičio, sumušė carinės Rusijos kariuomenę.
30 d. 1996 m. įkurta Karinių jūrų pajėgų Jūros ir pakrančių stebėjimo tarnyba.
31 d. 1606 m. Lojevo mūšyje Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės lauko etmono Jonušo Radvilos vadovaujama Lietuvos kariuomenė sumušė Bogdano Chmelnickio vadovaujamą ukrainiečių kazokų kariuomenę. * 1991 m. Medininkų pasienio poste išžudyti Lietuvos Respublikos pareigūnai.

RUGPJŪTIS

1 d. 1914 m. prasidėjo Pirmasis pasaulinis karas. 1935 m. kariuomenės vado plk. (vėliau – gen.) Stasio Raštikio įsakymu įkurtas Lietuvos Respublikos karinis laivynas.
6 d. 1606 m. Klecko mūšyje Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kariuomenė, vadovaujama Mykolo Glinkio, sumušė totorius.
12 d. 1399 m. Vorsklos mūšyje totoriai sutriuškino Vytauto kariuomenę. * 1654 m. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės etmono Jonušo Radvilos vadovaujama Lietuvos kariuomenė sumušė Rusijos kariuomenę ties Sklovu. * 1949 m. įsigaliojo Ženevos konvencijos. * 2000 m. įkurtas Artilerijos batalionas (dabar – Generolo Romualdo Giedraičio artilerijos batalionas).
15 d. Žolinė. Švč. Mergelės Marijos ėmimo į dangų diena. * 1995 m. įkurtas Atskirasis inžinerijos batalionas (dabar – Juozo Vitkaus inžinerijos batalionas). * 1992 m. įkurtas „Geležinio Vilko“ motodesantinės pėstininkų batalionas (dabar – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Kęstučio mechanizuotasis pėstininkų batalionas).
20 d. 1919 m. išrinkta pirmoji Šaulių sąjungos Centro valdyba.
21 d. 1935 m. Felikso Vaitkaus „Lituanica II“ įveikė Atlantą, tačiau nesėkmingai nusileido Airijoje. * 1990 m. įsteigta Krašto apsaugos departamento Apsaugos tarnyba. * 1991 m. Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos apsaugos poste žuvo savanoris Artūras Sakalauskas.
23 d. Europos diena stalinizmo ir nacizmo aukoms atminti ir Baltijos kelio (1989 m.) diena. 1939 m. pasirašyti Molotovo ir Ribentropo pakto slaptieji protokolai.
25 d. Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino štabo bataliono diena. Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino 1-ojo pulko pergalė prieš bolševikus 1919 m.
31 d. Laisvės diena. 1993 m. iš Lietuvos išvesti paskutiniai Rusijos kariuomenės daliniai.

RUGSĖJIS

1 d. Mokslo ir žinių diena. * 1435 m. Pabaisko mūšyje Žygimantas Kęstutaitis įveikė Švitrigailą. * 1939 m. prasidėjo Antrasis pasaulinis karas. * 2000 m. įkurtas Oro gynybos batalionas. Lietuvos zenitinės artilerijos atkūrimo diena.
2 d. 2000 m. Juozo Vitkaus inžinerijos batalionui įteikta kovinė vėliava.
8 d. Šilinė (Švč. Mergelės Marijos gimimo diena). * 1514 m. Oršos mūšyje Konstantino Ostrogiškio vadovaujama LDK kariuomenė sutriuškino Maskvos kariuomenę. * Vytauto Didžiojo karūnavimo ir Padėkos už Lietuvos nepriklausomybės ir laisvės apgynimą diena (1430 m. rugsėjo 8 d. planuota Vytauto Didžiojo karūnacija neįvyko). * 1604 m. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės lauko etmono Jono Karolio Chodkevičiaus vadovaujama Lietuvos kariuomenė sumušė švedus prie Baltakmenės.
10 d. 1990 m. įsteigta Krašto apsaugos departamento Pasienio apsaugos tarnyba.
11 d. 1996 m. Puskarininkų mokyklai (dabar – Divizijos generolo Stasio Raštikio Lietuvos kariuomenės mokykla) suteiktas divizijos generolo Stasio Raštikio vardas. * 1997 m. įkurtas Mobilizacijos departamentas prie KAM. * 1998 m. Štabo batalionui suteiktas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino vardas.
19 d. 1994 m. Alytaus atskirajam MPB suteiktas kunigaikštienės Birutės vardas ir leista perimti buvusio 2-ojo ulonų pulko tradicijas ir atributiką (dabar – Didžiosios kunigaikštienės Birutės ulonų batalionas).
20 d. Lietuvos šaulių sąjungos atkūrimo diena. 1989 m. prisiekė LŠS atkūrimo iniciatyvinių grupės nariai. * 1890 m. gimė Matas Šalčius, vienas iš LŠS įkūrėjų.
21 d. Pasaulinė taikos diena – visuotinė paliaubų ir nesmurto diena.
22 d. Baltų vienybės diena (1236 m. baltų pergalė Saulės mūšyje). * 1935 m. Feliksas Vaitkus lėktuvu „Lituanica II“ perskrido Atlanto vandenyną.
23 d. Lietuvos žydų genocido atminimo diena (1943 m. likviduotas Vilniaus getas).
24 d. 1873 m. gimė V. Putvinkis-Pūtvis.
25 d. 1604 m. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės lauko etmono Jono Karolio Chodkevičiaus vadovaujama Lietuvos kariuomenė sumušė švedus prie Paidės.
27 d. 1605 m. Salaspilio mūšyje lietuviai, vadovaujami Jono Karolio Chodkevičiaus, sumušė švedus.
28 d. Tuskulnų aukų atminimo diena (sovietų NKGB-MGB egzekucijų aukoms 1944-09-28-1947-04-16 Tuskulnauose pagerbti).
29 d. 1529 m. įsigaliojo Pirmasis Lietuvos Statutas.

SPALIS

1 d. 1998 m. įkurtas Ruklos mokomasis pulkas (dabar – Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomasis pulkas). * 1999 m. įkurtas Karo kartografijos centras. * 2004 m. įkurtas LK KOP Ginkluotės ir technikos remonto depas.
2 d. Angelų sargų Policijos diena.
5 d. Tarptautinė mokytojų diena.
6 d. Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės įkūrimo diena (1919 m.).
7 d. 1944 m. Sedos kautynės. Tėvynės apsaugos rinktinė sustabdė Raudonosios armijos veržimąsi į Lietuvą.
8 d. 1609 m. Lietuvos didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus vadovaujama Lietuvos kariuomenė sumušė švedus prie Gaujos upės.
11 d. 2001 m. įkurta Lietuvos kariuomenės Lauko pajėgų vadovybė (dabar – Sausumos pajėgų štabas).
13 d. LDK Kęstučio šaulių 7-osios rinktinės įkūrimo diena (1919 m.).
14 d. 1991 m. įkurta Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos Vilniaus eskadrilė (2009 m. baigė veiklą).
15 d. Civilinės saugos departamento įkūrimo diena (1991 m.)

16 d. Mažosios Lietuvos gyventojų genocido diena (1944 m. sovietų armija užėmė Klaipėdos kraštą ir pradėjo etninį gyventojų valymą).
18 d. 1907 m. įsigaliojo Hagos konvencija dėl karo įstatymų ir papročių.
19 d. 1920 m. žuvo pirmasis šaulių būrio vadas Vincas Dovydaitis.
20 d. 1919 m. Kaune sudarytas pirmasis Šaulių sąjungos štabas. * 1791 m. Abiejų Tautų (Lietuvos ir Lenkijos) tarpusavio įžado paskelbimo diena. * 1993 m. atkurta Lietuvos Respublikos kariuomenės vado institucija.
22 d. Karinko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės įkūrimo diena (1919 m.).
* 1994 m. Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytenio MPB įteikta kovinė vėliava (dabar – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytenio bendrosios paramos logistikos batalionas). * 1996 m. paskelbtas pirmasis atkurtos Lietuvos Respublikos karo prievoles įstatymas. * 1998 m. paskelbtas Lietuvos Respublikos karo policijos įstatymas. Ši diena laikoma Lietuvos kariuomenės Karo policijos atkūrimo data.
25 d. Konstitucijos diena.
27 d. 1918 m. įkurta Lietuvos karinė žvalgyba. * 1939 m. Lietuvos kariuomenės žygis į Vilnių.
28 d. 1939 m. iškilmingas Lietuvos kariuomenės paradas Vilniuje, Gedimino aikštėje.
31 d. Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės įkūrimo diena (1920 m.).

LAPKRITIS

1 d. Visų šventųjų diena. * 1918 m. Lietuvoje prasidėjo skautiškas judėjimas.
2 d. Vėlinės. * Alfonso Smetonos šaulių 5-osios rinktinės įkūrimo diena (1919 m.).
4 d. 1794 m. Varšuvos priemiesčio Pragos mūšis – sukilimo prieš carinę Rusiją žlugimas, žuvo Lietuvos sukilėlių vadas Jokūbas Jasinskis.
7 d. 1994 m. įkurta Transportavimo tarnyba prie KAM (dabar – Judėjimo kontrolės centras).
8 d. 2001 m. atidarytas Karo kartografijos centras.
11 d. „Saja“ įkūrimas (1934 m.). * Pirmojo pasaulinio karo pabaigos 1918 m. diena.
* 1918 m. įkurta Apsaugos (vėliau – Krašto apsaugos) ministerija. * 1918 m. sudarytas pirmasis Lietuvos ministrų kabinetas.
12 d. 1884 m. gimė gen. lt. Mykolas Velykis (Lietuvos kariuomenės kūrėjas, krašto apsaugos ministras 1918–1919 m.). * 1991 m. suformuota Greitojo reagavimo brigados Garbės sargybos kuopa (dabar – Lietuvos kariuomenės Garbės sargybos kuopa).
13 d. Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės įkūrimo diena (1919 m.).
14 d. Didžiosios kunigaikštienės Birutės ulonų bataliono vėliavos diena.
17 d. Širvintų-Giedraičių mūšis (lapkričio 17–21 d.). 1920 m. Lietuvos kariuomenė sumušė Lenkijos kariuomenės Liucijaus Želigovskio rinktinę. * 1941 m. Berlyne įkurtas Lietuvos aktyviųjų frontas (LAF).
18 d. 2000 m. Šventojo Sosto Vyskupų Kongregacijos dekretu „Christi discipuli“ įsteigtas Lietuvos kariuomenės Ordinariatas. * Latvijos nepriklausomybės diena (1918 m.).
19 d. 1990 m. pradėta tarnyba Krašto apsaugos departamento Pasienio apsaugos tarnybos pasienio kontrolės postuose. * 1992 m. Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba priėmė Lietuvos kariuomenės atkūrimo aktą.
20 d. 1998 m. Lietuvos karo akademijai suteiktas generolo Jono Žemaičio vardas.
21 d. Lietuvos kariuomenė ties Radviliškiu sudavė truškinamą smūgį bermontininkams (lapkričio 21–22 d.).
22 d. 1884 m. gimė brg. gen. Kazys Musteikis.
23 d. Lietuvos kariuomenės diena. 1918 m. įkurtas Lietuvos kariuomenės generalinis štabas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė išleido įsakymą dėl Lietuvos kariuomenės organizavimo. * 1923 m. Kaune, Vytauto Didžiojo Karo muziejaus sodelyje, atidengtas paminklas dr. Jonui Basanavičiui. * 1934 m. Karo muziejaus sodelyje palaidotas Nežinomas kareivis. * Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centro įkūrimo data. * 1991 m. įsteigtas Civilinės saugos tarnybos mokymo centras (dabar – Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centras).
25 d. Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės įkūrimo diena (1990 m.).
26 d. 1954 m. Maskvoje Butyrkų kalėjime sušaudytas generolas Juozas Žemaitis-Vytautas.
29 d. 1249 m. prūsų pergalė Kriukų mūšyje.
30 d. Mažosios Lietuvos prisijungimo prie Didžiosios Lietuvos akto diena (1918 m.).

GRUODIS

1 d. 1991 m. įkurtas Karaliaus Mindaugo motodesantinės pėstininkų batalionas (dabar – Karaliaus Mindaugo husarų batalionas).
3 d. 1991 m. įkurtas Greitojo reagavimo rinktinės Kauno batalionas, dabar – Vytauto Didžiojo jėgerių batalionas. * 1864 m. gimė gen. Jonas Galvydžius-Bykauskas (Lietuvos kariuomenės kūrėjas, 1920 m. vyriausiasis kariuomenės vadas).
4 d. Plk. Prano Saladžiaus šaulių 9-osios rinktinės įkūrimo diena (1919 m.). * 1991 m. įkurtas Greitojo reagavimo Vilniaus motodesantinės batalionas (dabar – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo mechanizuotasis pėstininkų batalionas).
5 d. 1919 m. Antrajam pėstininkų pulkui suteiktas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo vardas.
10 d. Tarptautinė žmogaus teisių diena.
13 d. 1941 m. įsteigta Lietuvos Laisvės Armija (LLA, steigėjas – Kazys Veveriskis).
14 d. 2010 m. įsteigtas Sausumos pajėgų vadovybės Sausumos pajėgų mokymo centras (dabar – Sausumos pajėgų Juozo Lukšos mokymo centras).
15 d. Gen. Povilo Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės įkūrimo diena (1919 m.).
16 d. 1944 m. Pušynės mūšis, Kėdainio raj. Krakių valsčiuje, Vlado Pabarsčio vadovaujami partizanai sėkmingai kovėsi su sovietais.
17 d. 1884 m. gimė plk. Konstantinas Žukas.
20 d. Div. gen. Stasio Raštikio Lietuvos kariuomenės mokyklos įkūrimo diena. * 1990 m. įsteigti Lietuvos Respublikos karininkų kursai, dabar – Divizijos generolo Stasio Raštikio Lietuvos kariuomenės mokykla. 1995 m. mokyklai įteikta kovinė vėliava.
24 d. Kūčios.
25 d. Šv. Kalėdos.
26 d. Šv. Kalėdos.
28 d. 1944 m. žuvo Lietuvos Laisvės Armijos steigėjas brg. gen. Kazys Veveriskis.
31 d. 1999 m. Inžinerijos batalionui suteiktas Juozo Vitkaus vardas.

Dešimt tūkstančių žingsnių pagarbios atminties

Raimondas Guobis

Muziejininkas

Sekmadienį pusšimtis jaunųjų Anykščių Dariaus ir Girėno kuopos šaulių, keli uteniškiai iš Plk. Prano Saladžiaus šaulių 9-osios rinktinės, Troškūnuose išvakarėse vykusio graikų–romėnų imtynių turnyro dalyviai ir šiaip bičiuliai keliavo Palatavio vieškeliais iš legendinio Kiaušagalio kaimo į Troškūnus. Taip savo žygiu pagerbė prieš 95-erius metus – 1920 m. lapkričio 22-ąją – susidūrimą su lenkų raiteliais žuvusius Troškūnų šaulius.

Baltas rytas...

Kiaušagalyje rytas išaušo žvarebomas, pilkosios miglos kilo nuo Latavos tėkmės, gruodo baltumu spindėjo platus, paslaptingas slėnis. Kaimo garsai: amtelėjo šuo, sumykė karvė ir, atrodė, daugybė žmonių kils naujai dienai, naujam gyvenimui. Žvalgiausi pro būstinei pasirinktos sodybos, šiokios tokios vadavietės langą ir gėriau rytmečio kavą, gaivinausi po ilgo parengtinio vakarojimo kunigaikštiškoje draugijoje. Keliolika minučių prieš devintą senojoje ūlyčioje po šimtametėmis liepomis pastebėjau judėjimą – vienas automobilis, antras, pavymui ir geltonas autobusėlis, sušmėžavo žalios uniformos: šauliai renkas – žygis bus...

Atmintis nemarioji

Atminties valandėlė. Žodis apie Latavą, Letuvą, Lietuvą, Laisvę, apie tai, kad čia buvusi ir Lietuvos pradžia, juk netoliese stūkso piliakalnis, valdovo Mindaugo karūnavimą menantis, krikščioniškos karalystės pradžių pradžia. Iš čia narsūs vyrai į didžius žygius išrodavo – Maskvos vartų daužyti ar Juodojoje jūroje žirgų girdyti, narsioji tauta – imperiją tikriausią sukūrusi. Net ir sunkiausių prispaudimų metais sodiečiai savo vaikus kunigaikščių vardais krikštijo. Viltimi tie vardai spindėjo, į laisvę ir teisingumą vedė. Šypsojosi į ūsą susirinkusiųjų gretose broliai Kęstutis ir Vytautas Kruopiai, o pats tikriausias Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės pilietis, nūnai Kijeve gyvenantis ir dirbantis Virginijus Strolia apie istorinės atminties svarbą, teisingą suvokimą kalbėjo. Visi į jo rūpesčiu pastatytą paminklą – Marijos Sopulingosios stogastulpį – žvelgė.

Vilnius mūsų

Tų tolimų 1920-ųjų pasaulis, pasibaigęs nepriklausomybės karas, sėkmingai pasirašyta taikos su-

tartis Suvalkuose. Lietuvai teisingai buvo paliktos etnografinės žemės: ir Lyda, ir Gardinas, ir Seinai, ir mylimoji sostinė Vilnius. Ir štai tada kaimynai lenkai, neva vyriausybės neklausančiais legionais, gaušiomis pajėgomis į kraštą įsiveržė, net iki Giedraičių–Širvintų. Ten nuožmiuose mūšiuose iš tiesų sumanesni lietuviai juos sumušė, sustabdė. Bet šalies gilumoje taip pat siautėjo prasiveržę lenkų raiteliai, tad jų sutramdyti Kiaušialgio vyrai išėjo, tėvynės ir svajonių Vilniaus laisvės iškovoti. Nematę jie dar svajonių miesto buvo, bet jiems tarsi sostinė baltų mūru atspindžiais švietė barokinis Troškūnų dangus. Maironio eilėraštį „Vilnius“ paskaitė seserys Ineta ir Rūta Kruopytės, o jų motina, vietinės bendruomenės pirmininkė džiaugėsi, sėkmingo žygio palinkėjo.

Latavos kalvynų kelias

Voromis, pulkeliais smėliu gelsvuojančiu vieškelio, pro Pienagalio kapinaičių kalnelį su liūdincios motinos skulptūra kilome į kalvas, Latavos upelio aukštupin, Latavėnų, buvusio legendinio karaliaus Mindaugo dvaro link. Kol įkirtom į asfaltuoto kelio atkarpą, stabtelėjome prie didžiulio kryžiaus su Šv. Pranciškaus skulptūra, žyminčio buvusio pasaulio lietuvių vyskupo Pauliaus Antano Baltakio tėviškės sodybvietę, ir garsųjį pranciškoną bei jo giminę prisiminėme. Gyvenvietę maršu perėjome, Lydžių kapeliuose stabtelėjome, į senutėlius kryžius pasižvalgėme, tolumoje plikais liepų kamienų eilėmis boluojantį Okuličiaus dvarą prisiminėme, garsią bajorų giminę, titulus ir valdas savo kovingumu pelniusią. Jos herbe – kovos kirvis „okša“. Prisiminėme kovotoją už Lietuvos laisvę ir kultūrą Kazimierą Okuličių, jo sūnų Joną, šaulių būrio narį, barzdotą lietuviškos savimonės vyrą taip mėgusį dainuoti: „Kur lygūs laukai...“, šio tetulę Feliciją Bortkevičienę, liaudininkę, varpininkę, „Lietuvos ūkininko“, „Lietuvos žinių“ redaktorę, retos išminties moterį ir prezidentę tarnauti galėjusią...

Ritmas ir stabtelėjimas Samarakėliuose

Tarsi žemyn, kiek kilpuodamas kelias bėga, pasilieka toli nedidukė baltojo burtininko Juozo Tuskenio trobelė, nors didžiulis, bet grakštus ąžuolas. Prie Mediniškių aštria alkūne vieškelis į pietus pasuko, veikiai ir buvusį Skamarakėlių kaimą pasiekėme, ten gimusį muziką, Panevėžio šaulių choro tarpukariu vadovą Mykolą Karką prisiminėme. Tolumose stūksojo istorinių kaimų – Gurskų, Stukonių – sodybos, tiltas per Nevėžio baseino Latavos upelio atšaką. Geležinkelio linija, kelio duobės, mažyčiai krateriai prilieta vandens, bet visi, net patys mažiausieji (kaip vienuolikametė Monikutė) kantriai žingsniuoja ir nedejuoja. Gal ir nuovargis smelkiasi kur į kulną ar padus jau triu skausmeliu, bet pirmyn, vis pirmyn...

Kareivišku maršu – į istorinį miestą

Kareiviškai į gretas po tris sustoję, priekyje švytint šaulių bei valstybinei vėliavoms greitai Troškūnų

miesto pakraštį pasiekėme. Tuoj už mokyklos kairėn sukome, kelią patrumpinę parko pakraščiu judėjome. Iškilmingai savo gretas išrikiavę prie šaulius menančių kryželių garbės sargybiniais sustojus pagerbėme žuvusius šaulius ir pokario partizanus kapinių panteone. Tada dalijomės į dvi voras ir iškilmingai Vytauto Didžiojo bei Vilniaus gatvėmis į aikštę, bandydami darniai „Augo girioj ąžuolėlis“ dainuoti, įžengėme į Troškūnų miestą. Sankirtos aikštelės kryžius, žymintis Troškūnų parapijos 300 metų jubiliejų, buvusios kapavietės ir šaulių sodelio vieta, paminklas Algimanto apygardos partizanams ir žygio vainikavimas Vilniaus ąžuolo ūksmėje, prie senosios gimnazijos, kur memorialinė lenta šaulių žygdarbį žymi.

Valio Lietuvai ir jos gynėjams

Tarp garbiųjų trispalvės ir tautinių organizacijų vėliavų aukso spalva bei karinguoju, didilčiu šernu besipuikuojanti spindėjo Troškūnų miesto vėliava. Pasigedome šiek tiek partizaniško laiško bei laiko ženklų nesupratusių andrioniškėnų, traupiečių bei anykštėnų, jų miestų vėliavų – juk visos vietovės minimu šaulių žygdarbiu tuomet buvo į nemirštančią legendą sujungtos.

Nuo Traupio lenkai atėjo, jei ne mūsų Troškūnuose, tai būtų Anykščius nusiaubę. Trys žuvusieji palaidoti Andrioniškyje. Garbingoje rimtyje prisimename 1920-ųjų rudenį, viltinę taiką, sutartį, pasirašytą Suvalkuose ir netikėtą generolo Želigovskio vadovaujamos lenkų kariaunos įsiveržimą. Apie kelis kavaleristų eskadronus, siautėjusius krašto gilumoje ir tik ties Troškūnais rimtą pasipriešinimą sutikusius. Kodėl tie vyrai – lietuviai šauliai – nusprendė gausybei raitelių kelią pastoti, kodėl, atrodytų, išmintingai nepasislėpė? Gyvybę būtų išsaugoję. Tačiau jiems laisvė, garbė buvo brangiau negu gyvybė, ir taip jie pagarbos ir atminties amžinybės vainiką pelnė. Jų vardai: Petras Liktoras iš Gudelių, Petras Tunkevičius iš Stukonių ir trys Kiaušialgio kaimo vyrai: Jonas Budrevičius, Antanas Žarskus ir Antanas Miškeliūnas.

„Malmažos“ giesmininkai dainavo taip pažįstamą „Tu neverk, motušėle, kad jaunas sūnus eis ginti brangiosios tėvynės... Jiems dangaus angelai vainiką iš deimantų pina“. Politkalinių vardu kalbėjo Prima Petrylienė, jaunųjų šaulių – Vaidas Molis, troškūniečių – Meilė Giraitienė, anykštėnų – Sergejus Jovaiša. Tikri, nuoširdūs žodžiai į rudens liūdesį gėrėsi viltimi, viltimi plazdėjo ir žvakelių liepsnos ir saulė pro debesis palaimingai švytėjo. Valio šaukėme nepriklausomai Lietuvai ir visiems čia vardan Tėvynės ir jos gynėjų susirinkusiems.

Autoriaus nuotr.

1. Atminties valandėlė Kiaušialgyje ir Latavos pakrančių stogastulpių kelio kūrėjo Virginijaus Stroliaus žodis
2. Žalia vora, o jos priekyje maža, bet kantri Monikutė
3. Vėliauvėnų iškilminga rimtis
4. Istorinė akimirka prie memorialinės lentos 1920 m. lapkričio 22 d. žuvusiems Troškūnų šauliams

Būrelio archyvo nuotr.

Turime kuo didžiuotis

Virga Paliakienė

Žadeikių pagrindinės mokyklos jaunųjų šaulių būrelio vadovė

Lapkričio pabaigoje Žadeikių pagrindinėje mokykloje vyko jaunųjų šaulių iškilmingo pasižadėjimo ceremonija. Nuo pat ryto mokykloje juntėsi šventinė nuotaika: rinkosi svečiai, šurmuliavo jaunuomenė. Pajūrio Stanislovo Biržiškio gimnazijos jaunieji šauliai, vadovaujami Algimanto Dragūno, padėjo organizuoti renginį.

Šventė prasidėjo šv. Mišiomis, po kurių klebonas palinkėjo sėkmės ir sveikatos jauniems šauliams ir visiems dalyviams. Vėliau, skambant valstybės himnui, buvo iškilmingai įnešta Šaulių sąjungos vėliava.

Po paskutinių giesmės akordų prasidėjo kandidatų į jaunosius šaulius pasižadėjimo ceremonija. Tą dieną pasižadėjimą būti vertais šaulio vardo davė 16 jaunuolių.

Sveikinimo kalbose skambėjo linkėjimai tapti budriais tėvynės gynėjais, pavyzdžiu kitiems savo mokyklų mokiniams, niekada nesulaužyti priesaikos ir būti vertais šaulio vardo. Esame įsitikinę, kad visi linkėjimai taps realybe.

Po ceremonijos dalyviai buvo pakviesti į mokyklos sporto salę. Čia vyko šaudymo pratybos, kurias organizavo Pajūrio Stanislovo Biržiškio gimnazijos jaunieji šauliai, klišių ruožo estafetė, rankų stiprumo ir virvės traukimo rungtys. Buvo smagu, azartiška, bet džiugiausia tai, kad visose rungtyse svarbiausia buvo draugystė. Tad ir įteikdama atminimo taures mokyklos direktoriaus pavaduotoja ugdymui Laima Paliakienė akcentavo, kad bendradarbiavimo, draugystės ryšys ir toliau nenutrūktų, o tik stiprėtų.

Tapti tikrais piliečiais ir tobulėti

Justina Zibolytė

Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės Šalčininkų kuopos šaulė

Į Šalčininkų rajono Kalesninkų Mykolo Rudžio pagrindinę mokyklą trijų dienų pratyboms susirinko Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės Šalčininkų 11-osios kuopos, Paberžės būrio ir „Nepriklausomybės kovų“ kuopos jaunieji šauliai.

Šalčininkų 11-osios kuopos vadas viršila Eimantas Tamulynas, kuris jaunųjų šaulių pratybas organizuoja ne pirmą kartą, džiaugėsi ne tik dalyvių gausa (susirinko 100 jaunuolių), bet ir renginiu: „Manau, svarbiausia yra tai, kad jaunimas ne tik noriai dalyvauja, bet jo nuolat gausėja: smagu, kad šiandien turime daug pirmąkart pratybose dalyvaujančių jaunuolių.“ Šaulys pabrėžė, kad šios pratybos buvo papildytos naujomis pastato šturmo, paskaitų apie terorizmą pasaulyje bei ateities karą – „Karas 2020, Rusijos informacinė agresija“ – temomis. Šiandienos realijos koreguoja gyvenimą, verčia daug ką permąstyti ir skatina

jaunąją kartą prisidėti prie Lietuvos Respublikos saugumo stiprinimo.

Pratybų išpūdžiais pasidalijo jaunas šaulys, dalyvaujantis jose pirmą kartą: „Apie šaulišką veiklą bei apie Lietuvos šaulių sąjungą sužinojau pristatyme, vykusiame mokykloje. Susidomėjau ne vienas. Kartu atvyko ir keli draugai. Nežinau, ar vien dėl to, kad pratybos buvo pirmos, jos man paliko neišdildomą išpūdį. Ne mažiau svarbu ir tai, kad iš arčiau susipažinau su Sąjungos veikla bei įsigijau daug naujų draugų,“ – atviravo jaunuolis.

Džiugu, kad Šaulių sąjunga skatinta Lietuvos žmones, ypač jaunimą, įsitraukti į pilietišką, savanorišką veiklą ir ragina tobulėti visiems kartu.

Kuopos archyvo nuotr.

Pratybos „Medinis kardas 2015” – ne vaikiškais kardais mojuoti

Metų pabaigoje suvedame rezultatus, skaičiuojame atliktus darbus, apžvelgiame vykdytas veiklas. Gruodžio viduryje Vakarų (jūros) šaulių 3-iosios rinktinės vadovybė nutarė patikrinti, kaip jaunieji šauliai įsisavino per metus dėstytą medžiagą, kiek išmoko svarbių bei tikram šauliui būtinų disciplinų ir surengė kompleksines pratybas „Medinis kardas 2015”. Pratybose dalyvavo keturių kuopų Klaipėdos 3-iosios ir 4-osios, Priekulės 1-osios ir Gargždų 9-osios jaunieji šauliai.

Pratybos buvo suskirstytos į keturis esminius etapus. Pirmasis – žygis ir patrulio bazės įkūrimas, antrasis – prieš patrulio bazės žvalgyba bei savo patrulio bazės apsauga, trečiasis – prieš patrulio bazės sunaikinimas ir ketvirtasis – pratybų aptarimas, dalijimasis išpūdžiais ir kareiviški pietūs.

Vietovėje veikė trys padaliniai, kurių vieni kitiems atliko priešiško pajėgų funkcijas: Klaipėda atakavo Priekulę, Priekulė Gargždus, Gargždai Klaipėdą. Visos priešiško pajėgų patrulinės bazės buvo sėkmingai rastos ir sunaikintos. Reikia pridurti, kad paskirti grupių vadai patys privalėjo suplanuoti žygio maršrutus, pasirinkti vietas nustatytuose rajonuose bei planuoti tolimesnes užduotis.

Smagiausia, aišku, pratybų pabaiga, ypač jei netinginiavai, ištikus metus nuoširdžiai mokeisi, tad keblumų, kas, kaip ir ką nei pirmame, nei trečiame etapuose neiškilo. Per aptarimą vadai nurodė ir pa-

aiškino, kokios klaidos buvo padarytos žvalgybos bei reido metu. Taip pat pažadėjo kaip reikiant patreniruoti, nes klaidų kartoti negalima.

Po pratybų visi dalyviai buvo apdovanojami vardiniiais kompleksinių lauko pratybų „Medinis kardas 2015” diplomais, kuriuose įrašyta: „Už dalyvavimą Vakarų (jūros) šaulių 3-iosios rinktinės kompleksinėse lauko pratybose ir parodytą sumanumą bei ryžtą”.

Visų lauko pratybų metu jaunuosius šaulius prižiūrėjo ir vertino kariai iš

Kuopos archyvo nuotr.

Krašto apsaugos savanorių ir Karinių jūrų pajėgų: vyr. srž. Giedrius Sabaliauskas (KJP); vyr. srž. Andžej Oblačinski, srž. Večeslavas Šutrajėvas (KJP), vyr. jrv. Aleksejus Statkauskas (KJP), gr. Aleksandras Jefimovas (KASP).

Vakarų (jūros) šaulių 3-iosios rinktinės informacija

Ir širdimi kartu dainuokim...

Auksė Petruševičienė

Kauno Martyno Mažvydo pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja ugdymui

Dešimtą kartą Kauno Įgulos karininkų ramovėje vyko tradicinis, ši kartą – jubiliejinis Kauno miesto bei apskrities moksleivių patriotinių dainų konkursas, skirtas Lietuvos kariuomenės dienai. Konkurso organizavo Vytauto Didžiojo Šaulių 2-oji rinktinė.

Atlikėjų meistriskumą vertino kompetentinga komisija: kompozitorius, dainų autorius Julius Siurbis; VDU Muzikos akademijos fakulteto dainavimo katedros docentas, Kauno Muzikinio teatro solistas Danielius Vėbra; Kauno J. Gruodžio konservatorijos dainavimo skyriaus mokytoja metodininkė, 2-osios rinktinės šaulė Regina Kabalinienė; buvęs Kauno apskrities Vytauto Didžiojo Šaulių 2-osios rinktinės vadas Minvydas Mikalauskas; Vytauto Didžiojo universiteto dainavimo katedros vedėjas, profesorius Tomas Ladiga; Kauno įgulos Karininkų Ramovės meno vadovas Gintaras Venckus; Kauno Martyno Mažvydo pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja ugdymui, lietuvių kalbos mokytoja ekspertė Auksė Petruševičienė. Renginio koordinatoriai - Vytauto Didžiojo 2-osios šaulių rinktinės vadas Židrūnas Šadauskis ir Šaulių sąjungos Centro valdybos narys Juozas Janušaitis, vienas pirmųjų konkurso sumanytojų ir organizatorių.

Dalyviai buvo suskirstyti į amžiaus grupes (I grupė 5-8 kl., II grupė 9-12 kl. mokiniai) ir apdovanoti pagal atskiras kategorijas – solistų ir chorų.

Vieninga komisijos nuomone, geriausias iš geriausių (*grand prix*) ši kartą buvo Kauno Jono Basanavičiaus gimnazijos vokalinis instrumentinis ansamblis „Nona“ (vadovė Diana Burkauskienė). Pakerėjo ne tik puikūs balsai ir intonavimas, bet ir visiškai naujas gerai žinomų dainų interpretavimas, garso ir judesio dermė, akompanimento originalumas. Bravo, merginos, vaikinai, vadovė!

Vertinimo komisijos nuomone, dalyvių meistriskumo lygis smarkiai skiriasi I ir II amžiaus grupėse, bet tai nenuostabu – mažieji dar auga ir tobulėja. Labai gaila, bet tarp tų mažųjų buvo atlikėjų ir silpnais balseliais, ir menkos klausos... Kalbant apie repertuarą, reikia pastebėti, kad konkurso programoje pasigesta originalumo, tos pačios dainos skambėjo po 3-4 kartus. Pagirtina, kai tą pačią seną dainą bandoma naujai interpretuoti, atrasti kitokius jos pateikimo variantus (ansamblis „Nona“ ir jų daina „Teka teka“), bet tokių buvo nedaug. Norėtųsi, kad vadovai paieškotų naujų, negirdėtų, nenublukintų pageidavimų koncertuose karo dainų (pvz., ansamblis „Kadetai“ ir jų daina „Husarai“), o dar geriau – kurtų patys. Kalbant apie trūkumus, kai kurie vadovai nežinojo savo atliekamų dainų autorių, kai kurie kartojo pernykštį repertuarą, o buvo ir dainų, neatitinkančių konkurso temos.

Vis dėlto, juk nėra to generolo, kuris nebuvo eilinis. Todėl konkurso organizatoriai, jau kurdami planus ir idėjas ateinantiems metams, tikisi, kad per metus užaugs ne tik dalyvių skaičius, bet ir jų meistriskumas. Patriotinių dainų konkurso laureatų koncertas neabejotinai galėtų būti puiki dovana miesto visuomenei Lietuvos kariuomenės dienos proga.

Iš tiesų džiugu, kad kol kažkas nuolat skundžiasi, bamba ir keikia Lietuvą, jaunimas dainuoja Tėvynei ir tiki jos ateitimi. Neatimkim iš vaikų to tikėjimo, nedejuokim, o dirbkim kartu. Ir širdimi kartu dainuokim...

J. Janušaičio nuotr.

Nekonkursinę programą pademonstravo ir brandžių šaulių ansamblis

Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vadas Židrūnas Šadauskis sveikina laureatus

Žaidynėse išaiškėjo sportiškiausia komanda

Į Varnius, esančius Telšių rajone, lapkričio 19 dieną iš visos apskrities atvyko jaunuoliai susirungti dėl sportiškiausios Žemaitijos šaulių komandos titulo. Dalyvavo daugiau nei 120 dalyvių iš įvairių miestų ir miestelių: Varnių, Telšių, Mažeikių, Židikų, Alsėdžių, Tirkšlių ir kt.

Žaidynių dalyviai susirungė 5-iose rungtyse: šaudymo, krepšinio, stalo teniso, svarsčio rovimas, virvės traukimo.

Žaidynių atidaryti ir pasveikinti dalyvių atvyko Telšių rajono meras Petras Kuizinas, Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės vadas Julius Svirušis. P. Kuizinas linkėjo dalyviams džiugių pergalių bei neatsispyrę pagundai sudalyvauti šaudymo rungtyje, o po gerų ir taiklių šūvių panorą tapti Šaulių sąjungos nariu.

Susumavus rezultatus geriausia šaudymo ir stalo teniso rungtyse tapo Alsėdžių komanda. Krepšinio rungtyje čempionų titulą apgynė Viekšnių komanda, svarsčio kėlimo ir virvės traukimo rungtyse nepralenkiama buvo Telšių RPMC komanda, kuri ir tapo sportiškiausia žaidynių komanda bei iškovojo pereinamąją taure.

Žemaitijos rinktinės vadas po apdovanojimų ceremonijos pasidžiaugė puikiu sportininkų pasiruošimu ir rezultatais bei be nelaimingų atsitikimų praėjusiomis žaidynėmis.

Taikliausiais šauliais pripažinti Iveta Silkauskaitė ir Modestas Kontrimas. Abu šauliai – iš Alsėdžių komandos.

Komandos	Krepšinis	Stalo tenisas	Šaudymas	Virvės traukimas	Svarsčio rovimas	Bendra komandinė vieta
Alsėdžių komanda	III	I	I	III		II
M. Valančiaus g. komanda	II	III	II	II		III
Viekšnių komanda	I				III	IV
VŠĮ Telšių RPMC komanda		II		I	I	I
Židikų komanda					II	V
Renavo komanda			III			VIII
Telšių komanda						VII
Mažeikių komanda						VI

Nei dalyvaujančiųjų, nei palaikančiųjų, nei emocijų nestigo

Žemaitijos šaulių rinktinės informacija bei nuotrauka

Šaudymo varžybos „Taiklusis šaulys – 2015“

Ieva Mockevičiūtė

Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių
1-osios rinktinės jaunoji šaulė

Lietuvos kariuomenės dienos proga Santaikos kultūros namuose antrąkart organizuotos Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Alytaus r. 11-osios kuopos šaudymo varžybos „Taiklusis šaulys – 2015“. Šaudyta pneumatiniais šautuvais GAMO Black Shadow.

Dalyvavo 13 komandų iš Simno, Miroslovo, Kumečių, Krokialaukio ir Ūdrijos bendrojo lavinimo mokyklų jaunųjų šaulių būrelių. Komandą sudarė po 4 dalyvius, kurie šaudė iš 10 metrų. Iš padėties gulint jaunuoliai atliko po 13 šūvių (3 bandomieji ir 10 įskaitinių) bei su dideliu azartu stengėsi pataikyti į „dešimtuką“. Susumavus rezultatus tapo aišku, kad geriausiai varžybose šaudė Simno gimnazijos jaunųjų šaulių būrelio komanda „Drugeliai“. Jie surinko 205 įskaitinius taškus ir užėmė pirmąją vietą. Gimnazistai buvo apdovanoti „aukso“ medaliais, diplomais bei pereinamąja taure „Taiklusis šaulys“. Nuo jų nedaug atsiliko (187 taškai) ir antrąją vietą iškovojo Miroslovo gimnazijos jaunųjų

Sąjungos merginos – puikios šaulės

Rinktinės archyvo nuotr.

šaulių būrelio komanda „Dzūkėliai“. Jie buvo apdovanoti bronzos medaliais ir diplomais. Na, o Simno gimnazijos jaunųjų šaulių būrelio mergaičių komanda „Princesės“ tik per plauką netapusios antrosios vietos laimėtojomis, surinko 186 taškus ir užėmė trečiąją vietą.

Medaliais ir diplomais buvo apdovanoti geriausiai individualiose rungtyse pasirodę jaunieji šauliai: pirmoji vieta skirta Giedrei Bardzilauskaitei, surinkusiai 72 taškus; antroji – Austėjai Žukauskaitei (71 taškas); trečioji – Lukui Kapočui (63 taškai).

Paradoksiška Antano Žmuidzinavičiaus aukų rinkimo misija

Mindaugas Nefas

LŠS CV narys, Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto Istorijos katedros doktorantas

1919 m. įkurta Lietuvos šaulių sąjunga (toliau – LŠS) susidūrė su opia organizacine problema. Materialinė būklė buvo labai prasta, trūko ne tik pinigų, bet ir organizacijos veiklai būtinų daiktų. LŠS vadovybė, neturėdama patalpų, rinkdavosi pas pirmąjį viršininką Vladą Putvinskį bute. Nepaisant tokios padėties, šauliai kėlė plačius tikslus: aprėpti visą Lietuvos teritoriją ir, V. Putvinskio žodžiais tariant, šaulius suformuoti kaip „dvasios aristokratus, dvasios bajorus“ ir tokiu būdu visuomenėje įdiegti tautinės ideologijos kultą. Šioms idėjoms įgyvendinti vien tik dvasinių vertybių buvo maža, reikėjo sustiprinti materialinę bazę.

Ieškant finansinių resursų buvo atsigręžta į lietuvių emigrantus, kolonijos JAV buvo potencialūs finansiniai donoriai, todėl šauliai stengėsi išnaudoti šią galimybę. Lietuvos šaulių santykiuose su lietuvių išeiviais JAV išskirtinę vietą užima pirmojo oficialaus organizacijos atstovo Antano Žmuidzinavičiaus misija. Ji yra reikšminga ne tik dėl trukmės, tačiau dėl tarp Amerikos lietuvių kilusio susidomėjimo ne tik LŠS, bet ir svarbiais įvykiais Lietuvoje (pvz., Klaipėdos „sukilimo“ operacija). Šios misijos istorija nesibaigė A. Žmuidzinavičiui baigus aukų rinkimą JAV, tačiau buvo nagrinėjama iki pat 1936 m. Šio atvejo analizė leidžia išsamiau išnagrinėti Lietuvos šaulių požiūrio į JAV gyvenančius lietuvius kaitą ir nustatyti emigrantų vietą organizacijos ideologijoje.

Visiškai naują ir kardinaliai skirtingą pobūdį šaulių veikla už Atlanto įgijo tik 1954 m., kai buvo įkurta Lietuvos šaulių sąjunga tremtyje (dabar – išeivijoje). Šis istorijos etapas yra susijęs su Lietuvos valstybingumo praradimu ir siekiu išsaugoti šauliškumą tarp likusių šaulių. Šauliai išeivijoje veikia iki šiol, todėl verta pasižiūrėti į pirmuosius šaulių bandymus „užmesti šauliškąjį inkarą“ Jungtinėse Amerikos Valstijose.

„Reikalinga lėšų siųskit kiek galit“

Pirmasis LŠS Centro valdybos, kuriai tuo metu pirmininkavo V. Putvinskis, kreipimasis į JAV lietuvių yra datuojamas 1919 m. spalio 27 – lapkričio 1 dienomis. Juodraštiniuose tekstuose nušviečiamos kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės ir sunki šaulių materialinė padėtis. Kreipimesi apeliuojama į išeivių jausmus Tėvynei, į būtinybę išlaikyti ir stiprinti ryšį: „Kas ryšį su Tėvyne teblaiko, nežus, nors už marių plauktų.“ Tikslios galutinio kreipimosi ir jo pasirodymo JAV datos užfiksuoti nepavyko, tačiau tai buvo ne vėliau kaip 1919 m. pabaiga.

Pirmosios finansinės aukos Sąjungą tikriausiai pasiekė jau 1919 m. Vykstant kovoms su bermontininkais Šaulių sąjunga gavo 1000 JAV dolerių paramą iš

dr. Jono Šliūpo. Tų pačių metų pabaigoje į Lietuvą atvyko Amerikos lietuvių brigados atstovai, tarp jų kapitonas Vladas Lazdynas. Per jį LŠS pasiekė 500 JAV dolerių parama. Išeivių aukos plaukė išstisus 1920-uosius, aktyviai populiarindamas aukas šauliams dirbo Lietuvos karinės misijos atstovas Povilas Žadeikis ir kunigas Jonas Žilius, kuris tikriausiai buvo pirmasis LŠS atstovas kitoje Atlanto vandenyno pusėje. Preliminariais skaičiavimais (pagal LŠS CV susirašinėjimą su JAV lietuviais) 1919 m. pab. – 1920 m. pab. Lietuvą pasiekė 1602,55 JAV dolerių ir 273 050 auksinų. Lietuvos finansų misijos aukų skyriaus duomenimis, šauliams iki 1921 m. liepos 1 d. buvo surinkta 71 056 dolerių ir 99 centų aukų (daugiau nei 700 tūkst. litų).

1921 m. LŠS vadovybė Amerikos lietuviams skyrė tokio turinio telegramą: „Lenkai rengiasi mums duoti paskutinį smūgį. Šauliai ruošia jiems atatinkamas vaišes. Reikalinga lėšų siųskit kiek galit.“ Tai atskleidžia Lietuvos šaulių požiūrį į lietuvių išeivius ir bendradarbiavimo tikslus. Tiek organizacijos vadovybė, tiek eiliniai nariai juos regėjo kaip materialinės naudos davėjus. Nuolat eskaluojant lenkų pavojaus faktorių, buvo prašoma finansinės paramos, kartais aplenkiant LŠS vadovybę ir kreipiantis tiesiai į JAV lietuvių bendruomenes. Kodėl vykstant kovoms dėl Lietuvos nepriklausomybės lietuviai, tarp jų ir šauliai, į JAV išvykusius lietuvius numatė kaip finansinius donorus? Priežastys tikriausiai dvi. Pirmą, Lietuvoje jau buvo išeivių finansinės paramos apraiškų, pvz., „Saulės“ rūmų statyba Kaune. Egidijaus Aleksandravičiaus teigimu, JAV lietuviai aktyviai rėmė įvairias iniciatyvas Lietuvoje (joms galime prisikirti ir LŠS veiklą), tačiau „iš Amerikos plaukė daugiau pinigai, nei re-emigrantai“. Antra, žinios, jog JAV lietuviai renka karius, norinčius kovoti Nepriklausomybės kovose, tikriausiai sužadino viltis gauti ne tik karinės, bet ir finansinės paramos, juolab manyta, kad visų emigrantų finansinė padėtis yra labai gera.

Antanas Žmuidzinavičius tampa Antanu Žemaičiu

Paskatinta finansinės naudos iš JAV sėkmės LŠS vadovybė iškėlė mintį už Atlanto pasiųsti atstovą, kurio užduotis būtų ne tik aukų rinkimas, bet ir šaulių idėjos skleidimas bei būrių steigimas. 1920 m. pabaigoje LŠS Centro valdyba nutarė atstovu JAV paskirti šaulį A. Žmuidzinavičių. Komandos formavimo procesas buvo itin svarbus misijos sėkmei, nes pirmaisiais nepriklausomybės metais JAV lietuvių kolonijose netrūko asmenų, ieškančių paramos Lietuvai, tarp jų pasitaikydavo aferistų. Tad tinkamos komandos sudarymas turėjo sukelti pasitikėjimo jausmą. Iki galo nėra aišku, kodėl buvo pasirinkta ši kandidatūra. Tai tikriausiai lėmė dvi priežastys. Pirmą, A. Žmuidzinavičiaus, kaip vieno iš pirmųjų šaulių ir artimo tuometinio LŠS viršininko V. Putvinskio bendražygio, statusas. Kuriant LŠS jis buvo vienas iš aktyviausių narių, aktyviai dalyvavo kovose dėl Lietuvos nepri-

klausomybės. Antra priežastis – jis buvo žymus Lietuvos dailininkas, tad JAV lietuvių bendruomenės turėjo formuoti teigiamą įspūdį. Be to, misijos metu A. Žmuidzinavičius pakeitė pavardę ir prisistatydavo bei pasirašinėjo Žemaičio pavarde, taip, tikriausiai, siekdamas, kad pavardė JAV lietuviams būtų lengviau ištariama. Pats atstovas savo prisiminimuose teigia, jog vykimo į JAV priežastis – siekis populiarinti lietuvių meną ir aplinkyti gimines. Žinoma, kad tokia prisiminimų kryptis buvo padiktuota sovietinio gyvenimo realijų (prisiminimai buvo išleisti 1961 m.).

Amerikos lietuviams Šaulių sąjungos idėja buvo menkai pažįstama ir suprantama. Lietuvių kolonijose netrūko klaidingo įsivaizdavimo apie organizacijos veiklą ir jos valstybinį nusistatymą. Šaulių atstovo viešnagės lietuvių emigrantų kolonijose po truputį suteikdavo realių žinių. Siekiant sustiprinti patikimo asmens įspūdį, LŠS vadovybei reikėjo užsitikrinti valstybės paramą aukų rinkimo misijai. Todėl buvo labai svarbi Užsienio reikalų ir Finansų ministerijų bei Lietuvos atstovų JAV parama. A. Žmuidzinavičius buvo patvirtintas Lietuvos finansinės misijos nariu JAV. Analogiškai paramą šaulių veiklai suteikė ir Lietuvos atstovybė, kuri aktyviai rūpinosi sėkmingu aukų rinkimu. Tai leido dar prieš kelionę į Ameriką parengti emigrantus, nes apie LŠS buvo skleidžiama daug neigiamų kalbų. Būtina pastebėti, jog LŠS tapo didelės konkurencinės kovos dėl išievių pinigų dalyve, nes prašančiųjų netrūko, toks finansų paieškos būdas tapo įprastas. Tai lėmė, jog JAV tikrai netrūko tautiečių, kurie didesnes ar mažesnes pinigų sumas skirdavo Lietuvai, tai buvo prestižo reikalas.

Centro valdyba įgaliojo atstovą rinkti finansinę paramą LŠS, taip pat populiarinti šaulių idėjas, steigti būrius, išduoti šaulių rėmėjų ženklus. Tuo tarpu į finansinės atskaitomybės ir aukų rinkimo apskaitą buvo žiūrima paviršutiniškai. Tai sukėlė nemažai problemų A. Žmuidzinavičiui būnant JAV ir vėliau grįžus į Lietuvą.

A. Žmuidzinavičius JAV: kelionės, paskaitos, apendicitas ir JAV prezidentas

Taip trumpai būtų galima apibūdinti LŠS atstovo A. Žmuidzinavičiaus misijos laiką kitoje Atlanto vandenyno pusėje. Kelionė į JAV buvo sudėtinga, nes iš Lietuvos išvykęs 1921 m. liepą, Ameriką pasiekė tik 1922 m. vasario 3 d. Pagrindinė to priežastis – iškilusios problemos dėl leidimo vykti į JAV bei Berlyne užsakytų šaulio ženklų, skirtų JAV lietuviams, pristatymo vėlavimas. Daug netikslumų pasitaikė ir apskaitant surinktas aukas bei siunčiant jas į Lietuvą, nes iki išvykstant taip ir nebuvo nustatyta konkre-

veiksmų tvarka, kaip surinktos lėšos pasieks Lietuvą. Parengti tvarką teko pačiam atstovui konsultuojantis su LŠS vadovybe.

Pirmojo oficialaus šaulių atstovo funkcijos buvo ne tik rinkti aukas šauliams, bet ir kurti šaulių būrius JAV. LŠS buvo parengusi instrukcijas šaulių būriams steigti, taip pat išleido knygelę „Idėja ir darbas“, kurioje buvo pristatyta organizacijos istorija, pagrindiniai ideologijos bruožai. Joje buvo iškelta lietuvių vienybės idėja bei Šaulių organizacijos skirtumas nuo kitų – čia kiekvienas narys turi būti aktyvus dalyvis.

XX a. pradžioje ir vėliau Amerikos lietuviai vienisios į įvairias tautines organizacijas, tad gali būti, jog jos palaikė ryšius su Šaulių sąjunga arba per Lietuvos pasiuntinius buvo su ja supažindinti ir galėjo būti laikomi šaulių būriais. Amerikos lietuviai skeptiškai vertino galimybes dėl šaulių veiklos JAV teigdami, kad „čia yra nuo seniai panašių organizacijų ir panašiais tikslais veikiančių. Būtų tik nauja maišatis be naudos. Gal

*ant naujienos pradžioje kib-
 tų, bet vėliau nieko neišeitų.
 <...> Nepažįstate mūsų
 gyvenimo“.* Tai suprato ir
 A. Žmuidzinavičius, kurio
 teigimu iš 100 šaulių būrių
 jam atvykus buvo likę vos du,
 o naujus būrius steigti nesisekė.

A. Žmuidzinavičiaus aukų rinkimo misijos JAV laikotarpiu buvo bandoma suformuoti dviejų tipų padalinius: šaulių (analogiškai Lietuvoje veikiantiems) ir rėmėjų būrius. Pirmosios šaulių būrių steigimo ir veiklos instrukcijos buvo išleis-

tos 1921 m., jose šaulių būriams buvo iškelti keturi uždaviniai: palaikyti lietuvišką dvasią, vykdyti kultūrinę veiklą, finansiškai ir moraliai remti šaulius Lietuvoje ir palaikyti artimus ryšius su LŠS. Taigi vienas iš uždavinių sutapo su LŠS misijos JAV tikslu ir su lietuvių požiūriu į emigrantus kaip finansinius donorus. Net 80 proc. visų surinktų lėšų turėjo būti perduodama Lietuvos šaulių sąjungai. Ši nuostata tikrai negalėjo būti patraukli vietos lietuviams, net ir susidomėjus šauliška veikla. Tai patvirtina faktas, kad būrių kūrimo darbas JAV nebuvo sėkmingas. 1923 m. pagal šaulių rėmėjų taisyklės buvo nustatytas metinis nario mokestis – 3,5 dolerio, tačiau ir toks dydis amerikiečių netenkino. Taip pat susilaukta pastabų dėl netinkamo pavadinimo, buvo siekiama vadintis „Amerikos Lietuvos šaulių sąjunga“. Emigrantai nebuvo linkę plačiau atverti pinigines organizacijai, kurios idėja ir veikla buvo menkai suprantama.

Organizuojant aukų rinkimą buvo numatyta JAV lietuviams suteikti šaulio rėmėjo statusą. Visi asmenys paaugojo ne mažiau kaip 10 JAV dolerių gaudavo LŠS rėmėjo pažymėjimą ir specialiai parengtą šaulių ženkliuką. Egzistavo galimybė šį ženkliuką įsigyti aukojusiems ir mažesnes sumas – 1 JAV dolerį. Per visą misijos laikotarpį buvo išduotas 571 šaulio rėmėjo

pažymėjimas. Iš surinktų aukų lapų matyti, kad didelė dalis žmonių paaukojo vos po 1–2 dolerius, kartais dar mažiau. A. Žmuidzinavičius apgailestavo, kad surenkama gerokai mažiau lėšų, nei įsivaizduota, nes žmonių finansinė padėtis nėra itin gera.

Atstovo iniciatyva buvo pradėti steigti šaulių rėmėjų būriai bei formuojama Centro valdyba. Pagal 1923 m. instrukciją buvo sušvelninta nuostata dėl lėšų persiuntimo į Lietuvą nustatant, kad reikia siųsti tik „visas atliekamas lėšas“. Nepaisant to, darbas buvo sudėtingas ir davė mažos naudos. Misijos pabaigoje buvo 87 šaulių rėmėjų užuomazgos bei neveiksni Centro valdyba, kuri nevykdė jokio reguliaraus darbo. Šaulių rėmėjų būrių steigimui neigiamą įtaką darė politiniai ir asmeniniai pykčiai tarp lietuvių emigrantų. Centrinės struktūros darbui įtakos turėjo nemaži atstumai tarp JAV lietuvių gyvenamųjų vietų.

A. Žmuidzinavičiaus aukų rinkimą JAV koordinavo Lietuvos finansinės misijos vadovas dr. Julius J. Bielskis. Jo rūpesčiu buvo organizuojami susitikimai, rūpinamasi kelionėmis, kurias apmokėdavo Lietuvos atstovybė. Šiame darbe jis turėjo nemažai patirties, nes nemažai laiko buvo dirbęs Lietuvos atstovybės Paskolos skyriuje Niujorke, jo dėka buvo platinami Lietuvos vyriausybės bonai.

Susitikimų ir paskaitų tvarkaraštis buvo įtemptas. 1922 m. spalio–lapkričio mėnesiais turėjo įvykti beveik 40 A. Žmuidzinavičiaus paskaitų lietuviams. Paskaitų metu buvo renkamos aukos šauliams. Per visą atstovavimo laikotarpį buvo surengta apie 200 specialių paskaitų susitikimų. 1922-ųjų pabaigoje keliaujant po JAV A. Žmuidzinavičius išliko apendicito priepuolis, tad teko nutraukti darbą ir gydytis. Amerikos lietuviai buvo susirūpinę sveikata, nes šaulių atstovui buvo siunčiamos telegramos su lankymais pasveikti ir pagalbos sveikstant siūlymai. Nepaisant spaudoje pasirodančių abejonių šaulių veiklos nauda Lietuvai ir lėšų rinkimo skaidrumu, A. Žmuidzinavičiui pavyko įsitvirtinti tarp JAV lietuvių. Tai rodo ne tik jo paskaitose apsilankančių žmonių atsiliepimai, bet ir faktas, jog jis buvo priimtas į Amerikos lietuvių delegaciją, kuri buvo nuvykusi pas JAV prezidentą V. Hardingą.

Paskaitų ir susitikimų su lietuviais emigrantais metu A. Žmuidzinavičius kalbėdavo apie Lietuvos gyvenimą, ypač pabrėždamas Vilniaus krašto vadavimo būtinybę bei po 1923 m. Klaipėdos sukilimo operacijos nuolatos kreipdamas daug dėmesio šiai teritorijai. 1923 m. iš Lietuvos buvo gautas filmas apie Klaipėdos sukilimą, tad paskaitų metu jis buvo demonstruojamas įsigytu aparatu. Paskaitų, susitikimų, kurių tikslas – aukų rinkimas Lietuvos vyriausybei arba organizacijoms, buvo dažnas įvykis, tad aukų nebuvo surenkama kiek planuota. 1921 m. kilus ekonominei krizei finansinių misijų darbas pasunkė-

jo. Sudėtinga situacija buvo netgi platinant Lietuvos vyriausybės bonus.

Oficialiai A. Žmuidzinavičius LŠS atstovu JAV buvo nuo 1922 m. vasario 4 d. iki 1923 m. lapkričio 30 d. Tačiau į Lietuvą jis grįžo tik 1924 m. viduryje, nes liko dėl kūrybinių priežasčių (apie tai rašo savo prisiminimuose). Nepaisant fakto, kad jis nebebuvo oficialus LŠS atstovas Amerikoje (negaudavo atlyginimo), ir toliau tarpininkavo gindamas LŠS spaudoje, priimdavo aukas.

Kokią naudą šauliai gavo iš šios misijos?

Pirmieji įtarimai dėl skaidrumo A. Žmuidzinavičiui buvo iškelti dar vykdant misiją JAV. Lietuviškoje spaudoje pasirodydavo straipsnių, kuriuose nuogąstauta dėl paaukotų lėšų likimo ir metami įtarimai LŠS atstovui. Amerikos lietuviams kilo klausimų dėl finansų apyskaitos ir dėl gaunamo atlygio už atliekamą darbą. LŠS CV sprendimu A. Žmuidzinavičiui buvo mokamas atlyginimas Lietuvoje. Sprendžiant iš finansinių dokumentų kiekvieną mėnesį šaulių sąjungai misija kainavo 35,5 dolerių.

Iškelti įtarimai dėl aukų rinkimo buvo nulemti sudėtingos aukų rinkimo sistemos. A. Žmuidzinavičius lankydamasis lietuvių emigrantų kolonijose į rankas pinigų neimdavo, prašydamas juos siųsti per Lietuvos finansinę atstovybę. Pats A. Žmuidzinavičius žmogaus pažadėtą persiųsti sumą pasižymėdavo ir išduodavo auką liudijantį kvitą. Dalis aukų buvo teikiamos ne pinigais, bet finansiniais Lietuvos Vyriausybės bonais. Tačiau tai dar nereiškė, jog visi prižadėti pinigai buvo pasiunčiami ir pasiekdavo Lietuvą. Todėl tarp A. Žmuidzinavičiaus finansinės

ataskaitos ir realių įplaukų išryškėdavo neatitikimai. LŠS nebuvo parengusi konkrečios ir aiškos sistemos aukų rinkimui JAV, todėl sistema buvo keičiama pagal realias sąlygas. Tai leido iškelti įtarimams dėl galimos neskaidrios veiklos vykdant misiją JAV.

1926 m. LŠS išleido leidinį „Amerikiečių aukos Lietuvos šaulių sąjungai 1921–1924 metais“. LŠS CV iniciatyva atsiradusio leidinio tikslas buvo padėkoti Amerikos lietuviams, kurie finansiškai parėmė organizaciją. Paradoksas, bet būtent šio leidinio atsiradimas lėmė, jog 1931 metais buvo iškeltas klausimas dėl A. Žmuidzinavičiaus darbo JAV skaidrumo.

1931 m. gen. lt. Vincas Grigaliūnas–Glovackis pateikė raportą krašto apsaugos ministrui, kuriame iškėlė įtarimą dėl neskaidrios A. Žmuidzinavičiaus veiklos renkant paramą šauliams JAV. Generolas savo raporte mini dvi esmines tokio domėjimosi priežastis. Pirmą, kad gautas nusiskundimas iš pažįstamo lietuvių, gyvenančio Amerikoje, dėl LŠS rinkliavos ataskaitos (anksčiau minėta knygelė „Amerikiečių aukos Lietuvos šaulių sąjungai 1921–1924 metais“). Antra, įtarimai dėl Vilniui vaduoti rinkliavos organizavimo 1930 m. Krašto

apsaugos ministras, reaguodamas į iškeltus įtarimus, pradėjo neoficialų tyrimą, kuris užsitęsė net iki 1936 m.

Tuometinis LŠS Centro valdybos pirmininkas A. Žmuidzinavičius, atsakydamas į iškeltus įtarimus, iškėlė abejotiną versiją. Anot jo, knygelė, dėl kurios kilo neaiškumai, tikrai nėra finansinė aukų rinkliavos ataskaita, o tik knygelė, pavadinimu „Ačiu“ (*parašyta su klaida* – M. N.) ir visi joje pateikiami netikslumai negali būti laikomi finansiniais duomenimis. Tokie pasiteisinimai buvo neįtikinami, nes knygelės tituliname lape figūruoja užrašas „Sąrašai ir apyskaitos“. Tai leido suabejoti ir kitais patikslinimais dėl finansinių duomenų, tad gen. lt. V. Grigaliūnas–Glovackis klausimo nušalyje nepaliko. Be neatitikimų lyginant finansinius duomenis bei netikslumų juos skaičiuojant, generolo teigimu, buvo pažeisti tuomet galioję teisės aktai, pagal kuriuos yra numatyta, kad atlikus rinkliavą privaloma ne vėliau kaip per dvi savaites pateikti ataskaitą. Tuo tarpu knygelė buvo paskelbta tik 1926 m., nors LŠS pasiuntinys iš JAV grįžo 1924 m. Būtiną pastebėti, kad A. Žmuidzinavičiui dar besidarbuojant JAV buvo iškelta idėja išleisti antrąją knygelės „Idėja ir darbas“ dalį, kuri turėjo būti platinama JAV lietuviams.

LŠS Centro valdyba atlikti šio darbo neskubėjo, nes nebuvo iki galo atlikusi finansinės ataskaitos. Tuo tarpu A. Žmuidzinavičius ne kartą ragino organizacijos vadovybę išspręsti šį reikalą, nes JAV laikraščiuose karts nuo karto iškildavo klausimas dėl pinigų panaudojimo skaidrumo.

Siekdamas matyti aiškesnį vaizdą, tuometinis krašto apsaugos ministras plk. Balys Giedraitis reikalą ištirti pavedė ministerijos teisininkams. Šie patvirtino gen. lt. Grigaliūno–Glovackio iškeltus įtarimus, tačiau nepritarė, kad byla būtų iškelta kariuomenės teisme, ir rekomendavo atlikti reviziją. Tyrimas užsitęsė, ir jo pabaiga sutapo su LŠS reforma 1935 m., kai ji tapo pavaldi kariuomenės vadui. 1934 m. pabaigoje byla buvo nutarta perduoti Teisingumo ministerijos žiniai, nes nuo pat 1931 m. jokių žymesnių rezultatų nebuvo pasiekta. Tai metė šešėlį ne tik ant A. Žmuidzinavičiaus, bet ir ant LŠS. Kariuomenės teismo prokuroro manymu, rinkliavos apyskaitoje (knygelėje) atsiradusius neaiškumus turėjo ištirti civilinis teismas. Atliekant LŠS aukų rinkimo JAV 1921–1924 m. tyrimą buvo nustatyta, kad didžiąją dalį netikslumų lėmė tai, jog aukos buvo gautos net 3 būdais: 1) per LŠS atstovą A. Žmuidzinavičių; 2) tiesiogiai gautos LŠS Centro valdybai; 3) gautos per Lietuvos finansinės misijos vadovą J. Bielskį.

Revizoriaus tyrime aiškėja, kad knygelėje yra nemažai korektūros ir fakto klaidų, pvz., vietoje 1000 auksinių pažymėta, jog gauta 10 tūkstančių. Verta pastebėti, jog chaosą finansinėje ataskaitoje įneša tai, kad aukos buvo renkamos priimant įvairia valiuta, taip pat valstybės vertybiniais bonais. Žinoma, bene

didžiausia problema, kurią nustatė revizorius, yra tai, kad visas LŠS atstovo Amerikoje darbas buvo organizuojamas atmestina, faktiškai pačiam A. Žmuidzinavičiui teko kurti tvarkas. LŠS Centro valdyba įvėlė daug neaiškumų, nustatydama darbo užmokestį, dienpinigius atstovui, taip pat suteikdama galimybes prireikus A. Žmuidzinavičiui naudoti surinktas lėšas. Remiantis revizijos išvadomis buvo nuspręsta bylos A. Žmuidzinavičiui nekelti, nes nebuvo nustatytas lėšų pasisavinimo faktas, ir įvykiams jau yra suejęs senaties terminas. Revizoriaus tyrimo duomenimis, LŠS atstovo Amerikoje misijos nauda yra sąlyginė, nes buvo nustatyta, kad ji kainavo 14 976 JAV dolerių ir 60 centų, tuo tarpu A. Žmuidzinavičiui pavyko surinkti tik 14 975 JAV dolerius ir 79 centus. Taigi skaičiuojant pagal tiesiogiai gautas aukas, finansinės naudos LŠS negavo, priešingai buvo patirtas nuostolis.

Reaguodamas į pateiktas išvadas 1936 m. tuo metu jau buvęs LŠS Centro valdybos pirmininkas pabrėžė savo darbo naudą ir reikšmę organizacijai teigdamas, kad finansinė dalis apskaičiuota neteisingai, taip pat, kad jo darbas buvo ne tik aukų rinkimas, bet ir šaulių rėmėjų būrių organizavimas bei šaulių idėjos populiarinimas.

Taigi, nepaisant aukštų tikslų ir materialinės naudos siekio, tenka pripažinti pakankamai kuriozišką situaciją – realiai apčiuopiamos materialinės naudos A. Žmuidzinavičiaus aukų rinkimo misija JAV neatnešė. Tačiau bendravimas ir bendradarbiavimas su išeivijos lietuviams nesibaigė. Šauliai palaikė ryšius organizuodami „Amerikiečių savaites“ bei skatindami išeivius keliauti po Lietuvą.

Naudoti šaltiniai:

1. Lietuvos centrinio valstybės archyvo medžiaga: f. 384, ap. 3; f. 561, ap. 2.
2. Amerikiečių aukos Lietuvos šaulių sąjungai 1921–1924 metais. Sąrašai ir apyskaitos. Leidinys Nr. 1. Kaunas, 1926.
3. Idėja ir darbas. Lietuvos šaulių žodis broliams amerikiečiams. Klaipėda, 1921, p. 50.

Naudota literatūra:

1. ALEKSANDRAVIČIUS, E. Karklo diegas. Lietuvių pasaulio istorija. Vilnius, 2013.
2. EIDINTAS, A. Lietuvių Kolumbai. Vilnius, 1993. p. 59.
3. Gaidis, H. Lithuanian American legion history. Bridges. Lithuanian American news journal. 2006, May.
4. Lietuvos šaulių sąjungos istorija. Sud. A. LIEKIS. Vilnius, 1992, p. 228.
5. SKIPITIS, R. Nepriklausomą Lietuvą statant. Chicago, 1961, p. 152.
6. SKIRIUS, J. Julius J. Bielskis (1891 – 1976). Gyvenimas Amerikoje tarnaujant Lietuvai: lietuvių veikėjas ir diplomatas. Chicago, 2004.
7. ŠLEKYS, J. Jonas Žilius. Biografija, visuomeninės veiklos ir kūrybos metmenys. Vilnius, 2011.
8. TIJŪNELIENĖ, O. Vladas Putvinskis – tautos dvasinės kultūros puoselėtojas. In Šauliškumas, tautiškumas ir Lietuvos nepriklausomybė. Sud. A. LIEKIS. Vilnius, 1993.
9. ŽMUIDZINAVIČIUS, A. Paletė ir gyvenimas. Vilnius, 1961.

Partizaniškos Kūčios

Stasys Ignatavičius

Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės šaulys

Kelias dienas prieš Kūčias be paliovos snigo. Miške sniego prikrito sulig keliais, žemesnėse lomose – ir iki juosmens. Kūčių vakarą ankštoje žeminėje spingulės šviesoje prie grubiai sukalto nedidelio stalo su menkomis Kūčių vaisėmis – kalėdaičiu, keliomis riekelėmis duonos, pora gabalėlių žuvies ir keliais griežinėliais svogūno – sėdėjo ir šnekučiavosi du kovoje užgrūdinti kovotojai, Lietuvos partizanai – Uosis ir Klevas.

– Žinai, Kleve,– kalbėjo Uosis – jau trečius metus tokioje aplinkoje sutinku Kūčias ir Kalėdas. Prisimenu, prieš raudoniesiems atėjūnams užgrobianant mūsų tėvynę, kokia maloni, šilta ir jauki buvo Kūčių vakarienė. Susėdavam prie mamytės ir sesučių paruošto stalo, sukalbėdavom maldele, lauždavom plotkelę, prisiminėdavom mirusiuosius. O kokie gardūs buvo namiškių pagaminti valgiai: virtinukai su grybais, miltiniai blynėliai su silke, žuvies kotletukai, aguonpienis su prėskučiais, avižinis kisieličius... Mama ir sesutės visuomet paruošdavo dvylika patiekalų. Dabar nors vieną šaukštelį barščių su džiovintais grybais ir silkute, nors vieną blynėlį... Ryte mama ir sesės paruošdavo Kalėdų pusryčius. Visa troba pakvipdavo skaniausiais valgiais. Ant stalo garuodavo virtos parūkytos kraujinės dešros, šonkauliukai, šoninė, bulvės bei kiti skanumynai. Kiek pasisotinę, skubėdavo į bažnytelę. Sveikindavom visus su Jėzaus gimimo švente, linkėdavom laimės... Po šventų Mišių eidavom kalėdoti pas kaimo seniūną Karaliūną. Jis buvo mūsų šaulių būrio vadas...

Tėtis ir mes, trys broliai, buvome šauliai. Ech, koks šaunus buvo mūsų šaulių būrys. Kai praeidavome visi, pasitempę, uniformuoti, blizgančiais batais, žibančiomis sagomis ir diržų sagtimis per sodžių, visi pašlemėkai ir *latrai* išsibėgiodavo ir išsislapstydavo atokiausiuose kampuose. Pas mus kaime nebuvo nė vieno atvejo, kad dalyvaujant šauliams per sueigas, gegužines, atlaidus ir šventes kiltų barniai ar peštynės. Tiesą pasakius, kaimo girtuoklėliai ir neklaužados į tokius susibūrimus neidavo, kai sužinodavo, kad dalyvaus šauliai. Ne vienam išsišokėliui esame rykščių įkrėtę, ne vieną *būjauninką* buvom uždarę į šaulių daboklę ar atidavę auklėjimui į policijos nuovadą. Visi

tokie bijojo mūsų kaip velnias kryžiaus. Būti šauliu buvo garbė, ir ne kiekvienas galėjo juo tapti. Taurelės mėgėjams, tinginiams, veltėdžiams ir chuliganams Šaulių sąjungos vartai buvo uždaryti...

– Ech,– atsідuso Uosis ir tęsė, – visa tai buvo, kol į mūsų kraštą neatsibastė Maskvos atėjūnai, kurie viską išardė, sunaikino kaip senovėje barbarai Romą. Pačius darbščiausius ir sąmoningiausius krašto žmones kaip vergus išvežė į Sibirą ar susodino į kalėjimus, o kas nors kiek žodžiu ar veikla bolševikams neįtiko, tuos išžudė. Turbūt nėra Lietuvoje padorios lietuviškos šeimos, kuri nebūtų nukentėjusi nuo sovietinių vandalų 1946 metų vasarą ir mano šeimą užgriuvo siaubinga lemtis – liepos 22-osios rytą į mūsų sodybą įsiveržė keliais vežimais važiuoti ginkluoti vietos stribai ir emgebistai. Aš tuo metu netoliese esančiame upelyje girdžiau arklius.

Išgirdęs nuo namų pusės sklindančius šūvius viską metęs per kviečių lauką pasileidau namų link. Aukšti kviečiai padėjo man išibrovėlių nepastebėtam pribėgti prie namų. Pamačiau kraupų vaizdą – kieme kraujo klanuose gulėjo tėtis, brolis Vytautas ir abu mūsų kiemsargiai šunys, surištomis rankomis vežimuose sėdėjo mama, sesės Birutė, Justė ir brolis Juozas, o

trobesiuose šeiminkavo stribai ir emgebistai. Norėjau pulti ir vaduoti namiškius, tačiau staiga kilusi mintis, kad vienas prieš keliolika ginkluotų žudikų nepajėgsiu laimėti ir būsiu nušautas – nebus kam atkeršyti – sustabdė nuo ketinimo. Taip pratūnojau kviečiuose, sukandęs dantis ir giliai į žemę suleidęs pirštus, kol galvažudžiai išsidangino, išvežė į vergiją artimiausius žmones. Baigė kruviną egzekuciją budeliai padegė trobesius. Kupinas skausmo, netekties ir keršto atsėlinau į sodybos gaisravietę. Svirno degėsiuose susiradau apdegusį kastuvą ir sode, prie mylimos tėtės obels, iškasiau dvi duobes. Šulinio vandeniu nuprausiau man brangius artimuosius ir su malda palaidojau. Abu šunis užkasiau kiemo pakraštyje. Kelias dienas, misdamas tik uogomis, klajojau miške, kol netikėtai susidūriau su Ažuolo būrio partizanais. Jiems papasakojau savo sielvartą ir didelį norą kovoti bei atkeršyti okupantams. Taip tapau partizanau.

Kažin, ar gyvi mano mamytė, sesulės ir brolis tuose mirtinai šaltuose Sibiro sniegynuose? Kažin, ar ši vakarą turi duonos kąsnėlį ir Kūčių plotkelę?

Kiek vėliau sužinojau, kad mus įskundė kaimynas, tinginys ir girtuoklis Šeškus, kuris labai pavydėjo sūriui prakaitu užgyvento ūkio. Tai jis miestelio stribų buveinėje pranešė, kad mes – tėvas ir sūnūs

Butkai - ruošiamo sąmokslą prieš Staliną. Mūsų galvoje tokios minties niekada nebuvo. Norėjome gyventi taikiai, dirbti žemele, auginti gyvulius ir paukščius, bet visas svajas su šaknimis išdraskė raudonieji atėjūnai...

Tiesa, vėliau Šeškų kaip ir kelis vietos stribus emgebistus paklojo mano keršto kulka.

Kelias minutes parymojęs, Klevas prabilo:

– Taip. Nelinksma tavo istorija. Kai pasiklausai tokių pasakojimų, norisi imti į rankas ginklą ir kovoti už laisvę, Lietuvą ir jos žmones. Kur tik praeina okupantas su savo pakalikais, ten palieka savo kruvinas pėdas... Klausyk, Uosi, man kilo mintis. Suroškime partizaniškų Kūčių vakarienę netoliese esančio kolchozo stribams. Naktį užpulkime juos. Jie tikrai nesitiki, kad tokiam šaltyje ir tiek prisnigus kas nors drums jų ramybę. Be to, jie pastoviai girtuokliauja savo irštvoje, tad mums bus lengva netikėtai juos užklupti ir „pavaišinti partizaniška vakariene“.

– Bet, Kleve, mes esame dviese, o priešų kolchoze apie trys dešimtys,– kiek suabejojo Uosis, – be to, be būrio vado Ažuolo žinios...

– Netikėtumas ir drąsa visuomet lemia mūsų eigą. Ažuolas tikrai nebus prieš. Jis visada pritaria narsiems sprendimams kovojant už Lietuvos laisvę, – tvirtai tarė Klevas. – Ar tu pasiryžęs?

– Taip,– nedvejodamas atsakė Uosis.

Klevas ir Uosis tylomis sukalbėjo partizanišką malda, perlaužė Kūčių *plotkele*, kurią prieš savaitę atnešė būrio vadas Ažuolas, paskubomis apsirengė šiltesniais rūbais, pasiėmė ginklus bei šaudmenis ir išėjo... Išėjo ir negrįžo...

Kitos dienos rytą miestelio emgebistų štabą pasiekė žinia: „Naktį kelių dešimčių miškinų būrys užpuolė kaimo kolchozo kontorą. Įnirtingo mūsų metu žuvo 14, sužeisti 8 saugumiečiai ir liaudies gynėjai. Išpuolio metu buvo visiškai sudeginti kolūkio kontora, sandėliai ir vietos liaudies gynėjų štabas. Miškinų nuostoliai – 2 nukauti...“

UŽIAUGAME

Mirus Lietuvos vietinės rinktinės kariui, partizanui, politiniam kaliniui, šauliui, dimisijos kapitonui ALFONSUI MALAŠKEVIČIUI, nuoširdžią užuojautą reiškiamo giminėms, artimiesiems ir bendražygams

Karininko A. Juozapavaičiaus šaulių 1-osios rinktinės šauliai

Mirus buvusiam Panevėžio šaulių 5-osios rinktinės vadui Gediminui Morkūnui, sunkią netekties valandą reiškiamo nuoširdžią užuojautą jo šeimai ir artimiesiems».

A.Smetonos šaulių 5-osios rinktinės šauliai

KONKURSAS

Šaulių sąjunga skelbia fotografijos konkursą ŠAULYSTĖ – TOKS MANO PASIRINKIMAS

Kompetentingos komisijos atrinktos nuotraukos bus spausdinamos 2016 metų šaulių žurnale TRIMITAS.

Nominacijos:

MENIŠKIAUSIOJI – vertina fotografai profesionalai (Šaulių sąjungos dovana)

PATRIOTIŠKIAUSIOJI – vertina V. Putvinskio-Pūtvio klubo nariai (vertinga dovana)

ŠAULIŠKIAUSIOJI – vertina „Trimitas“ (apdovanojimas – žurnalo „Trimitas“ prenumerata ir Werner Haupt knyga „Kuršas. Pamirštos armijų grupės kronika“)

TAUTIŠKIAUSIOJI – vertina Lietuvos bei išeivijos broliai ir sesės šauliai (prizas – knyga Adolfo Ramanauskas-Vanagas. „Daugel krito sūnų... Partizanų gretose“).

Nuotraukas siųskite adresu:

redakcija@sauliusajunga.lt iki sausio 6 d. Parašykite savo vardą, pavardę, kokias rinktinei bei kuopai priklausote, laiką ir vietą, kur fotografuota. Patvirtinkite, kad sutinkate, jog Jūsų nuotrauka bus spausdinama.

N. Petrovas. „Budeliai. Jie vykdė Stalino užsakymus“

„Ar išmokome istorijos pamoką!? Deja, vienur ar kitur galime išgirsti svarstant apie „istorinę Stalino diktatūros naudą“. Knygoje remiantis dokumentais pasakojama apie sovietų VČK-OGPU-NKVD-KGB nusikalstamą veiklą – nuodų bandymus su žmonėmis, sufabriuotas automobilių avarijas, politines žmogžudystes, neįtinkančių žmonių kankinimą ir naikinimą.

Mokslų daktaras Nikita Petrovas (g. 1957 m.) – rusų istorikas, daugybės knygų, straipsnių autorius. N. Petrovas yra apgynęs disertaciją Amsterdamo universitete, tema „Stalinas ir NKVD-MGB organai sovietizuojant Centrinę ir Rytų Europą. 1945–1953 m.“. 2011 m. ji atskiru leidiniu išleista Maskvoje.

Józef Mackiewicz. *Nereikia garsiai kalbėti. Iš lenkų kalbos vertė Aldona Baliulienė. – Vilnius: Briedis [2015]. – 536 p.*

Romanas „Nereikia garsiai kalbėti“ („Nie trzeba głośno mówić“), išleistas 1969 m. Paryžiuje, – svarbiausias J. Mackiewicziaus kūrinys, kuriame pasakojama apie Vilnijos gyvenimą vokiečių okupacijos metais. Parašytas realistiniu stiliumi su publicistikos ir dokumentikos elementais, šis kūrinys drauge yra ir reikšmingas istorijos šaltinis. Jame pateikta naujų Vilnijos istorijos faktų, piešiamas dramatiškas šio krašto žmonių gyvenimas Antrojo pasaulinio karo laikotarpiu, kai į neišnarpiojamą raizgalinę susipynę tarpusavyje kovojančių vokiečių, lietuvių, lenkų ir sovietinių partizanų santykiai.

Romane parodoma nevienareikšmė *Armijos Krajovos* veikla, bendradarbiavimas su okupacine vokiečių valdžia, kovos su Vietine rinktine. Tragiškam laikotarpiui, aprašytam šioje knygoje, savaip tinka autoriaus žodžiai, kuriais jis apibūdina vienus karo metus: „O, 1944 metai... Ar gali būti kas nors šūdinesnio.“ Tačiau knyga, nors ir nestojanti niūraus skepticizmo, stulbina humanisto rūpesčiu dėl pasaulio tautų ateities, psichologiniu įžvalgumu, rašytojo gebėjimu matyti ir perteikti visas pasaulio spalvas.

Vladimir Voinovič. *Kareivio Ivano Čonkino gyvenimas ir nepaprasti nuotyčiai. Neličiamasis asmuo. Iš rusų kalbos vertė Antanas Šernius. – Vilnius: Briedis [2015]. – 256 p.: iliustr.*

Tai satyrinis romanas-anekdotas.

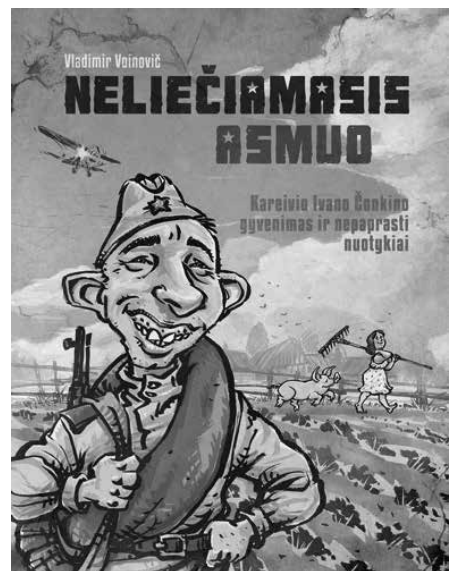
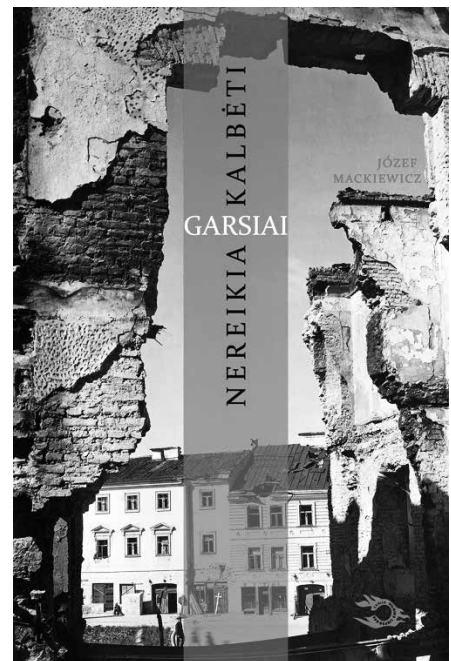
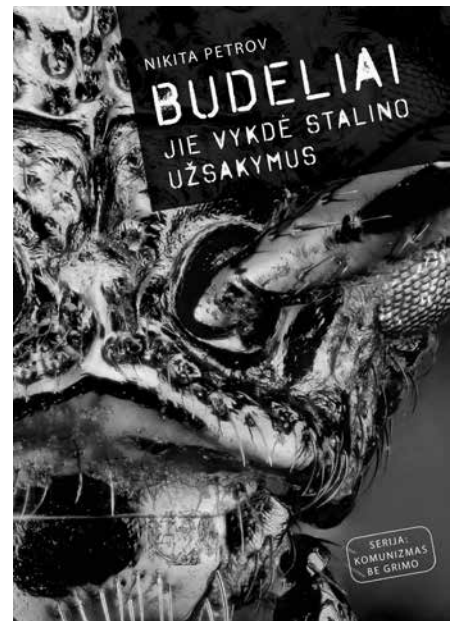
V. Voinovičius – įžymus rusų rašytojas disidentas. Trilogija „Kareivio Ivano Čonkino gyvenimas ir nepaprasti nuotyčiai“ – žinomiausias jo kūrinys, kai kuriais aspektais šiek tiek primenantis J. Hašeko romaną apie šaunųjį kareivį Šveiką. Romane gausu ir sovietinės realybės vaizdų, ir karo nuotykių, ir meilės lyrikos, ir pasakos elementų, o visa tai nuspalvinama švelniu humoru. Savaip derindamas groteską su sovietinio gyvenimo realybe, kuri, atrodo, dar tokia netolima ją patyrusių šalių žmonėms, rašytojas šiuo kūriniu įžengia į geriausių pasaulio satyrinių gretas.

„Čonkinas“ nepraranda aktualumo ir dabar, kai Rusijoje vėl mėginama idealizuoti ir restauruoti sovietinę praeitį, dabartinės Rusijos valstybės ateitį kurti pagal totalitarinės Stalino imperijos modelį.

Trilogijos pirmosios ir žinomosios dalies „Neličiamasis asmuo“ veiksmas vyksta 1941 m. gegužės–birželio mėnesiais, prieš prasidedant karui. Čonkiną likimas nuveda į Krasnojės kaimą, kuriame jis saugo priverstinai nusileidusį lėktuvą. Nors kūrinyje pateikiami kiek sukarikatūrinti, paprastų rusų žmonių charakterių tipažai, tačiau jie atrodo ne tik ryškūs, bet ir gana tikroviški.

Naudojant kartais panašias į garsios G. Orvelo apysakos „Gyvulių ūkis“ alegorijas, šioje knygoje atskleidžiama baimės, įtarumo, susitankymo su valdžios visagalybe ir kariuomenėje, ir civiliniame gyvenime atmosfera, kuri būdinga visiems totalitariniams režimams ir ypač stalinizmui.

V. Voinovičiaus romanu „Kareivio Ivano Čonkino gyvenimas ir nepaprasti nuotyčiai“ siekiama praturtinti lyginant su kitais žanrais Lietuvoje dar nelygią satyros žanro knygų kraitę.

Lapkritis-gruodis

LŠS vado įsakymais apdovanoti: II laipsnio Šaulių sąjungos pažymėjimo ženklu „Už nuopelnus Šaulių sąjungai“ apdovanoti: LŠS Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės valdybos narys V. Putvinskio-Pūtvio tarybos narys Liutauras Trumpulis; LŠS V. Putvinskio-Pūtvio klubo Kauno skyriaus pirmininkas Algimantas Ragelis; Vytautą Pusvaškį – Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Kauno „Tvirtovės“ šaulių 3-ios kuopos Vyčio Kryžiaus ordino vėliavos būrio šaulį; Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Kauno „Tvirtovės“ šaulių 3-iosios kuopos vadas Henrikas Račkauskas; Karaliaus Mindaugo husarų bataliono vadas plk. ltn. Gintaras Vidzickas; Krašto apsaugos savanorių pajėgų Dainavos apygardos 1-osios rinktinės 107-osios kuopos 2-ojo būrio 2-ojo skyriaus vadas gr. Edvinas Puzonas; Krašto apsaugos savanorių pajėgų Dainavos apygardos 1-osios rinktinės 107-osios kuopos 2-ojo būrio vadas vyr. ltn. Valdas Tamulevičius; Krašto apsaugos savanorių pajėgų Dainavos apygardos 1-osios rinktinės 107-osios kuopos 1-ojo būrio vadas vyr. ltn. Raimundas Garbus; Gen. Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos kariūnų bataliono vadas Robertas Lapinskas; LR Ginklų fondo prie LR Vyriausybės vyriausiasis patarėjas Gintautas Mišeikis.

III laipsnio Šaulių sąjungos pažymėjimo ženklu „Už nuopelnus Šaulių sąjungai“ apdovanoti: LŠS Vakarų (jūros) šaulių 3-iosios rinktinės 2-osios kuopos šaulys Steponas Grybauskas; LŠS Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Alytaus 1-osios kuopos 2-ojo būrio būrininkas Juozas Karkauskas; LŠS Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Adolfo Ramanausko-Vanago 4-osios kuopos 2-ojo būrio 2-ojo skyriaus šaulys Vincas Albinas Leskauskas; LŠS Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Alytaus 2-osios kuopos šaulė Brigita Vinikaitytė; LŠS Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Adolfo Ramanausko-Vanago 4-osios kuopos šaulys Albinas Griškelis; LŠS Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Adolfo Ramanausko-Vanago 4-osios kuopos šaulys Vytautas Ragauskas; LŠS Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Alytaus r. 11-osios kuopos vadas Petras Grėbliuskas; LŠS Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Raseinių šaulių 7-osios kuopos vadas Jonas Babonas; LK LDK Vytenio bendrosios paramos logistikos bataliono S5 sk. Civilių ir kariškių bendradarbiavimo vyresnysis specialistas št. srž. Juozas Slaboda; KASP Dainavos apygardos 1-osios rinktinės kuopos vadas kpt. Eugenijus Švabauskas; KASP Prisikėlimo apygardos 6-osios rinktinės 603 pėstininkų kuopos vadas Rolandas Litvinas; Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės Telšių 5-osios kuopos šaulys Stanislovas Bidva; Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės Telšių 5-osios kuopos šaulys Vaclovas Bartkus; LŠS A. Smetonos šaulių 5-osios rinktinės Rokiškio 9-osios kuopos vadas Algis Veikšys; KASP Žemaičių apygardos 3-osios rinktinės vadas Gintaras Jaloveckas; Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Kėdainių P. Lukšio 5-osios kuopos būrio vadas Kęstutis Mečys Muga; Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Kauno šaulių 9-osios kuopos

Zapyškio būrio šaulys Zenonas Rakauskas; Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Kauno „Tvirtovės“ šaulių 3-iosios kuopos 1-ojo būrio išdininkė Janė Či-birkienė; Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Kauno „Tvirtovės“ šaulių 3-iosios kuopos Vyčio Kryžiaus ordino vėliavos būrio šaulys Petras Kamandulis; Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Kauno „Tvirtovės“ šaulių 3-iosios kuopos Vyčio Kryžiaus ordino vėliavos būrio šaulys Romualdas Liutkus; Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės Vilniaus šaulių kuopos šaulys Darius Čekanauskas; Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės Tauro šaulių kuopos šaulys Audrius Gaidelis.

Lietuvos šaulių sąjungos vado daiktine dovana apdovanoti: Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės Rietavo 3-iosios kuopos šaulys Algimantas Juozaitis; Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės Alsėdžių 6-os kuopos jaunoji šaulė Iveta Silkauskaitė; Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės Plungės 2-osios kuopos šaulys Stanislovas Jundula; Tirkšlių J. Vitkaus-Kazimieraičio jaunųjų šaulių būrio vadas Stasys Pauliukaitis; Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės Mažeikių 1-osios kuopos vadas Apolinaras Zubys; Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės Telšių 5-osios kuopos 1-ojo būrio šaulys Kazys Pamedytys; Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės Telšių 5-osios kuopos 1-ojo jaunųjų šaulių būrio jaunasis šaulys Mantas Šaulys; Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Kauno „Tvirtovės“ šaulių 3-iosios kuopos 1-ojo būrio vado pavaduotoja Aldona Žygeliienė; Plk. Prano Saladžiaus šaulių 9-osios rinktinės vadė Asta Tidikienė; Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės vadas Raimundas Mertinkaitis; Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės Geležinio Vilko šaulių kuopos instruktorius Tomas Čepas.

Lietuvos šaulių sąjungos vado padėka apdovanoti: LDK Kęstučio MPB 1-osios mechanizuotosios kuopos intendantas LDK Kęstučio MPB Tomas Kornikas; LŠS Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Giedriaus Matulionio 3-iosios kuopos jaunųjų šaulių būrelio vadovas Almantas Trainavičius; LŠS Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Alytaus 2-osios kuopos jaunųjų šaulių būrelio vadovas Edmundas Čechėta; LŠS Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Alytaus r. 11-osios kuopos jaunųjų šaulių būrelio vadovė Aušra Asakavičienė; LŠS Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Alytaus r. 11-osios kuopos jaunųjų šaulių būrelio vadovė Danutė Gudaitienė; LŠS Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Alytaus 2-osios kuopos šaulė Amanda Putelytė; LŠS Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Alytaus 7-osios kuopos jaunųjų šaulių būrelio vadovė Reda Ledžienė; LŠS A. Smetonos šaulių 5-osios rinktinės Rokiškio 9-osios kuopos vado pavaduotojas Aivaras Levandavičius; LŠS A. Smetonos šaulių 5-osios rinktinės Rokiškio 9-osios kuopos jaunasis šaulys Domantas Šinkūnas; Karaliaus Mindaugo husarų bataliono štabo S5 skyriaus viršininkas kpt. Raimondas Jareckas; Karaliaus Mindaugo husarų bataliono štabo kuopos ryšių biuro I belaidžio telekomunikacijų modulio radijo ryšių sistemos technikė vyr. eil. Inga Sauliakė; Karaliaus Mindaugo husarų bataliono štabo kuopos ryšių biuro IV belaidžio tele-

komunikacijų modulio radijo ryšių sistemos technikę vyr. eil. Jūratė Šimoniutytė; Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės Mažeikių 1-osios kuopos Sodų jaunųjų šaulių būrio vadė Roma Antanavičiūtė; Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės Mažeikių 1-osios kuopos šaulys Pranas Zubavičius; LDK Kęstučio MPB Štabo S3 skyriaus viršininkas Kęstutis Jankauskas; Vakarų (jūros) šaulių 3-osios rinktinės 2-osios kuopos šaulys Jonas Šilinskas; Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vadas Židrūnas Šadauskis; Lietuvos šaulių sąjungos žurnalo „Trimitas“ redaktorė Lolita Sipavičienė; LŠS Finansų skyriaus buhalterė–apskaitininkė Laima Adomavičienė.

Už svarų asmeninį indėlį organizuojant tarptautinę Lietuvos šaulių sąjungos konferenciją „Saugumo situacija Baltijos regione: grėsmės ir atsakas“, LŠS vado įsakymu apdovanoti daiktine dovana: Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės „Tauro“ kuopos šaulė Aurelija Katkuvienė; Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės „Vilniaus“ kuopos šaulys Darius Čekanauskas; Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės „Tauro“ kuopos šauliai: Martynas Mickėnas, Tomas Žeimys, Giedrius Sakalauskas, Martynas Starkus; Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės „Vilniaus“ kuopos šaulys Kristijonas Vizbaras.

Sąjungos vado padėkos įteiktos: Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės vado pavaduotojai Renatai Šmailienei; Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės „Tauro“ kuopos šauliams: Vytautui Radzevičiui, Ainiui Razmai, Tomui Giniūnui, Ritai Miliūtei, Andriui Tapinui, Aliui Nedzinskui, Tadui Vaskelai, Lukui Vaičiuliui, Gabrieliui Landsbergiui, Liudvikui Dobrovolskiui, Renatai Kasperavičiūtei – Dirgėlienei, Gabijai Diburienei, Gintautui Paluckui, Žygimantui Pavilioniui, Ingai Peslekaitei; Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės „Šventaragio“ kuopos šauliams: Robertui Juodkai, Mildai Goštautaitei, Daivai Bumblytei, Linui Mikailai; Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės „Vilniaus“ kuopos šauliams: Ramūnui Markovui, Audriui Matoniui, Šarūnui Sabaičiui, Vaidotui Beniušui, Vaidotui Okulič-Kazarinui, Mariui Dirgėlai, Nerijui Mikalajūnui, Viktorijai Jankauskaitei.

Atleidimai: LŠS vado 2015-12-17 įsakymu Nr. 721P Identas Adomaitis atleistas iš LŠS Gen. Povilo Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės Joniškio 6-os kuopos vado pareigų nuo 2015-12-17.

APIE MUS RAŠO

www.delfi.lt: „Šalčininkų šauliai dalyvavo pratybose Kalesninkų seniūnijoje“;

„V. Bukauskas. Šauliai turi teisę į šaunamąjį ginklą“

„Prie lašių apsaugos prisijungė ir šauliai“

Žinių radijas: L. Gumbinas: „Leidimas šauliams turėti ginklus atbaidytų potencialius priešus“

www.15min.lt: „Šaulių patarimai:

„Kada pradėti priešintis okupantams?“;

„Kokią informaciją rinkti apie okupantus?“;

„Kaip skleisti okupantui nenaudingą propagandą?“;

„Kokie sabotazo veiksmai labiausiai kenkia okupantui?“;

Vykusiame LŠS Centro valdybos posėdyje buvo apžvelgta 2015 metų 3-iojo ketvirčio Sąjungos veikla bei pristatytas 2016 metų veiklos planas.

CV nariams pristatyta LŠS nario mokesčio surinkimo ataskaita. Nario mokestis ateinančiais metais nesikeičia: suaugusieji šauliai moka 7 Eur, jaunieji šauliai – 1 Eur (stojimo mokestis: šauliams – 3 Eur, jauniems šauliams – 1 Eur). Nario mokesčių privaloma sumokėti per pirmąjį naujų metų ketvirtį.

Apsvarsčius LŠS štabo ir rinktinių nuolatinės tarnybos šaulių struktūros ir pareigybių sąrašą pritarta rinktinių struktūroms ir pareigybėms bei nutarta koreguoti štabo.

CV patvirtino LŠS apdovanojimų bei šaulių studentų korporacijos „Saja“ nuostatus, pritarė, kad Alfonso Smetonos šaulių 5-osios rinktinės Rokiškio 9-ajai kuopai būtų suteiktas Leonardo Grigonio-Užpalio vardas bei diskutavo apie šaulių žurnalo „Trimitas“ turinį ir periodiškumą. Jis kitais metais lieka toks pat – 6 numeriai per metus, prenumeratos kaina – 8 Eur. Taip pat pritarta, kad Ukmergės šaulių namai patikėjimo teise būtų perduoti Krašto apsaugos ministerijai, siekiant pastatus rekonstruoti ir naudoti bendroms reikmėms bei skirti finansavimą Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės bei štabo patalpų renovacijai (2015 m. renovuoti Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės pastatai); palapsniui renovuoti visų rinktinių patalpas.

Centro valdybos nariai (balsų dauguma) neprieštaravo, kad nuolatinės tarnybos šauliai būtų ir CV nariai. Po diskusijų dėl šaulių pavaldumo bei etikos kodekso žinojimo ir kartojimo nutarta 2016 metais įtraukti šias temas į šaulių rengimo programą.

CV nusprendė, kad LŠS taps dalininku Marijampolės šaudyklos plėtros projekte ir ateinančiais metais tęs bendradarbiavimą su Kauno technologijos universitetu įrengiant lazerines šaudyklas.

Nutarta įtvirtinti LŠS statute nuostatą apie galių mybę Vakarų (jūros) šaulių dėvėti juodas beretes.

KLAIDOS ATITAIŠYMAS

5-ame „Trimito“ numeryje pristatant naują šaulio pažymėjimą įsivėlė klaida. Išvardytos raidžių reikšmės turėtų būti tokios: J – jaunas šaulys; K – kovinio būrio šaulys; N – nuolatinės tarnybos šaulys; G – šaulys; R – šaulys rėmėjas; E – šaulys išsivijoje.

„Kas jūsų laukia, jei okupuotoje teritorijoje veiksime nelegaliai?“;

„Išgyvenimo paketas“;

„Kaip išgyventi mieste?“

www.kaunodiena.lt: „Šauliai galės laisviau įsigyti ginklus?“

www.lrytas.lt: „Lietuvos šauliai sukruto dėl šaudynių Amerikoje“

„B.Vėsaitė bijo: turėdami savo ginklus, šauliai pradės žudyti“

Jurbarko rajono laikraštis „Šviesa“: „Stovykloje – tikrasis šaulių gyvenimas“ rašo apie Juodaičių pagrindinės mokyklos jaunųjų šaulių stovyklą Ariogaloje „Mes – Lietuvos viltis“.

SVEIKINAME

Garbės šaulį VAIDIEVUTĮ A. MANTAUTĄ 90-mečio proga. Didžiuojamės, kad esate mūsų organizacijos narys. Gerbiame Jūsų nuopelnus bei esame dėkingi už pastangas atkuriant bei puoselėjant Šaulių sąjungą išeivijoje.

Jūsų gilus dvasingumas ir tarnavimas idealams bei šventoms pareigoms yra pavyzdys visiems šauliams, gyvenantiems ir dirbantiems Tėvynės labui šiaurės ir anapus Atlanto.

Dievo palaimos ir geros sveikatos.

Brolių ir sesių šaulių vardu

LŠS vadas ats. plk. lt. Liudas Gumbinas

Šaulius JONĄ ARBAČIAUSKĄ 80-ojo ir PRANĄ BARZDŽIŲ 60-ojo jubiliejaus proga, linkime stiprios sveikatos ir neišsenkamos energijos tarnaujant Tėvynei.

Vytauto Didžiojo šaulių

2-osios rinktinės Kauno šaulių

2-osios kuopos vadas ir šauliai

Šaulius JUSTINĄ STAUGAITĮ 65-ojo, KĘSTUTĮ BRAŽĮ 65-ojo, VYTAUTĄ JUDICKĄ 55-ojo gimtadienio proga. Linkime stiprybės bei energijos atliekant prasmingus bei gražius darbus tautos bei krašto labui.

Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės

Pilviškių šaulių 4-osios kuopos vadas ir šauliai

Šaulius REGINĄ KUZMIENĘ, ALGIMANTĄ STANKŪNĄ IR KAZIMIERĄ KULIKAUSKĄ 85-erių, VYTAUTĄ LAUMENĮ 75-erių, ELMUNTĄ STAGNIŪNĄ 65-erių, LINĄ PANKŪNĄ bei AURIMĄ ŽVIKĄ 40-mečio proga. Linkime stiprios sveikatos, neišsenkamos energijos tarnaujant Šaulių sąjungai ir Lietuvai.

Kėdainių P. Lukšio 5-osios kuopos šauliai

Kviečiame draugauti su „Trimitu“ ir ateinančiais metais.

Prenumerata 2016 metais – 8 Eur. Kanadoje ir Jungtinėse Amerikos Valstijose – 50 Kanados ar JAV dolerių, ES šalyse – 30 eurų (į užsienį žurnalas siunčiamas pageidaujamo adresu). Žurnalą galima užsisakyti „Trimito“ redakcijoje, kiekvienos rinktinės štabe (kuopoje) arba Lietuvos pašto skyriuose (pašte prenumerata į užsienį nepriimama). Galima prenumeruoti ir elektroninę versiją (kainos nesikeičia). Pasirinkusiuosius šį variantą prašome pervesti pinigus į „Trimito“ sąskaitą: Šiaulių bankas Sąskaitos Nr. LT14 7180 9000 0060 6626 ir informuoti redakciją el. p. redakcija@sauliusajunga.lt. Elektroninę žurnalo versiją gausite į savo elektroninio pašto dėžutę anksčiau nei spausdintą leidinį. Žurnalas leidžiamas kas antrą mėnesį.

SAVO IŠTIKIMIEMS PRENUMERATORIAMS
DRAUGE SU PASKUTINIU NUMERIU
DOVANOJAME 2016-ŲJŲ METŲ
ŠAULIŠKĄ KALENDORIŲ.

Kaina 1,59 €

